

filosοφική λίθος

Τ196-ΕΤΟΣ 45^ο - ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2025

Απαγορευμένη Αρχαιολογία

- ▶ Πώς δεν χτίστηκαν οι πυραμίδες
- ▶ ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ
- ▶ ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
- ▶ Τεχνολογικά Επιτεύγματα σε Αρχαίους Πολιτισμούς

φιλοσοφική λίθος

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έκδοση του περιοδικού *φιλοσοφική λίθος* είναι αποτέλεσμα μη αμειβόμενης εργασίας. Αποτελεί μία εθελοντική προσφορά τόσο από πλευράς αρθρογράφων όσο και των υπολοίπων συνεργατών σε τεχνικά θέματα. Τα άρθρα που δημοσιεύονται είναι προϊόν έρευνας στους χώρους της επιστήμης, της τέχνης, της φιλοσοφίας και της μεταφυσικής.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

ΑΓ. ΜΕΛΕΤΙΟΥ 29,
ΑΘΗΝΑ 11361
Τηλ. 210 8810830

Πληροφορίες:
www.nea-acropoli.gr

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2025

Εκδότης

Ομάδα Ε. Ν. Α.

Διεύθυνση Σύνταξης

Κ. Φραντζικινάκης

Υπεύθυνος Ύλης

Φανή Γκούφα

Ατελιέ

Δ. Γακηλάζος

Στοιχειοθεσία - Διόρθωση

Γιώργος Βενέτης

Δημ. Σχέσεις - Διακίνηση

Π. Βεκρής

Μεταφράσεις

Ι. Αληζιώτη

Συνεργάτες

Π. Βεκρής, Γ. Χρόνης, Δ. Γιαννακόπουλος,

Γ. Πίτσικας, Μ. Κόλλιας, Ν. Σαρλάς,

Χ. Κληματσίδας

περιεχόμενα

3. Από τον εκδότη
4. Τεχνολογικά Επιτεύγματα σε Αρχαίους Πολιτισμούς
6. Τα μυστικά του Παρθενώνα
10. Αινίγματα της Αιγυπτιακής τεχνολογίας
16. Πως δεν χτίστηκαν οι πυραμίδες
18. Υπήρχε η μαγεία στην Αίγυπτο; (μέρος 2ο)
22. Οι γραμμές Νάζκα
28. Μεγαλιθικά μνημεία: Η λήθη της ανθρωπότητας
32. Stonehenge
36. Συνέντευξη με τον πρόεδρο του ΔΟΝΑ, Carlos Adelantado
42. Göbekli Tepe
46. Η χαμένη Ατλαντίδα
50. Yonaguni: η Ατλαντίδα της Ιαπωνίας
54. Στο επόμενο τεύχος

ISSN: 2944-9367

Σε μια εποχή όπου η επιστήμη προσπαθεί να εξηγήσει κάθε πτυχή του κόσμου, υπάρχουν αινίγματα από την αρχαιότητα που αρνούνται πεισματικά να ενταχθούν στα καθιερωμένα πλαίσια, αναγκάζοντάς μας να αναρωτηθούμε: μήπως η αρχαία τεχνολογία και γνώση ήταν πολύ πιο προηγμένη απ' όσο φανταζόμαστε;

Στη νοτιοανατολική Τουρκία, η ανακάλυψή του Göbekli Tepe έχει ανατρέψει πολλά από όσα γνωρίζαμε για την απαρχή του πολιτισμού, της θρησκείας και της κοινωνικής οργάνωσης. Το Göbekli Tepe, με τους τεράστιους λίθινους κύκλους κατασκευάστηκε από κυνηγούς-τροφοσυλλέκτες, πολύ πριν την εφεύρεση της γεωργίας ή της κεραμικής. Αυτό αντιστρέφει την κυρίαρχη θεωρία περί εξέλιξης του πολιτισμού, υποδεικνύοντας ότι η οργάνωση της θρησκείας μπορεί να προηγήθηκε της μόνιμης εγκατάστασης.

Η Αρχαία Αίγυπτος, με τις πυραμίδες της, παρουσιάζει ίσως τα πιο προκλητικά τεχνολογικά αινίγματα. Τα ίχνη των αιγυπτιακών τρυπανιών σε σκληρές πέτρες, οι κυκλικές χαρακίες από τόρνο με διαμαντένια μύτη, ενώ η ακρίβεια λείανσης των ογκόλιθων της επένδυσης της Μεγάλης Πυραμίδας αντιστοιχεί σε υπερσύγχρονη οπτική λείανση. Η σχεδόν τέλεια ευθυγράμμιση των πυραμίδων με τον αληθινό βορρά, με λάθη μικρότερα από αυτά σύγχρονων αστεροσκοπειών του 17ου αιώνα, υποδηλώνει τη χρήση οπτικών οργάνων που δεν έχουν βρεθεί. Επιπλέον, η μεταφορά μονολίθων εκατοντάδων τόνων, παραμένει ανεξήγητη.

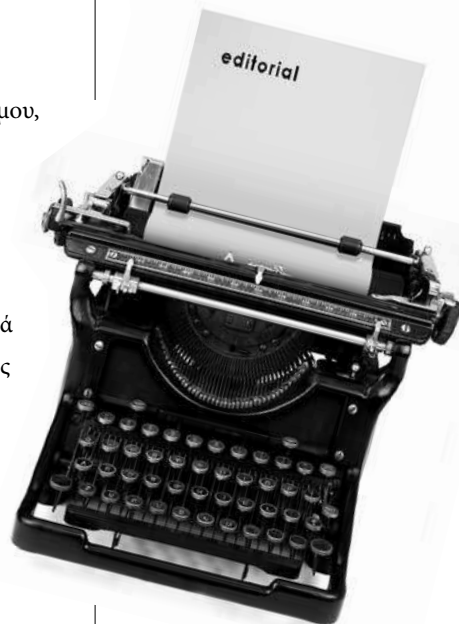
Πέρα από την Αίγυπτο, τα Μεγαλιθικά Μνημεία σε κάθε γωνιά της γης αποτελούν έναν άλυτο γρίφο. Το Στόουνχεντζ, που η κατασκευή του διήρκεσε πάνω από 1.650 χρόνια φανερώνει προηγμένες αστρονομικές γνώσεις. Οι Γραμμές της Νάζκα στο Περού, εξακολουθούν να παραμένουν ένα από τα πιο μυστηριώδη αρχαιολογικά ευρήματα. Η εκπληκτική τους ακρίβεια και μνημειώδης κλίμακα, ορατή καλύτερα από ψηλά, εγείρει ερωτήματα για τις τεχνικές και τον σκοπό τους.

Ακόμη και ο Παρθενώνας, ένα κορυφαίο επίτευγμα του αρχαίου ελληνικού πνεύματος, κρύβει μυστικά: καμπυλόττες για οπτική διόρθωση, απουσία ευθειών γραμμών, εφαρμογή της Χρυσής Τομής και αστρονομικός προσανατολισμός. Η έλλειψη κονιάματος και η χρήση σιδερένιων συνδέσμων με μολύβι ως σύστημα ανάρτησης για αντοχή στους σεισμούς, αποκαλύπτει εξειδικευμένες γνώσεις.

Αυτά τα αινίγματα οδηγούν πολλούς ερευνητές στην «απαγορευμένη αρχαιολογία», η οποία περιλαμβάνει φαινόμενα που δεν ταιριάζουν με την κυρίαρχη αφήγηση. Η χαμένη Ατλαντίδα, όπως περιγράφεται από τον Πλάτωνα, ως μια μεγάλη ήπειρος με σπουδαίο πολιτισμό, ανεπτυγμένη τεχνολογία και πλούτο, θα μπορούσε να προσφέρει μια εξήγηση για αυτές τις ομοιότητες και τις προηγμένες γνώσεις που παρατηρούνται σε διάφορους αρχαίους πολιτισμούς.

Οι αρχαίοι πολιτισμοί είχαν μια τελείως διαφορετική νοοτροπία της ζωής, εικόνα του σύμπαντος και του εαυτού τους, αντιλαμβανόμενοι τον κόσμο ως ένα έμβιο ον και επιδιώκοντας τη συμμετοχή στο συμπαντικό γίγνεσθαι. Τα μνημεία τους δεν ήταν απλώς κτίσματα, αλλά σημεία σύνδεσης ουρανού και γης, «ομφαλοί του κόσμου».

Ίσως η αποκάλυψη της κρυμμένης γνώσης που εμπεριέχουν αυτά τα μνημεία να μας βοηθήσει στην κατανόηση τόσο του κόσμου μας όσο και της ανθρώπινης ιστορίας και προϊστορίας.

editorial

Μετά από 40
συνεχόμενα
χρόνια έκδοσης
του περιοδικού
Νέα Ακρόπολη
συνεχίζουμε να
αναζητούμε τη
φιλοσοφική λίθο...

Όλα τα παραπάνω
δεν αποτελούν
πλέον για μας
διανοητικές
αλήθειες, αλλά
έναν τρόπο ζωής,
που βελτιώνει
καθημερινά τον
εαυτό μας και τον
κόσμο.

Το αλχημικό έργο
βρίσκεται σε
εξέλιξη...

Είναι πράγματι στιγμές που ο ανθρώπινος νους δεν μπορεί παρά να σταθεί με δέος μπροστά στα ίχνη εκείνων που προηγήθηκαν. Όχι γιατί το παρελθόν είναι μακρινό ή ακατανόητο, αλλά γιατί τα σημάδια που άφησαν οι πολιτισμοί του είναι τόσο εντυπωσιακά, που μοιάζουν σχεδόν υπερβατικά. Οι αρχαίοι πολιτισμοί, από την Αίγυπτο ως τη Μεσοποταμία, από την Κίνα ως την Ελλάδα και τους Ίνκας, δεν ήταν απλώς φορείς μυθολογιών ή τέχνης· ήταν οι πρώτοι μηχανικοί του κόσμου. Ήταν αυτοί που κοίταξαν τον ουρανό, μέτρησαν τον χρόνο, χαρτογράφησαν τη γη και έσκαψαν στα σπλάχνα της αναζητώντας νερό, μέταλλο και σοφία.

Σε μια εποχή χωρίς ηλεκτρισμό, χωρίς κινητήρες και χωρίς ηλεκτρονικά υπολογιστικά μέσα, κατάφεραν να χτίσουν ναούς που στέκονται όρθιοι χιλιάδες χρόνια, να δημιουργήσουν εργαλεία με αδιανόητη ακρίβεια και να σχεδιάσουν δίκτυα υποδομών που ζήλευαν ακόμη και πολιτισμοί πολλούς αιώνες αργότερα.

Όταν κοιτάμε την Πυραμίδα του Χέοπα, το Ανάκτορο της Κνωσού, το Οδοντωτό Μηχανισμό των Αντικυθήρων ή τα ακουστικά μυστικά του θεάτρου της Επιδαύρου, δεν κοιτάμε απλώς πέτρες· κοιτάμε την ίδια την επινόηση. Τη στιγμή που ο νους υπερίσχυσε του χάους, που η ανάγκη έγινε μητέρα της εφεύρεσης.

Ας δούμε λοιπόν μερικά από τα πλέον αξιοθαύμαστα τεχνολογικά επιτεύγματα των αρχαίων πολιτισμών – όχι για να εξυμνήσουμε ένα νεκρό παρελθόν, αλλά για να θυμηθούμε ότι η πρόοδος είναι έργο πνευματικό όσο και πρακτικό, καρπός τόλμης και βαθιάς παρατήρησης του κόσμου.

Θεμέλια της Τεχνολογίας: Οι Επιστημονικές Ανακαλύψεις που Προηγήθηκαν

Πριν εξεταστούν τα ίδια τα τεχνολογικά επιτεύγματα του αρχαίου κόσμου, είναι αναγκαίο να κατανοηθεί το επιστημονικό υπόβαθρο που κατέστησε αυτές τις εφευρέσεις δυνατές. Οι αρχαίοι πολιτισμοί δεν διέκριναν απόλυτα τη θεωρία από την πράξη· οι επιστημονικές γνώσεις ήταν άρρηκτα συνδεδεμένες με τις πρακτικές ανάγκες της καθημερινής ζωής και της διοίκησης.

Η κατανόηση θεμελιωδών αρχών της φυσικής, των μαθηματικών και της αστρονομίας —όπως ο μοχλός, η υδραυλική, τα αριθμητικά συστήματα, η γεωμετρία και η μέτρηση του χρόνου— δεν περιορίστηκε σε αφηρημένες θεωρητικές διατυπώσεις, αλλά μετουσιώθηκε σε τεχνολογικές λύσεις.

Για παράδειγμα:

Η ανακάλυψη του μοχλού από τον Αρχιμήδη, κατέστησε εφικτές προηγμένες κατασκευές και μηχανισμούς ανύψωσης.

Η κατανόηση του τόξου και του θόλου, οδήγησε στην ανέγερση γεφυρών, ναών και δημόσιων οικοδομημάτων με αντοχή και λειτουργικότητα.

Η θεμελίωση του δεκαδικού συστήματος και η έννοια του μηδενός επέτρεψαν την ανάπτυξη σύνθετων αλγεβρικών υπολογισμών και ημερολογιακών προβλέψεων.

Οι παρατηρήσεις των ουρανίων σωμάτων και η κατασκευή ημερολογίων ακριβείας εξασφάλισαν αγροτικό προγραμματισμό και θρησκευτική συνέπεια.

Η υδραυλική γνώση μετουσιώθηκε σε εντυπωσιακά υδραγωγεία, αποχετευτικά συστήματα και δημόσια λουτρά.

Οι επιστημονικές αυτές ανακαλύψεις δεν ήταν προϊόν απομονωμένων στοχαστών, αλλά συλλογική συσσώρευση εμπειρίας, ανάγκης και εφευρετικότητας. Αποτελούν τον απαραίτητο ενδιάμεσο κρίκο που συνδέει τη θεωρητική κατανόηση του φυσικού κόσμου με την πρακτική τεχνολογική εφαρμογή — μια σχέση που βρίσκει την έκφρασή της στα σπουδαιότερα τεχνολογικά επιτεύγματα του αρχαίου κόσμου.

Αρχαίες Κατασκευές και Τεχνολογικά Επιτεύγματα

Μηχανισμός των Αντικυθήρων

Ο μηχανισμός των Αντικυθήρων είναι ένα αρχαίο ελληνικό όργανο περίπλοκης μηχανικής που βρέθηκε σε ναυάγιο κοντά στα Αντικύθηρα. Κατασκευασμένος περίπου τον 2ο αιώνα π.Χ., χρησιμοποιούνταν για τον υπολογισμό των θέσεων των ουρανίων σωμάτων, των εκλείψεων και άλλων αστρονομικών φαινομένων. Αποτελεί τον πρώτο γνωστό αναλογικό υπολογιστή και αποδεικνύει το υψηλό επίπεδο μηχανολογικής γνώσης των αρχαίων Ελλήνων.

Ρωμαϊκοί Θόλοι και Υδραγωγεία

Οι Ρωμαίοι ανέπτυξαν τεχνικές κατασκευής θόλων που επέτρεπαν την κάλυψη μεγάλων χώρων με ανθεκτικές και σταθερές δομές. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το Πάνθεον της Ρώμης, με τον θόλο του σε διάμετρο 43,3 μέτρων, που παραμένει ακόμα αξέπέραστος σε μεγαλοπρέπεια. Ένα από τα πιο σημαντικά ρωμαϊκά υδραγωγεία θεωρείται το Aqua Appia, το οποίο κατασκευάστηκε το 312 π.Χ. και ήταν το πρώτο από τα μεγάλα υδραγωγεία της αρχαίας Ρώμης. Ήταν ένα εξαιρετικό έργο μηχανικής που μετέφερε νερό από πηγές εκτός της πόλης προς την αρχαία Ρώμη, τροφοδοτώντας τη με καθαρό νερό για πόση, υγιεινή και δημόσια λουτρά. υποστηρίζοντας τις πόλεις με καθαρό νερό. Η κατασκευή τους στηριζόταν σε αψίδες και κατασκευές που εξασφάλιζαν σταθερότητα και ροή.

Ημερολόγια και Χρονομέτρηση

Οι αρχαίοι Αιγύπτιοι χρησιμοποίησαν ένα ηλιακό ημερολόγιο βασισμένο στον ετήσιο κύκλο του Νείλου. Παράλληλα, οι Μάγια ανέπτυξαν ένα από τα πιο ακριβή ημερολόγια της αρχαιότητας, το «Ημερολόγιο των Μάγια», το οποίο βασιζόταν σε έναν συνδυασμό ηλιακών και σεληνιακών κύκλων. Στην Κίνα, οι παρατηρήσεις αστρονομικών φαινομένων χρησιμοποιούνταν για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας μέσω του ημερολογίου.

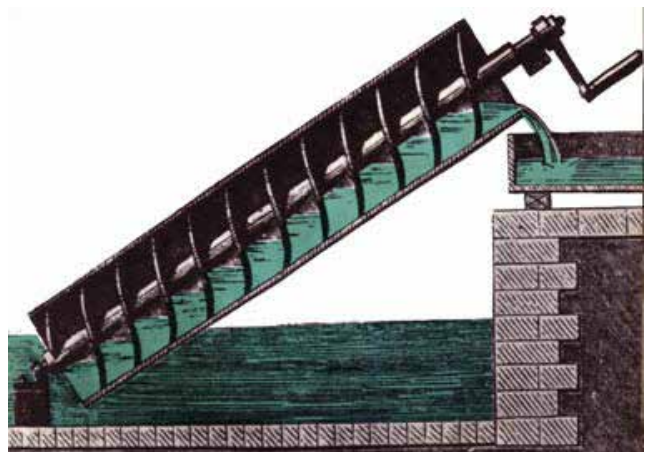
Η Βίδα του Αρχιμήδη

Η βίδα του Αρχιμήδη είναι ένας κυλινδρικός κοχλίας που εφευρέθηκε για την ανύψωση νερού, κυρίως για άρδευση και αποστράγγιση. Χρησιμοποιείται έως και σήμερα σε πολλές περιοχές του κόσμου. Ο Αρχιμήδης σχεδίασε αυτή τη συσκευή για να λύσει πρακτικά προβλήματα, αποδεικνύοντας την εφαρμογή μαθηματικής σκέψης στην τεχνολογία.

Τα τεχνολογικά επιτεύγματα των αρχαίων πολιτισμών δεν είναι απλώς μαρτυρίες του παρελθόντος, αλλά καθρέφτες της ανθρωπίνης φύσης και της αέναης αναζήτησης γνώσης. Αν κάτι μας διδάσκουν, είναι ότι η τεχνολογία δεν είναι μόνο προϊόν μηχανικής δεξιότητας ή υλικής προόδου, αλλά έκφραση της ανθρωπίνης περιέργειας, δημιουργικότητας και πνευματικής ανόδου. Στο τέλος, κάθε πέτρα που στήθηκε, κάθε μηχανισμός που λειτούργησε και κάθε ημερολόγιο που μετρά τον χρόνο, αναδεικνύει τη βαθιά σύνδεση ανάμεσα στον νου και το σύμπαν — μια υπενθύμιση πως η πρόοδος είναι πάντα καρπός της θέλησης να κατανοήσουμε και να υπερβούμε τα όρια μας.

Βιβλιογραφία

- Κ. Κοτσανάς, οι εφευρέσεις των αρχαίων Ελλήνων
- Λάζος Χ. (1993). Μηχανική και Τεχνολογία στην Αρχαία Ελλάδα. Εκδόσεις Αίολος
- https://en.wikipedia.org/wiki/Antikythera_mechanism
- https://en.wikipedia.org/wiki/Egyptian_calendar

Τα μυστικά κρύβονται στις λεπτομέρειες. Λεπτομέρειες που για να τις ανακαλύψεις χρειάζεται να έχει άμεση επαφή με μεράκι, προσήλωση και διάθεση αναζήτησης. Είχα την ευκαιρία να εργαστώ για 5 χρόνια, μέσα στον Παρθενώνα. Ήταν για εμένα μια περίοδος πολύ δημιουργική και με σημάδεψε ανεξίτηλα σε διάφορα επίπεδα. Έτσι ήρθα σε βιωματική επαφή με Μυστικές λεπτομέρειες του Παρθενώνα που μετά επιβεβαίωσα μέσα από τη βιβλιογραφία.

Για τον Παρθενώνα έχουν γραφτεί πάρα πολλά, έχουν ειπωθεί ακόμη περισσότερα αλλά για μένα προσωπικά ο Παρθενώνας έχει αποτυπωθεί βαθιά μέσα στην ψυχή μου ως η κορυφαία έκφραση του αρχαίου ελληνικού πνεύματος. Αρχιτεκτονική, Γλυπτική, Ζωγραφική, Γεωμετρία, Μαθηματικά, Θεολογία, Μυθολογία, Παράδοση, Πολιτιστική κληρονομιά είναι μόνο κάποιες από τις γνώσεις που μπορούμε να ξεχωρίσουμε μέσα στον Παρθενώνα και οι οποίες έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην μετέπειτα εξέλιξη του ανθρώπου σε παγκόσμια κλίμακα.

Για εμένα ο Παρθενώνας είναι μια βιβλιοθήκη αντίστοιχη με τα βιβλία του Πλάτωνα, μια κατασκευή αντίστοιχη με τις πυραμίδες, την Αγία Σοφία, τη Notre-Dame και το Stonehenge. Στην κατασκευή του Παρθενώνα έχουν εφαρμοστεί γνώσεις και τεχνικές που εκφράζουν την πνευματικότητα του ανθρώπου. Έτσι λοιπόν, σε αυτό το άρθρο, θα αναφέρω κάποια, λίγα από τα μυστικά που κρύβει ο Παρθενώνας και καλεί κάθε αναζητητή να ανακαλύψει αυτά που του αρμόζουν.

1. Καμπυλότητες για οπτική διόρθωση: Στον Παρθενώνα δεν υπάρχουν καθόλου απόλυτα ευθείες γραμμές! Όλοι οι κίονες έχουν καμπυλοειδή μορφή (γνωστή ως ENTASIS) με μια ελαφριά κλίση προς το εσωτερικό του ναού σε τέτοιο βαθμό που αν τους προεκτείνουμε θα συναντηθούν σε ένα ενιαίο κέντρο, πολύ ψηλά σχηματίζοντας μία πυραμοειδή μορφή.

Ο σηκός (το πάτωμα) του Παρθενώνα δεν είναι επίπεδο άλλα καμπύλο στην μέση. Όλα τα μαρμάρινα τμήματα από τα οποία αποτελείται ο ναός έχουν και αυτά ελαφριές καμπυλότητες. Ακόμα και τα επιστύλια που φαίνονται σαν παραλληλεπίπεδα έχουν καμπύλη μορφή τόσο προς το μήκος όσο και προς το ύψος τους. Αποτέλεσμα αυτής της παράδοξης γεωμετρικής εφαρμογής είναι ότι ο ναός φαίνεται ζωντανός και πλαστικός. Ακόμα φανερώνει τις πολύ εξειδικευμένες γνώσεις που εφαρμόστηκαν και έδωσαν αυτό το εκπληκτικό οπτικό αποτέλεσμα. Γνώσεις που μόλις τα τελευταία χρόνια έχουν ξαναανακαλυφτεί από τη σύγχρονη επιστήμη όπως τη θεωρία fractal, η οποία πολύ περιληπτικά λέει ότι το μέρος, τμήμα ενός όλου αναπαριστά, γεωμετρικά το όλο. Κάτι που εφαρμόζεται στον Παρθενώνα.

2. Η παρουσία της Χρυσής Τομής: Πολλές αναλογίες του Παρθενώνα βασίζονται στη "Χρυσή Τομή" (1:1,618), που θεωρείται η απόλυτη αναλογία ομορφιάς και έχει εφαρμοστεί στην Αρχιτεκτονική και στην ζωγραφική αλλά υπάρχει και στη

φύση ως δομή με συγκεκριμένες αναλογίες. «Χρυσή τομή» ονομάζουμε και τη σχέση 4:9 που κυριαρχεί στον Παρθενώνα. Για παράδειγμα το πλάτος του στυλοβάτη προς το μήκος του, η διάμετρος των κιόνων προς το μεταξόνιο (1,905μ:4,296μ), το ύψος του ναού προς το πλάτος του (13,72μ:30,88=4:9), το πλάτος του κυρίως ναού προς το μήκος του. Ενώ το πλάτος του ναού προς το ύψος έχουν μια σχέση 16:81, δηλ. 42:92. Η πρόσοψη του Παρθενώνα είχε φτιαχτεί χρησιμοποιώντας δύο μεγάλα ορθογώνια πλευρά ρίζας πέντε και τέσσερα, αντίστοιχα. Η αναλογία του μήκους του κτηρίου προς το ύψος της πρόσοψης είναι φ, η χρυσή τομή. Υπάρχει ένας άρτιος αριθμός στυλοβατών κατά μήκος του μετώπου, οι οποίοι είναι οκτώ, και ένας περιττός αριθμός κατά μήκος των πλευρών, που είναι δεκαεπτά.

3. Η θέση του είναι αστρονομικά επιλεγμένη: Ο Παρθενώνας έχει προσανατολιστεί με βάση τη θέση του Ήλιου, και ορισμένοι υποστηρίζουν πως στις 23 Σεπτεμβρίου ο Ήλιος περνούσε από την είσοδο και φώτιζε το άγαλμα της θεάς Αθηνάς.

4. Δεν χρησιμοποιήθηκε καθόλου κονίαμα για το χτίσιμο των μαρμάρων. Οι μαρμαρίνες πλάκες ενώνονται μεταξύ τους με σιδερένιους συνδέσμους καλυμμένους με μολύβι για να μην οξυγονώνονται και σκουριάσουν αλλά και για να λειτουργεί ο σύνδεσμος σαν σύστημα ανάρτησης. Δηλαδή σε περίπτωση σεισμού να μην μετακινούνται από την θέση τους και να παραμένει ο ναός ακλόνητος για χιλιάδες χρόνια.

Μεταξύ των σφονδύλων από τους οποίους αποτελούνται οι κίονες έχουν βρεθεί ξύλινοι γόμφοι (θηλυκό τμήμα στον κάτω και αρσενικό στον πάνω) οι οποίοι ενώνουν τους σφονδύλους του κάθε κίονα με τέτοιον τρόπο που παρέχει σταθερότητα με ελαφριά ελαστικότητα για να αντέχει στις δονήσεις.

5. Οι κίονες δεν είναι ισομεγέθεις: Οι γωνιακοί κίονες είναι ελαφρώς παχύτεροι από τους υπόλοιπους, ώστε να φαίνονται οπτικά όμοιοι από μακριά. Αυτό γίνεται γιατί οι γωνιακοί κίονες υποστηρίζονται, οπτικά μόνο στην μία πλευρά. Από την άλλη υπάρχει κενό. Οπότε αν ήταν ισομεγέθεις θα φαινόταν μικρότεροι από τους διπλανούς της.

6. Μαρμάρινη «ζωντανή» επιφάνεια: Το Πεντελικό μάρμαρο περιέχει μικρούς κρυστάλλους που αντανακλούν το φως, δίνοντας στον ναό μια ιδιαίτερη λάμψη την ημέρα. Υπήρχαν μαρμάρινα φατνώματα στην στέγη που το πάνω μέρος τους ήταν τόσο λεπτό που μπορούσε να περάσει το φως μέσα στον ναό. Το Πεντελικό μάρμαρο θεωρείται σαν το ποιοτικότερο και καλύτερο μάρμαρο, τουλάχιστον στην Ελλάδα, ενώ κάποιοι μελετητές του προσδίδουν μεγάλη ενεργειακή περιεκτικότητα ηλεκτρομαγνητικού τύπου έτσι ώστε να λειτουργεί ο ναός σαν μια τεράστια μπαταρία αποθήκευσης και εκπομπής ενέργειας.

7. Το άγαλμα της Αθηνάς ήταν τεράστιο: Το άγαλμα της Αθηνάς Παρθένου ήταν 12 μέτρα ψηλό και αποτελούνταν από χρυσό και ελεφαντοστό. Ο σκελετός του αγάλματος ήταν ξύλινος. Τα γυμνά τμήματα ήταν από ελεφαντόδοντο ενώ το φόρεμα ήταν από φύλα χρυσού. Και όταν κατηγορήθηκε ο Φειδίας ότι καταχράστηκε χρυσό, έβγαλε τα φύλα χρυσού και τα ζύγισαν και αποδείχθηκε η αθωότητά του. Στο απλωμένο χέρι του αγάλματος υπήρχε άγαλμα της Αθηνάς νίκης, στηριζόμενο πάνω στην παλάμη με ύψος 3μ.

8. Έγινε εκκλησία και τζαμί. Μετά το κλείσιμο όλων των αρχαιοελληνικών ναών, με αυτοκρατορικό διάταγμα, ο Παρθενώνας έγινε χριστιανική εκκλησία αφιερωμένη στην Παναγία την Αθηναία. Τότε είναι που μεταφέρθηκε η κεντρική είσοδος από το ανατολικό μέρος και πήγε στο δυτικό μέρος του ναού. Εκεί, ακόμη και σήμερα υπάρχουν υπολείμματα, ίχνη από χριστιανικές αγιογραφίες αλλά και χριστιανικά κείμενα σκαλισμένα στις μαρμάρινες επιφάνειες.

Με την επικράτηση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ο ναός μετατράπηκε σε τζαμί. Κατασκευάστηκε ένας μιναρές ο οποίος και προεξείχε πολλά μέτρα πάνω από τον ναό σύμφωνα με τα μουσουλμανικά αρχιτεκτονικά πρότυπα. Το τμήμα που προεξείχε του ναού κατεδαφίστηκε από το σύγχρονο ελληνικό κράτος αλλά η βάση του μιναρέ παραμένει ανέπαφη και ενσωματωμένη μέσα στα μάρμαρα του ναού. Υπάρχει πρόσβαση σε όποιον έχει την άδεια να μπει μέσα.

Σε αυτό το εισαγωγικό άρθρο αναφέρονται πολύ λίγα από τα Μυστικά του Παρθενώνα ως κάλεσμα και ώθηση για κάθε ανήσυχο πνεύμα, να ερευνήσει, να εμπνευστεί και να ανακαλύψει τα στοιχεία εκείνα που θα δονήσουν μέσα του και θα γίνουν χρυσοί σπόροι για να ανθίσει ο αυθεντικός άνθρωπος μέσα τους. Ο Παρθενώνας υπάρχει, ως κάλεσμα και ως έμπνευση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΤΟ ΑΙΝΙΓΜΑ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ, JOAN BRETON CONNELLY, Εκδ. ΠΑΤΑΚΗ
- ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΑΘΗΝΑ, Β. Κ. ΛΑΜΠΡΙΝΟΥΔΑΚΗ, Εκδ. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΑ
- ΑΘΗΝΑΙΚΟΣ ΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΣ, ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
- ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΦΕΙΔΙΑΣ, HENRI LECHAT, Εκδ. ΥΠΑΤΙΑ-ΛΔΙΑ
- ΠΛΥΣΑΝΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ, Τόμος Α. Αττικά, Εκδ. ΚΑΚΤΟΣ

Το πρόβλημα των τρυπανιών

Την περίοδο που έκανε τις μετρήσεις του στην Αίγυπτο ο Sir William Flinders Petrie, βρήκε πέτρινους κυλίνδρους που προϋποθέτανε την ύπαρξη τρυπανιών. Αλλά ποτέ δεν βρέθηκε κανένα τρυπάνι ή άλλο παρόμοιο εργαλείο, ούτε καν υπήρξαν παραστάσεις για κάτι τέτοιο. Ιστορικοί όπως ο Πλίνιος ο Πρεσβύτερος, ο Ηρόδοτος, ο Διόδωρος ο Σικελιώτης και άλλοι έβγαλαν δικά τους συμπεράσματα για τις μεθόδους κατασκευής, αλλά έχουν αποδειχθεί αβάσιμα. Οι Αιγύπτιοι τους κράτησαν στο ίδιο σκοτάδι με μας, γεγονός που σημαίνει ότι δεν ήταν τα ίχνη του χρόνου που έσβησαν την Αιγυπτιακή τεχνολογία. Πιθανόν να το έκαναν ηθελημένα, για λόγους άγνωστους σε μας ή οι ίδιοι οι Αιγύπτιοι είχαν άγνοια επί του θέματος. Πρόσφατες θεωρίες υποστηρίζουν την ιδέα ότι τις μεγάλες πυραμίδες δεν τις έκαναν οι ιστορικοί Αιγύπτιοι αλλά κάποιος άλλος παλαιότερος λαός, άγνωστος στην ιστορία.

Τα αινίγματα της μεθόδου κατασκευής των Αιγυπτίων παίρνουν κολοσσιαίες διαστάσεις όταν αναλύει κανείς τα τρυπάνια τους, που πρέπει να υποθέσουμε ότι υπήρξαν. Κι αυτό γιατί βρέθηκαν οι κύλινδροι που είχαν εξαχθεί από την πέτρα όταν τρυπήθηκε, προκειμένου να φτιαχτούν τα λεγόμενα κανωπικά αγγεία, που περιείχαν τα εντόσθια από τις μούμιες στην αρχαία αυτοκρατορία των πρώτων Δυναστειών. Οι έρευνες του Petrie και των συνεργατών του, απέδειξαν ότι αυτό το εργαλείο χρησιμοποιήθηκε τότε, πάνω σε σκληρές πέτρες όπως λευκό και μαύρο πορφίφο (μαρμάρινου τύπου) ή διορίτη. Το εκπληκτικό είναι ότι τα ίχνη της χρήσης του παρατηρούνται από την 1η Δυναστεία και σβήνουν μετά την 6η. Επίσης, από τότε παύει να επεξεργάζεται ο διορίτης (ορυκτό σκληρό σαν το διαμάντι), εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις.

Η ανάλυση των Αιγυπτιακών τρυπανιών δείχνει ότι είχαν μια διεισδυτικότητα διάτρησης 2,5 χιλιοστών σε κάθε στροφή στις σκληρές αυτές πέτρες, με καθαρό κόψιμο και τέλειο παραλληλισμό ανάμεσα στα κοψίματα. Αυτό θα μπορούσαν να το κατορθώσουν μόνο με διαμάντι, σύμφωνα με τα σημερινά μας τεχνολογικά δεδομένα. Τα σύγχρονα, όμως, τρυπάνια που έχουν ατσάλινους σωλήνες με τρεις ή τέσσερις μύτες στην περιφέρεια κοπής από διαμάντι ή καρβίδια, τρυπούν 0,04 χιλιοστά σε κάθε στροφή. Αν πιεστεί περισσότερο, καίγονται οι μύτες και αχρηστεύεται το τρυπάνι. Αυτό σημαίνει ότι τα αρχαία αιγυπτιακά τρυπάνια είχαν διεισδυτικότητα 50 φορές μεγαλύτερη από τα σύγχρονα. Δηλαδή μπορούσαν να υποστούν μια δύναμη πίεσης 50 φορές μεγαλύτερη. Τα σύγχρονα τρυπάνια μπορούν να υποστούν πίεση έως και 50 κιλά, ενώ τα αιγυπτιακά δέχονταν, όπως προκύπτει από την ανάλυση, 2.500 κιλά. Αυτό είναι εντελώς αδύνατο για τα σημερινά τεχνολογικά δεδομένα, αφού το διαμάντι ή το καρβίδιο με τέτοια πίεση θα γινόταν κομμάτια.

Η επίσημη αρχαιολογία αρνείται ότι οι Αιγύπτιοι γνώριζαν ή χρησιμοποιούσαν τα διαμάντια. Αυτό όμως δεν είναι το σημαντικότερο. Το αληθινό πρόβλημα είναι ότι ένα τέτοιο υλικό, σκληρό σαν το διαμάντι αλλά 50 φορές ανθεκτικότερο στην πίεση, δεν υπάρχει πάνω στην γη. Μήπως οι Αιγύπτιοι είχαν πέτρες από άλλα πυκνότερα άστρα; Μήπως γνώριζαν αλχημικές μεθόδους για να σκληραίνουν

τις πέτρες κοπής ή να μαλακώνουν αυτές που έκοβαν; Μήπως χρησιμοποιούσαν άλλες μεθόδους εντελώς άγνωστες για τη σύγχρονη τεχνολογία; Αυτά και άλλα ερωτήματα ή προτάσεις έχουν διατυπωθεί, αλλά παραμένουν χωρίς απάντηση. Επίσης παραμένει αίνιγμα το πώς κατάφερναν οι Αιγύπτιοι να χαράζουν τα ιερογλυφικά τους πάνω σε διορίτη, με βάθος εσωγλύφου 0,17 χιλιοστά και εντελώς ομοιογενή, πράγμα που μόνο με διαμάντι θα μπορούσαν να καταφέρουν. Αλλά όπως έχει ήδη αναφερθεί οι Αιγύπτιοι δεν είχαν διαμάντια.

Καμιά από τις «σκληρές» πολύτιμες πέτρες που βρέθηκαν στην Αίγυπτο, όπως το τοπάζι, το βήριλο, το χρυσοβήριλο, το κοριντόν, δεν έχει τις απαιτούμενες ιδιότητες. Αυτά τα εργαλεία που η τεχνολογική ανάλυση δείχνει ότι πρέπει να είχαν οι Αιγύπτιοι, αλλά που οι αρχαιολόγοι δεν βρήκαν και αρνούνται ότι υπήρξαν, εξακολουθούν ακόμα να αποτελούν ένα από τα μεγαλύτερα αινίγματα της ιστορίας του πολιτισμού που, ανάμεσα σε άλλα, μας κληροδότησε η Αίγυπτος.

Τόρνοι και πριόνια

Στο μουσείο του Καΐρου υπάρχουν μερικές ενδιαφέρουσες συλλογές από αιγυπτιακά εργαλεία κατασκευασμένα από μπρούτζο και σμύριδα, υλικά που χρησιμοποιούνταν αρκετά στην Αίγυπτο. Τέτοια «κοινά» εργαλεία βρίσκονται και σε άλλα μεγάλα μουσεία του κόσμου, όμως δεν μπορούν να δικαιολογήσουν την ύπαρξη μερικών μεγαλουργημάτων της αρχαιότερης Αιγύπτου. Αν παρατηρήσουμε τα αγγεία της αρχαίας αυτοκρατορίας από διορίτη και αναλύσουμε το εσωτερικό κενό τους, βλέπουμε κυκλικές χαρακίες παράλληλες και σε κανονικές αποστάσεις μεταξύ τους, όπως θα έκανε ένας σύγχρονος τόρνος. Αν είχαν δουλέψει αυτά τα αγγεία με σφυροδόσκη, το τελείωμα θα παρουσίαζε ακανόνιστες χαρακίες. Μόνο η χρήση ενός τόρνου με διαμαντένια μύτη θα επέτρεπε ένα τόσο ομοιόμορφο και λεπτό τελείωμα. Έχουν βρεθεί επίσης πέτρινα πιάτα που έγιναν με τόρνο, που αποδεικνύουν ότι είχαν χρησιμοποιηθεί εργαλεία με πολλαπλές μύτες και ότι το κομμάτι για επεξεργασία περιστρεφόταν κυκλικά, με τη σειρά του, δηλαδή όπως ακριβώς ο μηχανισμός που χρησιμοποιεί ο σύγχρονος τορναδόρος.

Άλλο εργαλείο που χρησιμοποιείτο πολύ στην Αίγυπτο της αρχαίας εποχής, είναι το πριόνι με σμύριδα στα δόντια. Έχουν βρεθεί στα λατομεία, σε μισοκομμένους ασβεστόλιθους

Μικρό μαρμάρινο και επιχρυσωμένο βάζο, τρυπημένο με τρυπάνι. Από την περιοχή Abu Rawash (κοντά στην Γκίζα), Προδυναστική περίοδος (4η-3η χιλιετία π.Χ.), Μουσείο Λούβρου.

ίχνη από σμύριδα και οξειδωμένο χαλκό. Η ανάλυση όμως του βάθους του κοψίματος δείχνει ότι το πριόνι επέφερε μια δύναμη πίεσης που ο χαλκός δεν θα μπορούσε να αντέξει. Η κλίση της λάμας και η ταχύτητα καθόδου της καθώς έκοβε, είναι τέτοιες που καταντούν αδύνατες για ένα κάπως μαλακό μέταλλο, όπως είναι ο χαλκός ή ακόμη ο μπρούτζος. Η μόνη εξήγηση είναι ότι είχαν ατσάλινα πριόνια, αλλά η αρχαιολογία δεν δέχεται την ύπαρξη και γνώση του σιδήρου στην αρχαία εποχή. Αλλά ακόμη και σε μεταγενέστερες εποχές το σίδερο ήταν μετεωριτικής προέλευσης και η χρήση του περιοριζόταν στις τελετουργίες. Επιπλέον δεν έχει την ίδια σκληρότητα με το ατσάλι. Υπάρχει βέβαια η θεωρία της αλχημικής μετατροπής της σκληρότητας των μετάλλων ή των πετρών, που όπως αναφέρει η παράδοση, γινόταν με μυστικές μεθόδους, οι οποίες έκαναν τον χαλκό πολύ πιο σκληρό ή τις πέτρες πολύ μαλακές, για να τις κόψουν και εύκολα και με μεγάλη ακρίβεια και καθαρότητα. Δεν υπάρχει όμως καμιά απόδειξη ή επιστημονική επιβεβαίωση αυτής της δυνατότητας στην εποχή μας.

Το καταπληκτικό έργο της σαρκοφάγου του Χέοπα στη Μεγάλη Πυραμίδα αποδεικνύει ότι το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε ήταν πολύ πιο τέλειο από το απλό χάλκινο πριόνι με τη σμύριδα. Ο παραλληλισμός των πλευρών της

Αριστερά: Ορθογώνια σημάδια στο λατομείο γρανίτη του Ασουάν. Η πλαγιά του βουνού είναι σχεδόν κάθετη και οι δύο ορθογώνιες τρύπες είναι πανομοιότυπες και ακριβείς.

Δεξιά: Κοπή βασάλτη με πριόνι. Παρόλο που ο βασάλτης είναι σκληρό πέτρωμα, η ακρίβεια της κοπής μας κάνει να φανταστούμε ότι τον κόβουν σαν ένα κομμάτι ξύλο.

προϋποθέτει τη χρήση δυο συναθροισμένων ατσάλινων λουριών, οπλισμένων πάνω στην ίδια υποδομή και με κίνηση συγχρονισμένη και καθοδηγούμενη μηχανικά, συγχρόνως και για τις δυο λουρίδες. Η υπόθεση για τη χρήση μιας τέτοιας μηχανής-που έγινε με βάση τα δεδομένα της σημερινής τεχνολογικής ανάλυσης- βασίζεται στο γεγονός ότι η απόκλιση των κομμένων επιφανειών παρουσιάζει λάθος ενός μόνο χιλιοστού επί μήκους 2,23 μ. της πλευράς της σαρκοφάγου. Δηλαδή ένα καταπληκτικό κατόρθωμα και για τα σημερινά δεδομένα.

Το λάθος απόκλισης του παραλληλισμού των εδρών στη σαρκοφάγο του Ξέσωστρι του Β' είναι 0,06 χιλ. επί 2,70 μ. μήκος. Στη σαρκοφάγο του Χεφρίνου είναι ακόμα μικρότερο, της τάξης των 0,03 χιλ. Αυτό σημαίνει πλέον ότι οι Αιγύπτιοι κατόρθωναν εργασίες μικρομετρίας που απαιτούν στις μέρες μας πολύ λεπτά εργαλεία, με οπτικές τεχνολογικές μεθόδους. Αυτό μας οδηγεί στο επόμενο σημείο, της οπτικής ακρίβειας των ογκόλιθων κατοπτρικού τύπου.

Κάτοπτρα τεσσάρων εδρών

Πέρα από τις σαρκοφάγους που ήδη αναφέραμε, που αποτελούν πραγματικούς καθρέπτες (με την εξαίρεση αυτής του Χέοπα, που της λείπει το τελικό φινίρισμα- λείανση), ο πιο θαυμάσιος δείκτης γεωμετρικής και οπτικής ακρίβειας είναι η λιθόστρωτη επένδυση της Μ. Πυραμίδας. Πριν γίνουν οι διάφορες καταστροφές και λεηλασίες κατά την περίοδο των αιώνων των ασβεστόλιθων αυτής της επένδυσης, η Μεγάλη Πυραμίδα έλαμπε ολόκληρη, από εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά στην έρημο, σαν να ήταν ένας καθρέπτης με τέσσερις πλευρές. Αν εξαιρέσουμε μέρος της βόρειας πλευράς, το υπόλοιπο καταστράφηκε από τη φθορά, τον χρόνο και

τις λεηλασίες, γιατί επί αιώνες χρησιμοποιήθηκε από τους μεταγενέστερους λαούς σαν λατομείο για να κάνουν τα δικά τους κτήρια. Μερικοί μάλιστα ογκόλιθοι αυτής της επένδυσης διατηρήθηκαν άψογα θαμμένοι στην άμμο, επιτρέποντας σήμερα μια αρκετά αποτελεσματική αναλυτική τεχνολογική μελέτη της κατεργασίας τους.

Ο Dr. José Alvarez Lopez στο έργο του «Το αίνιγμα των πυραμίδων» λέει ότι η λείανση ενός μόνο ογκόλιθου της επένδυσης της Μεγάλης Πυραμίδας, με συνολική επιφάνεια 20 τετραγωνικά μέτρα, αντιστοιχεί με την οπτική λείανση του κατόπτρου του τηλεσκοπίου του όρους Πάλομαρ στις ΗΠΑ. Οι Αιγύπτιοι όμως έπρεπε να λειάνουν με αυτόν τον τρόπο πάνω από 25.000 τέτοιους ογκόλιθους για να ολοκληρώσουν το έργο επένδυσης. Αυτό σήμερα θα ήταν ακατόρθωτο, κυρίως από οικονομική άποψη και από έλλειψη εξειδικευμένων επαγγελματιών. Ο παραλληλισμός των εδρών τους δεν ξεπερνάει το λάθος απόκλισης των 0,05 χιλιοστών, λάθος που σήμερα θεωρείται αποδεκτό σε οπτικά έργα μεγάλης οπτικής ακρίβειας. Με τέτοια στοιχεία, πραγματικά μπορούμε να πούμε ότι η Μεγάλη Πυραμίδα ήταν το μεγαλύτερο όργανο οπτικής ακρίβειας που κατασκευάστηκε ποτέ.

Επίσης η τοποθέτηση των κατοπτρικών αυτών ογκόλιθων της επένδυσης αποτελεί ένα επικό έργο ακόμα και για τα σημερινά τεχνολογικά δεδομένα, γιατί έπρεπε να τοποθετηθούν, διατηρώντας τον τέλειο παραλληλισμό και την ακριβή κλίση, ώστε να μη χαλάσει το τελικό συνολικό αποτέλεσμα που θα έκανε την κάθε έδρα της πυραμίδας έναν πελώριο καθρέπτη. Αυτό το έργο, με μήκος 230 μ. της πλευράς της πυραμίδας και ύψος 148 μ., είναι κάτι το αξεπέραστο και ακόμα αφάνταστο, αν το καλοσκεφτούμε πρακτικά. Κάτι τέτοιο προϋποθέτει, κατά τη γνώμη των σύγχρονων ειδημόνων

τεχνικών, έναν έλεγχο της γωνίασης, με δεδομένο ότι οι ογκόλιθοι σχηματίζονται από διέδρα ακριβώς 90 μοιρών πριν τη μεταφορά και τοποθέτησή τους. Σ' αυτήν την περίπτωση η σημερινή τεχνολογία, προκειμένου να το καταφέρει, θα χρησιμοποιούσε μια μέθοδο που καλείται Συμβολομετρία (Interferometry). Χρησιμοποιείται δηλαδή ένα οπτικό εργαλείο μέτρησης βασισμένο στις αλληλεπιδράσεις (παρεμβολές) των φωτεινών κυμάτων.

Αν και η φαντασία μας δυσκολεύεται να το παραδεχθεί, όλα αυτά δείχνουν την ύπαρξη, πριν τουλάχιστον 5.000 χρόνια, μιας τεχνολογίας παρόμοιας με τη σημερινή και σε μερικά σημεία ίσως και ανώτερης. Αυτό προϋποθέτει προηγμένες γνώσεις επιστημονικού και τεχνολογικού χαρακτήρα στους αρχαίους Αιγύπτιους. Όμως αυτές οι ανώτατες γνώσεις δεν μπόρεσαν να αναδυθούν από το τίποτα ή από μια νεολιθική κοινωνία, όπως θέλει να πιστέψουμε η κατεστημένη αρχαιολογία. Ούτε μπόρεσαν να εμφανιστούν απότομα, όπως δείχνει η επίσημη Ιστορία. Όλα οδηγούν στο συμπέρασμα ή έστω στην επαρκώς τεκμηριωμένη υπόθεση, ότι στην αρχαία αυτοκρατορία έπρεπε να υπάρχουν πανεπιστήμια και τεχνολογικά ινστιτούτα όπου, όπως και σήμερα, χιλιάδες σπουδαστές ειδικεύονταν και μάθαιναν αυτές τις γνώσεις στις διάφορες ανώτατες εξειδικεύσεις τους.

Προσανατολισμός και γεωδαισία

Η έκπληξη του αιγυπτιολόγου δεν αφήνει πίσω αυτήν του τεχνικού, όταν υπολογίζεται ο προσανατολισμός των πυραμίδων. Για τον υπολογισμό των προσανατολισμών χρησιμοποιείται το αζιμούθιο (μια γωνία σχηματισμένη από ένα κάθετο σταθερό επίπεδο και από ένα άλλο που περνάει από ένα ορισμένο σημείο της ουράνιας σφαίρας). Υποτίθεται ότι οι Αιγύπτιοι έπρεπε να πάρουν ως βάση κάποιο άστρο γύρω από τον πολικό αστέρα, προκειμένου να ορίσουν τον αληθινό βορρά. Σημαντικό στοιχείο για να αποκτήσει κανείς έναν ακριβή προσανατολισμό είναι να καταφέρει να ευθυγραμμίσει όσο πιο τέλεια γίνεται, τη βάση του οικοδομήματος. Για παράδειγμα, η βάση της Μεγάλης Πυραμίδας έχει ευθυγραμμιστεί πάνω στον συμπαγή

βράχο του οροπεδίου της Γκίζας, με τρόπο που σήμερα δεν θα μπορούσαμε να το κάνουμε καλύτερα. Μόλις που γίνεται αισθητή μια πολύ μικρή κλίση, εντελώς ομοιογενής σε όλη τη βάση, ένα τετράγωνο τόσο τέλει, με πλευρά 230 περίπου μέτρα, που έχει απόκλιση μόλις κλάσματα μιας ίντσας.

Στον ακόλουθο πίνακα παραθέτουμε τη συγκριτική διάταξη των λαθών απόκλισης στη βάση διαφόρων πυραμίδων. Σ' αυτήν του Χέοπα, όπως φαίνεται, έχει ένα ελάχιστο λάθος 1,6 εκ. επί 230 μ. Στη διπλανή στήλη είναι το λάθος απόκλισης που οι πυραμίδες παρουσιάζουν ως προς τον τέλειο ιδανικό προσανατολισμό του άξονα βορρά-νότου. Από το έμπειρο μάτι του αναγνώστη δεν πρέπει να ξεφύγει το γεγονός ότι τα λάθη αυτά κατανέμονται ανάλογα με τις πυραμίδες. Σε μικρότερο λάθος στον προσανατολισμό της πυραμίδας αντιστοιχεί επίσης μικρότερο λάθος στη βάση. Η συγκριτική ανάλυση αποκλείει αυτά τα δεδομένα να έχουν προκύψει στην τύχη ή από υπολογισμούς χωρίς τη χρήση οπτικών οργάνων, όπως θα εξηγήσουμε παρακάτω.

Εκτός από την πυραμίδα του Ζωσέρ, που φαίνεται να φτιάχτηκε με άλλη τεχνολογική κατάρτιση, ο μέσος όρος λάθους για τις αναφερόμενες πυραμίδες δεν φαίνεται να ξεπερνάει το 8' του τόξου. Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορούσαν να τις προσανατολίσουν, ιδίως μερικές απ' αυτές, χωρίς την χρήση οργάνων. Αλλά η αρχαιολογία λέει ότι το έκαναν με γυμνό μάτι! Η σύγχρονη αγροτομετρία, στην οποία χρησιμοποιούνται θεοδόλιχοι (φορητό οπτικό όργανο ακριβείας για τη μέτρηση γωνιών μεταξύ προκαθορισμένων ορατών σημείων σε ανοικτό πεδίο), χρονόμετρα και αστρονομικοί πίνακες, αποδέχεται στις μετρήσεις της ένα λάθος της τάξης των 10' τόξου.

Πυραμίδα	Λάθος Βάσης	Αζιμουθιακή απόκλιση
Ζωσέρ		3ο 0' 0'' Α
Χέοπας	1,6 εκ.	0ο 3' 6'' Δ
Χεφρίνος	3,8 εκ.	0ο 5' 26'' Δ
Μικερίνος	7,6 εκ.	0ο 14' 3'' Α
Δασούρ	9,2 εκ.	0ο 9' 12'' Δ
Μεϊδούμ	15,9 εκ.	0ο 24' 25'' Δ
Σαχουρέ		0ο 1' 45'' Δ
Νιουσσερρέ		0ο 0' 0'' Τέλειος προσανατολισμός
Νεφερικαρέ		0ο 30' 0'' Α

Αυτό το ελάχιστο λάθος απόκλισης στον προσανατολισμό των πυραμίδων σε σχέση με τις τέσσερις κατευθύνσεις του χώρου είναι ένα γεγονός που δεν μπορεί κανείς να αγνοήσει. Για παράδειγμα, το αστεροσκοπείο του Παρισιού, που φτιάχτηκε το 1660 δείχνει ένα λάθος προσανατολισμού μεγαλύτερο από 18' και το παρατηρητήριο που κατασκεύασε ο αστρονόμος Tycho Brahe, δάσκαλος του Johannes Kepler, το ίδιο. Αν οι αρχαίοι Αιγύπτιοι είχαν στα χέρια τους έναν αστρολάβο, όπως εκείνου του Ίππαρχου που θεωρείται ιδρυτής της τριγωνομετρίας, τον 2ο π.Χ. αιώνα, θα είχαν κάνει ένα λάθος των 30'. Ο αστρολάβος του Tycho Brahe θα έδειχνε ένα λάθος 10'. Πώς μπόρεσαν να τα καταφέρουν πολύ καλύτερα οι αρχαίοι Αιγύπτιοι πριν τουλάχιστον 5.000 χρόνια; Αναπάντητο ερώτημα, γιατί για να κάνουν κάτι τέτοιο έπρεπε να διαθέτουν όργανα οπτικής ακρίβειας, τα οποία όμως ούτε βρέθηκαν ποτέ, ούτε καν αναφέρονται πουθενά σε παπύρους, ανάγλυφα ή συγγράμματα των κλασικών συγγραφέων. Η προκλητική αντίφαση είναι εμφανής και κάτι παραπάνω από αινιγματική.

Η μεταφορά ογκόλιθων και το ζήτημα της καταναγκαστικής εργασίας

Για δεκαετίες ολόκληρες έργα όπως «Οι Δέκα Εντολές» και άλλα, μας εμφανίζουν την εικόνα χιλιάδων σκλάβων σε καταναγκαστική εργασία, οι οποίοι κατασκεύαζαν πυραμίδες κάτω από το ανελέητο μαστίγιο του Αιγύπτιου αφέντη. Μια όμως αντικειμενική ιστορική μελέτη μας αποκαλύπτει ότι οι σχέσεις του βραϊκού λαού με τον αιγυπτιακό την εποχή του Ραμσή, που υποτίθεται ότι συνυπήρξαν στην Αίγυπτο, ήταν μετοχικού τύπου. Όπως δηλαδή εκείνες που υπήρξαν στην αρχαία Ελλάδα ανάμεσα στους γνήσιους πολίτες των πόλεων και τους μόνιμους ξένους ή «μετοίκους». Μια σχέση «ενοικίου», θα λέγαμε, στην οποία η παροχή των εδαφών είχε ως αντάλλαγμα κάποια φορολογία, ένα είδος ενοικίου με τη μορφή χρηματικής ή εργασιακής πληρωμής, όχι όμως με τη μορφή της σκλαβιάς.

Η χρησιμοποίηση χιλιάδων σκλάβων σε καταναγκαστικά έργα που έφτιαχναν πυραμίδες, δεν έχει βάση. Πρώτον, στην Αίγυπτο, όπως και στην Ελλάδα και άλλους αρχαίους πολιτισμούς, ο αριθμός των σκλάβων ήταν σχετικά μικρός και αναλάμβανε κατώτερες εργασίες, ποτέ όμως δεν μπορούσε να συμμετάσχει στην κατασκευή των ιερών μνημείων, των οίκων

των θεών τους. Αυτό ήταν προνόμιο και τιμή των ελεύθερων πολιτών, που έπρεπε να είναι επίσης και ειδικευμένοι τεχνίτες, όπως αναφέραμε σχετικά με τους ογκόλιθους της κατοπτρικής επένδυσης της Μεγάλης Πυραμίδας. Ούτε το κτίσιμο του Παρθενώνα και των Ελληνικών ναών έγινε από σκλάβους, ούτε και οι πυραμίδες. Δεύτερον, αν υποθέταμε την ύπαρξη των εκατοντάδων χιλιάδων σκλάβων στην Αίγυπτο, θα έπρεπε να δεχτούμε επίσης την ύπαρξη ενός πελώριου στρατού για τη συντήρηση της τάξης και την αναχαίτιση των πιθανών εξεγέρσεων που φυσικά θα προέκυπταν. Παράλληλα θα γίνονταν οι εκστρατείες και οι πόλεμοι που τόσο συχνόι ήταν στην εποχή του Ραμσή. Αυτό κοινωνιολογικά θα ήταν αδύνατο. Θα χρειαζόταν δε και πελώριος στρατός, σαν εσωτερική αστυνομία, γιατί τότε ο βασικός οπλισμός των στρατιωτών ήταν απλά σπαθιά και ασπίδες. Μπορούμε να φανταστούμε μια χούφτα στρατιωτών έτσι οπλισμένων να αντιμετωπίζει μια ορδή από εξεγερμένους σκλάβους, οπλισμένους με τα εργαλεία της δουλειάς τους; Ας είμαστε ρεαλιστές, σύμφωνα με τα δεδομένα της εποχής εκείνης. Δεν θα υπήρξε επίσης οικονομικό καθεστώς για να συντηρήσει τόσους σκλάβους μαζί με τόσους στρατιώτες, συν τα πελώρια έξοδα των ιδίων των κατασκευών. Η ανάλυση της οικονομικής δύναμης της τότε Αιγύπτου καθιστά αδύνατο κάτι τέτοιο.

Τα έργα λοιπόν γίνονταν από εθελοντές, ελεύθερους πολίτες, όπως αναφέρουν εξάλλου οι πάπυροι, σε συγκεκριμένες εποχές του χρόνου, όταν είχαν τελειώσει οι αγροτικές εργασίες και ο λαός μπορούσε να ασχοληθεί με τα «θεία έργα», όπως λένε τα αρχαία κείμενα, ώστε τραγουδώντας με χαρά να υπηρετήσουν τους θεούς τους.

Σχετικά με το ζήτημα της μεταφοράς των ογκόλιθων, υποτίθεται ότι χρησιμοποιούσαν ξύλινα έλκηθρα πάνω στα οποία τοποθετούσαν τις πέτρες για τη μεταφορά τους. Σύμφωνα με τους σύγχρονους υπολογισμούς θα χρειαζόνταν 50 άνδρες για να σύρουν ένα έλκηθρο με μια πέτρα των 2,5 τόνων, όπως αυτές που χρησιμοποιήθηκαν στη Μεγάλη Πυραμίδα. Την ιδέα αυτή την πήραν οι αρχαιολόγοι από κάποια ανάγλυφα στα οποία βλέπει κανείς εργάτες να σέρνουν ογκόλιθους πάνω σε έλκηθρα. Ειδικά από το ανάγλυφο του Ελ Μπέρσε (12ης Δυναστείας), στο οποίο φαίνεται το άγαλμα του Φαραώ Δνεγιουτιχοτέπ, που ζυγίζει 60 τόνους και σέρνεται από 172 άντρες σ' ένα έλκηθρο, ενώ κάποιος άλλος πάνω

στα ξύλα του έλκηθρου ρίχνει κάποιο υγρό που υποτίθεται χρησιμοποιούσαν για να ελαττώσουν τη θερμοκρασία και την τριβή με το έδαφος. Ένας πρόχειρος υπολογισμός δείχνει όμως ότι η παράσταση είναι εντελώς συμβολική, γιατί θα χρειαζόταν όχι 172 άνδρες αλλά 1.200 για να σέρνουν 60 τόνους, εκτός του ότι με τέτοιο βάρος το έλκηθρο θα έλιωνε αφού ήταν από απλό ξύλο.

Στην Αίγυπτο όμως υπάρχουν μονόλιθοι που ζυγίζουν εκατοντάδες τόνους. Μέχρι και 600 τόνους υπολογίστηκε ότι ζυγίζει κάποια μονολιθική πλάκα στην πυραμίδα του Μυκερίνου, ανυψωμένη σ' ένα ύψος μερικών μέτρων. Κατ' αρχήν, το όριο ανύψωσης βαρών των δυνατότερων γερανών, σήμερα, δεν ξεπερνάει τους 400 τόνους. Δεύτερον, θα χρειαζόταν 12.000 άνδρες για να το μεταφέρουν. Υποθέτοντας ότι η απόσταση μεταξύ τους είναι μισό μέτρο και χωρίζονται σε πέντε σειρές, σαν βεντάλια έλξης, θα κάλυπταν μια έκταση μήκους 1.200 μ. μπροστά στον ογκόλιθο για να το σέρνουν, πράγμα ήδη απίθανο. Τα σχοινιά λοιπόν με τα οποία θα το τραβούσαν θα πρέπει να είχε το καθένα από τα πέντε μήκος 1.200 μ.

Αλλά στην Αίγυπτο δεν γνώριζαν το ατσάλι, καθώς λέγεται, και τα σχοινιά τους ήταν φτιαγμένα από ίνες παπύρου ή άλλων φυτών. Υπολογίζοντας λοιπόν την ανθεκτικότητα των φυτικών ινών που διέθεταν οι Αιγύπτιοι (που δεν ήταν ατσάλινα σύρματα), Γερμανοί επιστήμονες κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι τέτοια σχοινιά θα έπρεπε να έχουν μια διάμετρο πάνω από ενάμιση μέτρο πάχος για να σύρουν εκείνο το βάρος χωρίς να σπάσουν. Φανταζόμαστε την εικόνα: 5 πελώρια σχοινιά, 1.200 μ. μήκος και με διάμετρο έστω 1,5 μ., θα είχαν βάρος δεκάδων τόνων που ο εργάτης δεν θα μπορούσε ούτε καν να αγκαλιάσει ούτε να βαστήξει πάνω στους ώμους του. Προσθέτοντας όμως το βάρος των σχοινιών, θα χρειαζόταν περισσότεροι άνδρες και συνεπώς

περισσότερο σχοινί, που θα είχε περισσότερο ακόμα βάρος... Μπαίνουμε έτσι σ' έναν φαύλο κύκλο. Επομένως δεν μπορεί να μεταφέρθηκαν έτσι τέτοια βάρη. Το πώς όμως κανείς δεν το ξέρει.

Μπορούμε βέβαια να κάνουμε εικασίες, περί αντιβαρυτικής, νοητικής δύναμης των ιερέων που ελάττωνε το βάρος της πέτρας (η σύγχρονη παραψυχολογία αναγνωρίζει τη δυνατότητα τέτοιων φαινομένων αλλά σε μικρότερη κλίμακα), αλχημικές μυστικές μεθόδους για να σκληραίνουν τις ίνες κλπ. Τίποτα δεν αποκλείεται, αλλά και τίποτα δεν επιβεβαιώθηκε. Έτσι, παραμένουμε στην άγνοια. Δεν ξέρουμε πώς έκαναν τα μεγαλουργήματά τους οι Αιγύπτιοι, ξέρουμε όμως πώς δεν τα έκαναν!

Ευτυχώς ο George Somers Clarke, ένας ειδικός στην αιγυπτιακή τεχνολογία, απέδειξε ότι ήδη στην 5η Δυναστεία χρησιμοποιούνταν τροχοί τοποθετημένοι στη βάση κινητών σκαλών. Αυτό όμως δεν αρκεί για να εξηγήσει ικανοποιητικά πολλές περιπτώσεις πελώριων βαρών. Τουλάχιστον όμως καταρρίφθηκε ο ισχυρισμός ότι οι Αιγύπτιοι δεν γνώριζαν στις πρώτες Δυναστείες τον τροχό και την τροχαλία.

Η αρχαία Αίγυπτος εξακολουθεί να είναι μια ζωντανή πρόκληση για κάθε αντικειμενικό και ανοικτόμυαλο ερευνητή. Δεχόμενοι την πρόκληση αυτή ξέρουμε ότι θα ανοιχτούν μπροστά μας εκατοντάδες αινίγματα, αντιφάσεις, όπως αυτές ανάμεσα στην αρχαιολογία και την ιστορία, στην τεχνολογία και την επιστήμη.

Πως δεν χτίστηκαν οι πυραμίδες

Κείμενο: G. A. Livraga

Στους πρώτους μήνες του έτους 1978, μια Ιαπωνική αποστολή (της οποίας αποδεχόμαστε την επιθυμία να μην δώσει προσωπικά στοιχεία) ολοκλήρωσε το χτίσιμο ενός μοντέλου πυραμίδας σε τοποθεσία λίγα χιλιόμετρα πιο μακριά από τις πυραμίδες της Γκίζας. Το μοντέλο αυτό έφτανε μέχρι 10 μέτρα ύψος και καμία πέτρα του δεν ζύγιζε πάνω από έναν τόνο. Ο αρχιτέκτονας, με βοηθούς αρκετούς αρχαιολόγους και τεχνικούς, όπως και άλλα 200 άτομα εργάτες, κάτοικοι της περιοχής, άρχισε την εργασία του το 1977, η οποία με την πάροδο του χρόνου αποδείχτηκε πάρα πολύ δύσκολη. Στο χτίσιμο χρησιμοποιήθηκαν όλες οι παλιές τεχνικές, σύμφωνα με τα πορίσματα των αρχαιολόγων. Περισσότερο έλαβαν υπόψη τους τις εξιστορήσεις του Ηρόδοτου, ο οποίος είχε γράψει τις διηγήσεις των τότε Αιγυπτίων για το πως είχαν κτίσει οι πρόγονοί τους τις πυραμίδες.

Όμως, από την πρώτη κιόλας στιγμή, άρχισαν να παρουσιάζονται αξεπέραστες τεχνικές δυσκολίες μπροστά στα μάτια των ειδικών, του διευθυντή και των δημοσιογράφων. Τα εργαλεία από σφυρηλατημένο χαλκό, που υποτίθεται ότι χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι Αιγύπτιοι για να χωρίζουν τις κολοσσιαίες πέτρες μεταξύ τους, αποδείχτηκαν άχρηστα στην επεξεργασία του γρανίτη. Σε περίπτωση που θα προσπαθούσαν να πετύχουν την ίδια ακρίβεια, θα έπρεπε να ξοδέψουν για κάθε πέτρα τόσο πολύ χρόνο, που το έργο αυτό, με μόνο 10 μέτρα ύψος, δεν θα προλάβαινε να ολοκληρωθεί με κανέναν τρόπο πριν τον χειμώνα. Έτσι αποφάσισαν να χρησιμοποιήσουν μοντέρνα μηχανήματα γι' αυτή τη δουλειά και επίσης να μην θέσουν σαν στόχο τους την ακρίβεια.

Και η μεταφορά ακόμη, δημιούργησε αξεπέραστες δυσκολίες. Τα ονομαστά έλκηθρα με άμμο και οι τροχαλίες, πρακτικά δεν μπορούσαν να κυλήσουν. Στις βραχώδεις περιοχές μάλιστα δεν υπήρχε τρόπος να υπερνικηθούν τα εμπόδια, οι πέτρες καταστρέφονταν σε τέτοιο σημείο, που ήταν αδύνατο πλέον να χρησιμοποιηθούν. Και πάλι, μόνο με τη βοήθεια των σύγχρονων μηχανημάτων και εξ αιτίας του περιορισμένου ύψους των πετρών, μπόρεσε και πραγματοποιήθηκε η μεταφορά.

Όμως οι μεγαλύτερες δυσκολίες παρουσιάστηκαν όταν έπρεπε να τοποθετηθεί η τελευταία πέτρα στην κορυφή της πυραμίδας. Αυτή η πέτρα σαν μικρογραφικό μοντέλο, ζύγιζε μόνο 1000 κιλά. Με τη βοήθεια κεκλιμένων επιπέδων που από τα πλάγια τα είχαν κλείσει με πέτρες, προσπάθησαν να την ανεβάσουν στην κορυφή. Καθώς είχαν ρίξει λάδι μπροστά στα βαρέλια του έλκηθρου και αρχίσανε να τραβάνε, σκέφτηκαν να κάνουν πιο ρεαλιστική την αναπαράσταση και άρχισαν 200 άντρες να επαναλαμβάνουν όλοι μαζί σε τακτά χρονικά διαστήματα, την λέξη «χο ρουκ». Τότε όμως είδαν, ότι εξαιτίας του λαδιού γλιστρούσε όχι μόνο το έλκηθρο αλλά και αυτοί που προσπαθούσαν να το σπρώξουν με μοχλούς, ενώ και οι άλλοι που τραβούσαν από πάνω με σχοινιά, δεν κατάφερναν να κάνουν πολλά πράγματα. Έτσι, όσες φορές προσπάθησαν να σηκώσουν τον μικρό βράχο, τόσες και απέτυχαν.

Τελικά αποφάσισε ο διευθυντής να τα παρατήσει και να δοκιμάσει το τελευταίο μέσο που είχε απομείνει, δηλαδή να την

σηκώνει με γερανούς από κορμούς δέντρων και σχοινιά από ίνες φυτών με τα οποία οι αρχαίοι Αιγύπτιοι (σύμφωνα με αυτά που μπορεί να διαβάσει κανείς στα βιβλία) σήκωναν οβελίσκους χιλίων τόνων. Άρα, η πέτρα που προσπαθούσαν να ανεβάσουν οι επιστήμονες δεν θα ήταν δύσκολο να πάρει την θέση της στην κορυφή της πυραμίδας.

Κι όμως, η ωμή πραγματικότητα ήταν τελείως διαφορετική. Διότι όταν η πέτρα έφτασε σε

10 μέτρα ύψος, έσπασαν οι κορμοί των δέντρων σε χιλιάδες κομμάτια και τραυμάτισαν πολλούς, ακόμα και τον ίδιο τον αρχηγό της αποστολής, ο οποίος μετά από αυτό, αποφάσισε να τοποθετήσει την πέτρα με μοντέρνους γερανούς στην κορυφή, να βγάλει ορισμένες φωτογραφίες και ύστερα να το ισοπεδώσει, όπως ήταν και η συμφωνία με την αιγυπτιακή κυβέρνηση. Αξιοσημείωτο είναι ότι, όταν ο διευθυντής ανάρρωσε από το χτύπημα, εξήγησε με καλό γιαπωνέζικο χιούμορ, ότι «τουλάχιστον τώρα ξέρουμε πως δεν χτίστηκαν οι πυραμίδες».

Αυτή η εξιστόρηση που τον Απρίλιο του 1978, παρουσιάστηκε σε όλες τις σοβαρές εφημερίδες του κόσμου, θα βοηθήσει τον αναγνώστη να καταλάβει τους λόγους που μας κάνουν να μην δεχόμαστε τις λογής-λογής απόψεις των διαφόρων επιστημόνων. Γιατί πολύ συχνά αναφέρονται, άλλοτε λιγότερο και άλλοτε περισσότερο σε υποθέσεις αδύνατες να πραγματοποιηθούν και συχνά επίσης κρατάνε από τους κλασσικούς συγγραφείς μόνο αυτά που ανταποκρίνονται στον σύγχρονο τρόπο σκέψης και αποσιωπούν όλα τα υπόλοιπα.

Πρέπει όμως να τονίσουμε πως το γεγονός του ότι δεν δεχόμαστε τις απόψεις της υλιστικής ψευδοεπιστήμης, δεν πρέπει να μας ρίξει στην άλλη άκρη, δηλαδή να εφευρίσκουμε δικές μας ιστορίες ή να επαναλαμβάνουμε αυτές που εφεύραν άλλοι, πχ. να αποδίδουμε το χτίσιμο επιβλητικών κτηρίων σε όντα από άλλους γαλαξίες, γιατί ούτε αποδείξεις έχουμε, αλλά ούτε και στα αρχαία βιβλία ή στους παλιούς κώδικες υπήρξαν τέτοιου είδους νύξεις.

Πιστεύω, πως αυτό που διακρίνει τον φιλόσοφο από τον απλό πιστό, είναι ότι ο πρώτος αναζητάει την αλήθεια και δεν την υποθέτει προτού την γνωρίσει καλά. Υπάρχουν τόνοι από παπύρους που τους έχουν μεταφράσει μόνο αποσπασματικά ή τους έχουν ερμηνεύσει σύμφωνα με τους πενιχρούς κανόνες των υλιστών. Οι φιλόσοφοι οι οποίοι έχουν ένα ενδιαφέρον σε αυτά τα πράγματα, πρέπει να δουλέψουν με ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ στην έρευνα τέτοιων «αινιγμάτων» και να πληροφορούνται συνεχώς τις τυχόν νέες ανακαλύψεις.

Ας σκεφτούμε ότι το 90% των γνωστών παπύρων, ανακαλύφθηκαν και μεταφράστηκαν μόλις τα τελευταία 50 χρόνια. Αυτό σημαίνει ότι τον περασμένο αιώνα δεν γνώριζε κανείς αν υπήρξαν ποτέ λαοί, όπως οι Σουμέριοι, οι Χετταίοι και οι Χουρίτες. Το μπρούντζινο άγαλμα του Λουριστάν το απέδιδαν στους Βαβυλώνιους, Σύριους και Χαλδαίους. Κανείς δεν γνώριζε ότι οι αμερικανικές πυραμίδες ήταν στην πραγματικότητα κάτι περισσότερο από τεχνητοί λόφοι. Τέτοιου είδους παραδείγματα έχουμε πάρα πολλά.

Θα δούμε ότι θα παρουσιαστεί ανάγκη να ανανεώνουμε συνεχώς τις βιβλιογραφίες μας με εξαίρεση αυτές που μένουν αναλλοίωτες γιατί είναι εσωτερικές. Ένας φιλόσοφος πρέπει να μάθει να παραδέχεται την άγνοιά του όταν δεν ξέρει κάτι, προτού αρχίσει να φαντάζεται και εφευρίσκει δικές του εξηγήσεις, οι οποίες αργότερα μπορεί να στραφούν εναντίον του. Ας εκτιμήσουμε λοιπόν τον αρχιτέκτονα, που προσπάθησε να χτίσει ομοιώματα πυραμίδων και είχε την δύναμη και παραδεχθεί με ηρεμία την αμάθειά του.

Υπήρχε η Μαγεία στην Αίγυπτο; (μέρος Β')

Κείμενο: G. A. Livraga

Στον Ασκληπιό γίνεται λόγος για ιατρική, για ένα φάρμακο που ήταν ήδη γνωστό στην Αίγυπτο και που είναι εντελώς νέο για εμάς, την ψυχοσωματική πειθαρχία. Οι Αιγύπτιοι, σύμφωνα με όλους τους παλιούς παπύρους, δεν θεράπευαν μόνο το σώμα, αλλά και την ψυχή. Αυτό, για εμάς που λειτουργούμε εντελώς υλιστικά, μας φαίνεται περίεργο, σαν μαγανεία, κάτι που οι ορθολογιστές περιφρονούν ή διακωμωδούν, αλλά δεν είναι έτσι. Οι Αιγύπτιοι πίστευαν ότι δεν είχαμε μόνο φυσικό σώμα, αλλά ότι ο άνθρωπος είχε και άλλα, ανώτερα σώματα για τα οποία θα μιλήσουμε αργότερα. Ο γιατρός, όταν θεράπευε έναν ασθενή, προσπαθούσε να λύσει ένα ψυχοσωματικό πρόβλημα, όχι μόνο σωματικό, αλλά και ψυχολογικό. Έκαναν ακόμη και εσωτερικές μελέτες για το ανθρώπινο σώμα. Υπάρχουν κάποιες περίεργες φιγούρες, οι οποίες βρίσκονται στο ναό της Dendera, είναι αστρολογικές, αλλά σχετίζονται και με την ιατρική. Δεν αναφέρομαι μόνο στον Ζωδιακό της Dendera, αλλά σε όλα όσα απέμειναν στο ναό της. Συνήθιζαν να συνδέουν διαφορετικά αστρολογικά ζώδια με διάφορα μέρη του σώματος, για να προκαλέσουν μια κίνηση ώστε το κακό, δηλαδή το σάπιο μέρος του διπλού ψυχισμού μας, να φύγει μέσω των απολήξεών μας. Έκαναν μια σειρά από περιστροφικές κινήσεις πάνω στους αιθέρες του ασθενή, οι οποίες έδιωχναν το κακό από εκείνον και το αιχμαλώτιζαν σε κάποια φυλαχτά.

Το ίδιο βλέπουμε σε έναν πάπυρο του Βατικανού, ο οποίος έχει μεταφραστεί με άμεση εντολή του Πάπα Ιωάννη Παύλου Β'. Έχω την τύχη να διαθέτω ένα αντίγραφο. Αυτός ο πάπυρος μιλάει για το πρόβλημα της ικανότητας αποβολής των κακών «φορτίων» που βρίσκονται μέσα στο σώμα. Για τους Αιγύπτιους το σώμα δεν ήταν μόνο ένα υλικό πράγμα, αλλά κάτι πολύ περισσότερο. Η πιο σύγχρονη άποψη της ιατρικής σήμερα θεωρεί ότι το ανθρώπινο σώμα σχετίζεται με τον περιβάλλοντα κόσμο μέσω των κοσμικών ακτινών. Η σκέψη των Αιγυπτίων ήταν ακριβώς η ίδια, αλλά με διαφορετικά λόγια. Δηλαδή, το ανθρώπινο σώμα είναι ένας ασταθής οργανισμός και μπορεί να περιστρέφεται, να κινεί την ενέργειά του, για να μπορεί να βελτιώνεται, να μπορεί να ενσωματώνει ωφέλιμα στοιχεία και να αποβάλλει στοιχεία βλαβερά.

Υπήρχαν επίσης μνητικές γιορτές. Πώς ήταν; Οι γιορτές γενικά δεν ήταν για διασκέδαση μόνο, αλλά αποτελούσαν έναν τρόπο να μετέχουν οι άνθρωποι σε κάτι κοινό, να αποτελούν μια κοινότητα, για παράδειγμα, οι Χριστιανοί γιορτάζουν τα Χριστούγεννα και οι Μουσουλμάνοι το Ραμαζάνι. Εγώ βρέθηκα στην Αίγυπτο τον μήνα του Ραμαζανιού και οι άνθρωποι αισθάνονται ως κοινότητα, κι ας πρόκειται για μια νηστεία ή αποχή από κάτι. Είναι ένας τρόπος να βρίσκονται όλοι μαζί. Οπότε, οι μνητικές γιορτές δεν ήταν όπως παρουσιάζονται στις αμερικάνικες ταινίες με τον Φαραώ να κάθεται στις πλάτες εξήντα ανθρώπων κι όλος ο κόσμος να γονατίζει μπροστά του φωνάζοντας: «Ζήτω ο Φαραώ!». Ούτε αποτελούσαν μια ψηφοφορία του λαού για να εγκρίνει τον Φαραώ ή όχι, επειδή στην αρχαιότητα δεν υπήρχε κάτι τέτοιο. Ψηφίζετε εσείς για την ανατολή του Ήλιου αύριο; Ψηφίζετε για να δείτε αν αύριο θα φυσάει; Όχι, επειδή όλα

αυτά είναι φυσικά γεγονότα. Το ίδιο πίστευαν και οι αρχαίοι Αιγύπτιοι για τον Φαραώ. Τον ορίζει ο Ra ή ο Άμμων, τον ορίζει η φύση, τον ορίζει ο Θεός. Θα μου πείτε ότι αυτό είναι άγνοια. Ίσως, αλλά μήπως είναι καλύτερη η σημερινή εποχή με την απίστευτη φτώχεια; Ο δικός μας τρόπος ζωής δεν φαίνεται να έχει ξεπεράσει τις παλιές εποχές. Αυτό που έχουμε καταφέρει είναι να περιπλέκουμε τη ζωή μας. Στο παρελθόν αυτός που περιέπλεκε τη ζωή του ήταν ο φαραώ και το επιτελείο του, για τη διοίκηση της χώρας.

Αυτές οι γιορτές ήταν η στιγμή όπου μπορούσε να υπάρχει μια ένωση, μια κοινωνία μεταξύ όλων. Αυτό που αργότερα οι Ρωμαίοι ειδικά, επρόκειτο να ονομάσουν πνεύμα της concordia, δηλαδή καρδιά με καρδιά. Η concordia δεν είναι ισότητα. Η concordia είναι καρδιά με καρδιά, είναι να μαθαίνουμε να ανεχόμαστε ο ένας τον άλλον, να κατανοεί ο ένας τον άλλον και να εκτιμά ο ένας τον άλλον. Είναι η αληθινή αγάπη. Η γιορτή του Sed γιορταζόταν τριάντα χρόνια μετά τη στέψη του φαραώ, ο οποίος ήταν φαραώ της Άνω και της Κάτω Αιγύπτου. Σε αυτό πραγματοποιούνταν ένα είδος συμβολικής θυσίας του φαραώ και η μετέπειτα ανάστασή του. Ο φαραώ έπρεπε να περάσει κάτι σαν σκαλοπάτι και αν δεν το περνούσε πήγαινε σε ιερατική σχολή, γινόταν ιερέας και τον αντικαθιστούσαν. Κάποιοι λένε ότι στους προδυναστικούς χρόνους ο φαραώ εκτελούνταν, αλλά δεν υπάρχουν στοιχεία για αυτό. Αυτό έχει συνταχθεί από ορισμένες καταθέσεις στην περιοχή Nagada.

Κατά την άποψή μου, δεν μπορώ να διαβεβαιώσω ότι ο αιγυπτιακός πολιτισμός ξεκίνησε από την Παλαιολιθική Nagada. Όταν η ευρωπαϊκή παλαιολιθική εποχή ήταν σε πλήρη

άνθιση, η παλαιολιθική στη Βόρεια Αφρική ήταν ελάχιστα αναπτυγμένη. Πώς μπορούμε να εξηγήσουμε λοιπόν ότι οι Αιγύπτιοι μπόρεσαν να προηγηθούν τόσο πολύ από τους Ευρωπαίους όσον αφορά στην κατασκευή μεγάλων κτηρίων, σε ιατρικές πραγματείες, στην αστρονομία; Είναι προφανές ότι ο αιγυπτιακός πολιτισμός δεν ξεκινά από την απλή παλαιολιθική περίοδο της Nagada, αλλά μάλλον ξεκινά από κάπου αλλού. Θα είναι η Ατλαντίδα, θα είναι κάτι παλιότερο, θα είναι κάτι νεότερο, θα είναι κάτι άλλο, αλλά δεν προέρχεται από πρωτόγονους ανθρώπους, αλλά ξεκινά όντας από κρυφός, από μακριά, απομονωμένος, αποτυπώνοντας στη Γη εικόνες που αναπαριστούν άστρα και θεούς.

Υπήρχε επίσης η γιορτή του Opet, τη οποία ήταν προς τιμήν του φαραώ και της συζύγου του και ήταν γιορτή γονιμότητας. Μια άλλη γιορτή ήταν η γιορτή του Όσιρι, η οποία γιορταζόταν την πρώτη μέρα του χειμώνα, όταν τα νερά του Νείλου έφταναν στο ανώτερο ύψος. Ένας λευκός ταύρος αφιερωνόταν στον θεό Μιν και αναπαρίσταναν την ταφή του Όσιρι, τον οσιριακό μύθο κλπ.

Μπορούμε επίσης να αναφέρουμε στην αιγυπτιακή μαγεία την προσπάθεια να κυριαρχεί κανείς στα τέσσερα στοιχεία. Πολλές φορές βλέπουμε τη μορφή ενός Άνουβι με έναν διπλό πέλεκυ στο οποίο τη λαβή λάμπει ένα πεντάκτινο αστέρι. Είναι μια από τις παλαιότερες αναπαραστάσεις. Μερικές φορές αυτή η κυριαρχία συμβολίζεται με τους τέσσερις γιους του Όρου, ή τις τέσσερις μορφές της Ίσιδας, (Ίσιδα, Νέφθιδα, Νεϊτ, Σεγκίτ), που θα δούμε αργότερα να κυριαρχούν στις γωνίες των σαρκοφάγων του Νέου Βασιλείου. Αυτές συμβολίζουν

τα τέσσερα στοιχεία, τα οποία μαζί με τον πέλεκυ και το άστρο Σείριος, είναι τα έξι στοιχεία που διέπουν τις τέσσερις κατευθύνσεις του χώρου, και τις κατευθύνσεις πάνω και κάτω. Μιλάμε λοιπόν για έξι κινήσεις που εμπερικλείονται σε μια έβδομη, καθολική κίνηση. Αυτό συμβολίζει την κυρίαρχη ελευθερία του ανθρώπινου πνεύματος.

Λέγεται επίσης ότι οι αρχαίοι μάγοι της Αιγύπτου μπορούσαν να ελέγχουν το ψυχολογικό κομμάτι σε περιόδους πολέμου. Ένα πολύ παρεξηγημένο κομμάτι της αιγυπτιακής ιστορίας αφορά στην εισβολή των Υξώς. Το ιππικό και τα άρματά τους ήταν τρομερά, γιατί είχαν σίδηρο, που διέλυε τα πάντα. Οι αφηγήσεις της εποχής λένε ότι όταν οι Υξώς έφτασαν στο σημερινό Λούξορ, πρώην Θήβες, τα ζώα ένωσαν μεγάλο τρόπο και τράπηκαν σε φυγή. Πρώτα ένωσαν φόβο τα άλογα και μετά οι άνθρωποι. Φαίνεται ότι αυτοί οι αρχαίοι μάγοι είχαν τη δυνατότητα να απελευθερώνουν τον φόβο στις συλλογικές συνειδήσεις. Είναι προφανές ότι οι αρχαίοι χειρίζονταν το συλλογικό μέρος των πραγμάτων.

Θα δώσω ένα παράδειγμα: σήμερα μπορούμε να εξημερώσουμε ένα λιοντάρι, αλλά το παιδί αυτού του λιονταριού γεννιέται εξημερωμένο; Όχι, το παιδί αυτού του λιονταριού γεννιέται άγριο, και πρέπει επίσης να εξημερωθεί. Κι όμως οι αρχαίοι εξημέρωναν ζώα, με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε οι απόγονοι αυτών των ζώων να γεννιούνται εξημερωμένοι, σαν να είχαν εξημερώσει ένα είδος ομαδικής ψυχής, σαν να είχαν εξημερώσει ολόκληρο το είδος, όχι μόνο ένα συγκεκριμένο ζώο. Λέγεται ότι η γάτα ήταν ένα αιγυπτιακό «δημιούργημα» από ορισμένα αφρικανικά αιλουροειδή. Θα μπορούσαν, με κάποιο τρόπο, να κυριαρχήσουν στο κοινό μέρος, στο συλλογικό μέρος. Στην Ισπανία, μπορούμε να δούμε στις σπηλιές του Levante, αναπαραστάσεις με άντρες που δεν πολεμούν μόνο ενάντια στους βίσωνες, αλλά είναι και δίπλα τους, μαζί τους. Δηλαδή, είχαν καταφέρει να μετατρέψουν εκείνα τα άγρια ζώα σε κατοικίδια και άλλαξαν και τους απογόνους τους.

Επίσης στην αιγυπτιακή μαγεία γίνεται λόγος για χρυσά λυχνάρια που δεν έβγαζαν καπνό. Ήταν, ίσως, ηλεκτρικές μπαταρίες, όπως αυτές που βρέθηκαν στη Βαβυλωνία; Η αλήθεια είναι ότι στις τοιχογραφίες, ακόμα και στις πιο απόκρυφες μαστάμπα (τάφους), ακόμα και στα πιο υπόγεια μέρη, ογδόντα, ενενήντα μέτρα βάθος, για παράδειγμα, στην Κοιλιάδα των Βασιλέων, δεν βρίσκουμε ίχνη καπνού. Κάποιοι

λένε ότι είναι επειδή έβαζαν καπάκι από πάνω. Αυτό είναι λίγο αστείο. Αν μετά βίας μπορούμε να καλύψουμε ένα κερί, πώς θα ζωγράφιζαν όλα αυτά τα πράγματα; Είναι προφανές ότι οι Αιγύπτιοι ήταν ανέκαθεν πολύ έξυπνοι, γιατί ακόμα και σήμερα, τοποθετούν μικρούς καθρέφτες σε συγκεκριμένες γωνίες και φωτίζουν μια σπηλιά. Και αναρωτιέται κανείς: «Πώς μπορούν να την φωτίσουν;». Ωστόσο, το έκαναν τέλεια και οι καλύτερες φωτογραφίες που έχουμε τραβήξει δεν είναι με το ηλεκτρικό φλας, αλλά με τους καθρέφτες που χρησιμοποιούσαν αυτοί οι άνθρωποι για να φωτίσουν τα βάθη ενός σπηλαίου.

Υπάρχει μια σειρά από προβλήματα που σχετίζονται με τη μαγεία, για παράδειγμα, πώς μετακινούσαν τις πέτρες που χειρίζονταν; Γνώριζαν κάτι για την ελάφρυνση του βάρους των λίθων; Πώς τις έκοβαν και τις γυάλιζαν;

Στη Μέμφιδα, με την καθηγήτρια Delia Steinberg Guzmán, κάναμε μια δοκιμή να της δέσω τα μάτια για να δω αν μπορούσε να καταλάβει πού τελείωνε η μια πέτρα και πού ξεκινούσε η άλλη, και δεν μπορούσε να το καταλάβει, παρόλο που ήταν πιανίστα όλη της τη ζωή και έχει εξαιρετική αφή. Στη συνέχεια, προσπαθήσαμε να εισάγουμε μια βελόνα που χρησιμοποιείται στον βελονισμό, η οποία είναι εξαιρετικά λεπτή, ανάμεσα στις αρμούς. Ήταν αδύνατο. Οι πέτρες της Μέμφιδας δεν συνδέονται με κονίαμα. Είναι σαν δύο καθρέφτες, που όταν ενώνονται, είναι δύσκολο να τους χωρίσεις. Αυτό έκαναν, αλλά με τεράστιους ογκόλιθους. Στη Μεγάλη Πυραμίδα βρίσκουμε διαφορές εκατοστών σε εκατοντάδες μέτρα. Οι αρμοί που χρησιμοποιούσαν είναι πολύ καλύτεροι από τους δικούς μας, και κανένα δοκάρι, σε αντίθεση με τα ρωμαϊκά, δεν έχει σημάδια από κονίαμα. Τα ελληνικά και τα ρωμαϊκά δοκάρια έχουν τρύπες από όπου περνούσαν γάντζους για να τα μετακινούν. Οι μεγαλύτερες πέτρες των αρχαιότερων αιγυπτιακών κατασκευών δεν έχουν τίποτα απ' αυτά. Μοιάζουν σαν να έχουν τοποθετηθεί με τα χέρια, με τρόπο πολύ εύκολο και απλό. Οι μεγαλύτερες πέτρες από τα παλαιότερα αιγυπτιακά κτήρια δεν έχουν κανένα από αυτά τα σημάδια. Φαίνεται σαν να είχαν τοποθετηθεί με το χέρι, με έναν εντελώς εύκολο και απλό τρόπο.

Μπήκα σε μια πέτρινη σαρκοφάγο τόσο μεγάλη που έμοιαζε με θάλαμο, όταν κοίταξα το ταβάνι, είπα μέσα μου: «Στην παλιά Αίγυπτο μια ημικυκλική οροφή, τι παράξενο πράγμα!». Τότε κατάλαβα ότι δεν είχα μπει σε θάλαμο, είχα μπει

σε σαρκοφάγο. Περπατούσα σε μια σαρκοφάγο. Γιατί και για ποιον έγινε; Είχαν σκάψει σε έναν μονόλιθο μια σαρκοφάγο. Πόσο να ζύγιζε αυτή η πέτρα; Χίλιους τόνους; Ποιος την μετέφερε; Και είναι φτιαγμένη από γρανίτη από το Ασουάν που απέχει χίλια χιλιόμετρα ή περισσότερα. Πώς μεταφέρθηκαν; Προφανώς όχι όπως έδειξε το περιοδικό Life πριν από πολύ καιρό: κάποιους Αιγύπτιους να κινούν αυτούς τους όγκους με μοχλό. Δεν ξέρουμε πώς το έκαναν, εγώ τουλάχιστον δεν ξέρω.

Πριν κλείσουμε, θα ήθελα να αναφερθώ στη μουμιοποίηση. Δεν εφάρμοζαν την τεχνική αυτή για να διατηρούν τα σώματα, αλλά για να μην εμποδίζει το σώμα την απελευθέρωση της ψυχής. Οι επίδεσμοι στις μούμιες έχουν πάνω τους γραφές. Αυτή είναι η γνωστή Βίβλος των Νεκρών, που αρχικά δεν λεγόταν έτσι, αλλά της δόθηκε αυτό το όνομα επειδή βρήκαν στους επιδέσμους μια συλλογή προσευχών που έπρεπε να πει ο αποθανών για να ξεπεράσει τις μετά θάνατον δοκιμασίες του. Κάθε μούμια είχε στη σαρκοφάγο της ένα πλήρες αντίγραφο. Σ' αυτό το βιβλίο θα βρούμε ακόμη και χάρτες, σαν τους οδικούς, όπου φαίνονται οι θέσεις που πρέπει να πάρει η ψυχή για να φτάσει στην άλλη πλευρά. Εμείς έχουμε μάλλον μια σύγχυση για αυτά που μας περιμένουν στην άλλη πλευρά. Οι Αιγύπτιοι όχι. Στην άλλη πλευρά υπήρχε ένα αντίγραφο αυτού του κόσμου, αλλά ένα αντίγραφο τεχνικά τέλειο που μπορούσε να λειτουργήσει σαν οδηγός. Ο Άνουβις ή Ανούπου ήταν ο θεός που οδηγούσε τις ψυχές των νεκρών, σύμβολο του σκοταδιού, της νύχτας, εκείνος που βοηθούσε τον νεκρό να περάσει στην άλλη όχθη. Γι' αυτό ακόμη και σήμερα οι ξεναγοί λένε για τον Νείλο ότι η μία όχθη του σχετίζεται με τη ζωή και η άλλη με τον θάνατο.

Στο Βρετανικό Μουσείο μπορείτε να δείτε στον Πάπυρο Άνι την επταπλή σύνθεση της ανθρώπινης φύσης, σύμφωνα με τους Αιγύπτιους. Οι Αιγύπτιοι πίστευαν ότι ο άνθρωπος είχε ένα κατώτερο μέρος, υλικό, το οποίο ονόμαζαν Cha, που παριστάνονταν με έναν κύβο με ανθρώπινο κεφάλι. Πέρα από αυτό, είχε ένα ενεργητικό μέρος, που ονομάζεται Ankh, και συμβολίζεται με τον σταυρό ansata. Έπειτα υπήρχε το Ka ή το ψυχικό διπλό του ανθρώπου. Μετά υπήρχε το Ab-Hati, το οποίο ήταν το συγκεκριμένο νοητικό μέρος του ανθρώπου, που παριστάνεται με μια γυναικεία φιγούρα καλά ντυμένη, και το Ba, μια γυνή φιγούρα, που ακτινοβολεί και αντιπροσωπεύει το μη συγκεκριμένο νοητικό μέρος. Πιο πάνω τοποθετούν την

ψυχή με τη μορφή ενός χελιδονιού, του Cheybi, με τα φτερά του σταυρωμένα σαν το πουλί Benu. Και πάνω απ' όλα κάτι που αντιπροσώπευε το πνεύμα του ανθρώπου που ονομαζόταν Shu ή επίσης Atmú. Αυτό το πνευματικό μέρος αναπαρίσταται με τη μορφή ενός ανθρώπου, αλλά στο μέγεθος των θεών.

Και ολοκληρώνοντας, θα ήθελα να σας διαβάσω μια προσευχή που έφερα για εσάς:

«Άμμων, Κύριε των σιωπηλών, εσύ που προστρέχεις στις εκκλήσεις των φτωχών! Σε καλώ μέσα στη δυστυχία μου κι έρχεσαι να με προστατέψεις, να δώσεις κουράγιο στον αδύναμο, να με σώσεις, εξαντλημένο από την ανάγκη. Εσύ είσαι ο Κύριος των Θηβών, ο Ελευθερωτής, ο αληθινός Σωτήρας, εσύ που τρέχεις στα πιο απομακρυσμένα μέρη για να βοηθήσεις αυτόν που σε καλεί... Ευλογημένος όποιος πεθαίνει στις Θήβες, τόπο σιωπής και δικαιοσύνης, κατοικία του Άμμωνα, η ψυχή του θα γίνει μια Θεϊκή Ψυχή».

Αγαπητοί φίλοι, απόψε ήθελα να σας μεταφέρω λίγη από τη μαγεία που βίωναν για χιλιάδες χρόνια οι κάτοικοι της παλιάς χώρας της Κεμ. Μακάρι αυτή η μαγεία, ζωογονημένη από τη δική σας βούληση, να μπορέσει να σας συνοδεύει κάθε στιγμή της ζωής σας και έτσι να μπορέσετε να βρείτε τον δρόμο που περιμένει κάθε ειλικρινή αναζητητή της αλήθειας.

Οι γραμμές Νάζκα

Κείμενο: Χάρης Κληματοίδας

Οι Γραμμές Νάζκα είναι αναμφισβήτητα ένα από τα πλέον αινιγματικά αρχαιολογικά ευρήματα του πλανήτη. Βρίσκονται στην ομώνυμη έρημο του νότιου Περού. Αυτά τα τεράστια γεωγλυφικά δεν είναι απλώς χαράγματα στην άμμο, αλλά μαρτυρίες της καλλιτεχνικής ευφυΐας και της τεχνολογικής δεξιοτεχνίας του πολιτισμού Νάζκα, που άκμασε στην περιοχή μεταξύ του 4ου αιώνα π.Χ. και του 9ου αιώνα μ.Χ.

Τα γεωγλυφικά της Νάζκα βρίσκονται περίπου τετρακόσια (400) χιλιόμετρα νότια της Λίμα στο Περού και αποτελούν έναν τόπο - μνημείο της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, καλύπτοντας μια περιοχή περίπου τετρακοσίων πενήντα (450) τετραγωνικών χιλιομέτρων. Χαράχθηκαν στο έδαφος από δημιουργούς που έζησαν στην περιοχή, αρκετά πριν από την άνοδο των Ίνκας και περιλαμβάνουν γραμμές, γεωμετρικά σχήματα, ζώα και φυτά.

Πέρα από την εντυπωσιακή τους μορφή, οι Γραμμές Νάζκα αποτελούν ένα ανεκτίμητο παράθυρο στην εποχή μας, για τις θρησκευτικές πεποιθήσεις και τις κοινωνικές δομές αυτού του αρχαίου λαού. Η εκπληκτική ακρίβεια και η μνημειώδης κλίμακα αυτών των δημιουργημάτων, σμιλεμένων χωρίς τη βοήθεια σύγχρονων μέσων, φανερώνουν ένα αξιοθαύμαστο επίπεδο αντίληψης και σχεδιαστικής ικανότητας. Η συνεχής μελέτη των τεχνικών κατασκευής τους αποκαλύπτει πολύτιμες πτυχές των γνώσεων και των ικανοτήτων του πολιτισμού Νάζκα.

Η έρημος σε αυτή την περιοχή είναι μια από τις πιο ξηρές περιοχές στον κόσμο, με ελάχιστες βροχοπτώσεις. Η έλλειψη νερού αποτρέπει τη διάβρωση που προκαλείται από τη ροή του νερού. Το έδαφός της είναι σχετικά σταθερό και αποτελείται από ένα στρώμα σκούρων, οξειδωμένων πετρωμάτων που καλύπτουν ένα στρώμα ανοιχτόχρωμης άμμου. Οι γραμμές δημιουργήθηκαν αφαιρώντας το επιφανειακό στρώμα, αποκαλύπτοντας την άμμο από κάτω.

Η έλλειψη των βροχοπτώσεων, η έλλειψη ανέμων και η απομακρυσμένη τοποθεσία της ερήμου Νάζκα περιόρισε την ανθρώπινη δραστηριότητα στην περιοχή για μεγάλο χρονικό διάστημα, μειώνοντας τον κίνδυνο φυσικής καταστροφής των γραμμών. Επιπλέον, το ανώτερο στρώμα των πετρωμάτων έχει υποστεί μια διαδικασία φυσικής «πατίνας», όπου αποκτά ένα σκούρο, κοκκινωπό χρώμα, λόγω της οξειδωσης.

Σε ότι αφορά στα γεωγλυφικά, εκτός από τις μορφές των ζώων(1) υπάρχουν και ανθρωπόμορφα σχέδια, καθώς και γεωμετρικά σχήματα. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η ακριβής αναγνώριση ορισμένων σχεδίων παραμένει υπό συζήτηση, καθώς κάποια σχέδια καθιστούν δύσκολη την ταυτοποίησή τους. Μέχρι στιγμής, ο συνολικός αριθμός των σχεδίων που έχουν ανακαλυφθεί στην έρημο της Νάζκα ξεπερνά τα επτακόσια (700)!

Περιλαμβάνει εκατοντάδες απλές γραμμές και γεωμετρικά σχήματα και περισσότερα από εβδομήντα (70) σχέδια ζώων, φυτών και ανθρωπόμορφων μορφών. Όμως ο αριθμός αυτός συνεχώς αυξάνεται, καθώς νέες ανακαλύψεις γίνονται με τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών όπως τα drones και την

τεχνητή νοημοσύνη. Μάλιστα, πρόσφατες έρευνες (2024) σε συνεργασία μεταξύ αρχαιολόγων και τη βοήθεια της τεχνητής νοημοσύνης οδήγησαν στην ανακάλυψη επιπλέον 303 νέων γεωγλυφικών, αυξάνοντας σημαντικά τον αριθμό των γνωστών παραστατικών γεωγλυφικών. Οι ερευνητές εκτιμούν ότι υπάρχουν εκατοντάδες ακόμη γεωγλυφικά που περιμένουν να ανακαλυφθούν στην περιοχή!

Τα γεωγλυφικά στην έρημο Νάζκα αποτελούν ένα από τα πιο μυστηριώδη αρχαιολογικά ευρήματα στον κόσμο και έχουν προκαλέσει πολλές θεωρίες και συζητήσεις. Παρά τις πολυάριθμες θεωρίες, δεν υπάρχει μια οριστική και πλήρως αποδεκτή ερμηνεία. Οι κυριότερες από αυτές τις θεωρίες είναι οι παρακάτω:

1) Τελετουργικοί και Θρησκευτικοί Σκοποί: Αυτή είναι η πιο ευρέως αποδεκτή θεωρία. Πολλές ερμηνείες υποστηρίζουν ότι τα γεωγλυφικά είχαν θρησκευτική - τελετουργική σημασία για τους Νάζκα. Οι τελετουργίες και οι δραστηριότητες μπορεί να επικεντρώνονταν σε συγκεκριμένα τμήματα των γεωγλυφικών.

2) Σύνδεση με θεότητες: Τα σχέδια ζώων, όπως τα πτηνά, οι αράχνες και οι πίθηκοι, πιθανόν να αντιπροσώπευαν θεότητες

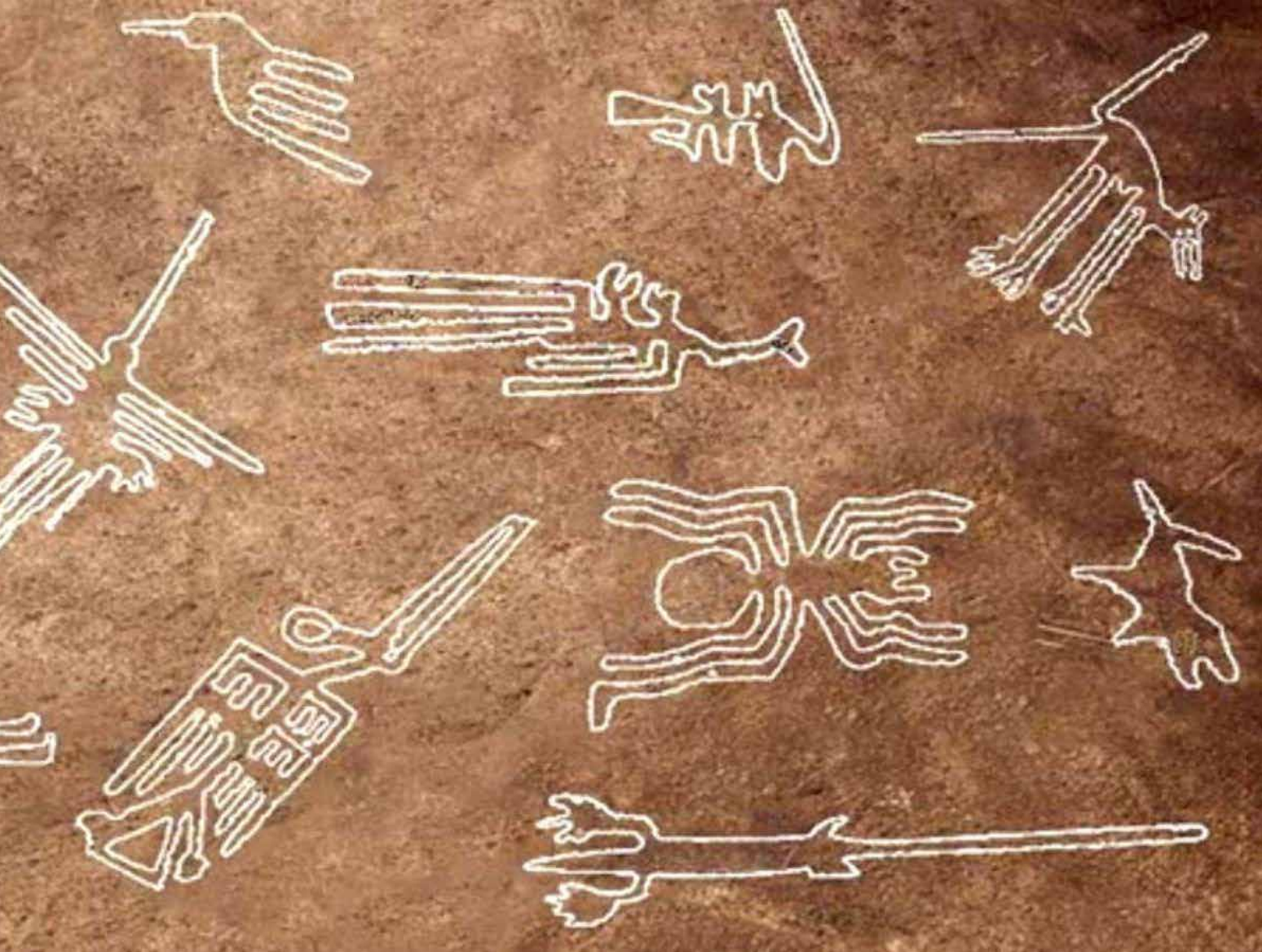
ή πνεύματα που ήταν σημαντικά για την κοσμοθεωρία των Νάζκα. Οι γραμμές μπορεί να ήταν μονοπάτια για τελετουργικές πομπές ή χορούς προς τιμήν αυτών των θεοτήτων.

3) Συμβολική σημασία: Η σημασία των γεωγλυφικών πιθανότατα να ήταν πρωτίστως συμβολική και πνευματική, ανεξάρτητα από την πλήρη ορατότητά τους. Η πράξη της δημιουργίας τους και η γνώση του τι αντιπροσώπευαν μπορεί να ήταν πιο σημαντικές από την οπτική τους αντίληψη από ψηλά. Τα γεωμετρικά σχήματα μοιάζουν με συμβολική γλώσσα, όπου κάθε σημείο περιείχε μία ιδέα, με αποτέλεσμα ορισμένα γεωγλυφικά να επαναλαμβάνονται με πιστότητα σε διάφορες κλίμακες. Το πιο συχνό από τα γεωμετρικά σχήματα είναι η σπείρα.

4) Προσευχές για νερό και γονιμότητα: Δεδομένου του ξηρού κλίματος της περιοχής, το νερό ήταν ζωτικής σημασίας. Ορισμένοι ερευνητές πιστεύουν ότι τα γεωγλυφικά σχετίζονταν με τελετουργίες που στόχευαν στην πρόκληση βροχής και στην ευφορία της γης.

5) Αστρονομικές συνδέσεις: Η Μαρία Ράιχε(2) ήταν μία από τις κύριες υποστηρίκτριες της θεωρίας ότι ορισμένες γραμμές

και σχήματα ευθυγραμμίζονταν με αστρονομικά γεγονότα, όπως ηλιοστάσια και ισημερίες και ίσως χρησιμοποιούνταν, ως ένα είδος αστρονομικού ημερολογίου για γεωργικούς σκοπούς.

6) Κοινωνική Οργάνωση και Ταυτότητα:

Οριοθέτηση εδαφών και κοινοτήτων: Ορισμένες από τις γραμμές και τα γεωμετρικά σχήματα μπορεί να σηματοδοτούσαν όρια μεταξύ διαφορετικών ομάδων ή κοινοτήτων.

Επίδειξη δύναμης και συνοχής: Η δημιουργία τέτοιων τεράστιων έργων απαιτούσε σημαντική εργασία και οργάνωση. Η κατασκευή τους μπορεί να είχε ως στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την επίδειξη της δύναμης του πολιτισμού Νάζκα.

7) Το Ζήτημα της Ορατότητας: Το γεγονός ότι τα γεωγλυφικά είναι πιο ευδιάκριτα από ψηλά έχει οδηγήσει σε πολλές εικασίες. Ωστόσο, υπάρχουν πιθανές εξηγήσεις για τη χρησιμότητά τους. Παρόλο που τα μεγάλα σχέδια είναι

καλύτερα ορατά από ψηλά, οι επιμέρους γραμμές και τα τμήματα των σχεδίων ήταν ορατά από το έδαφος.

Πολλά από τα γεωγλυφικά μπορούσε κανείς να τα δει από το έδαφος γιατί αρκετά ήταν χαραγμένα σε πλαγιές, αλλά επίσης μπορούσε κανείς να τα δει από τα βουνά των Άνδεων, που δεν βρίσκονται μακριά.

8) Θεωρίες για πρωτόγονες πτητικές συσκευές: Αν και δεν υπάρχουν αρχαιολογικές αποδείξεις, έχουν προταθεί θεωρίες(3) ότι οι Νάζκα ίσως είχαν κάποιες πρωτόγονες μορφές ανύψωσης, όπως αερόστατα θερμού αέρα κατασκευασμένα από υφάσματα, που τους επέτρεπαν να επιβλέπουν τα δημιουργήματά τους. Ωστόσο, αυτή η ιδέα παραμένει αμφιλεγόμενη.

9) Σύνδεση με το υπερφυσικό: Κάποιοι ερευνητές πιστεύουν ότι τα γεωγλυφικά προορίζονταν να γίνουν αντιληπτά από θεότητες που βρίσκονταν «στον ουρανό» ανεξάρτητα από την ανθρώπινη ορατότητα.

Συνοψίζοντας, το μυστήριο που περιβάλλει τις Γραμμές Νάζκα παραμένει ζωντανό, με ποικίλες θεωρίες να επιχειρούν να ερμηνεύσουν τον σκοπό και τη σημασία αυτών των εντυπωσιακών γεωγλυφικών. Η αδιάκοπη επιστημονική έρευνα και οι μελλοντικές αρχαιολογικές ανακαλύψεις υπόσχονται να ρίξουν φως στα αινίγματα που άφησε πίσω του αυτός ο αρχαίος πολιτισμός. Ωστόσο, η διαχρονική αξία αυτού του μοναδικού μνημείου παγκόσμιας κληρονομιάς δεν το καθιστά άτρωτο. Σύγχρονες προκλήσεις, όπως η αυξανόμενη τουριστική δραστηριότητα, η παράνομη εξόρυξη, καθώς οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, εγείρουν σοβαρούς κινδύνους για τη διατήρησή του.

Η παγκόσμια σημασία αυτού του μοναδικού πολιτιστικού θησαυρού επισφραγίζεται από την ανακήρυξή του ως Μνημείου Παγκόσμιας Κληρονομιάς, καθιστώντας την προστασία και τη διατήρησή του υψίστης σημασίας. Η συλλογική προσπάθεια της UNESCO, της περουβιανής κυβέρνησης και άλλων διεθνών οργανισμών είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της προστασίας αυτού του ανεκτίμητου πολιτιστικού θησαυρού για τις επόμενες γενιές.

Παραπομπές:

(1) Τα (70) εβδομήντα και πλέον σχέδια ζώων στις Γραμμές Νάζκα παρουσιάζουν μια εντυπωσιακή ποικιλία και περιλαμβάνουν:

Πτηνά: Κολιμπρί: Ένα από τα πιο εμβληματικά σχέδια, με λεπτομερείς γραμμές και εντυπωσιακό μέγεθος. Πελεκάνο, Κόνδορα, Γεράκι και άλλα είδη πτηνών.

Θαλάσσια ζώη: Φάλανα, Ψάρι, άλλα θαλάσσια είδη.

Αρθρόποδα: Αράχνη: Ένα από τα πιο εντυπωσιακά και καλοδιατηρημένα σχέδια. Άλλα είδη εντόμων. Άλλα ζώα: Πίθηκος, Λάμα, Καμηλοειδή, Σκύλο, Φίδι, Σαύρες
(2) Ο πρώτος που μελέτησε σοβαρά τις Γραμμές της Νάζκα είναι ο Paul Kosok, ιστορικός από το Πανεπιστήμιο του Long Island. Ενώ ήταν στη χώρα το 1940-41 με στόχο τη μελέτη των αρχαίων αρδευτικών συστημάτων, πέταξε πάνω από τις γραμμές και συνειδητοποίησε ότι μία από αυτές είχε το σχήμα πουλιού. Το χειμερινό ηλιοστάσιο του Νοτίου Ημισφαιρίου αποτέλεσε μια επιπλέον συγκυρία που συνεισέφερε στο να εντοπίσει τη σύγκλιση των γραμμών. Ξεκίνησε να μελετά το πώς μπορεί να δημιουργήθηκαν οι γραμμές ενώ παράλληλα προσπάθησε να προσδιορίσει τη σκοπιμότητά τους.

Στην προσπάθειά του να κατανοήσει τον σκοπό των Γραμμών της Νάζκα τον συνέδραμε η Μαρία Ράιχε, Γερμανίδα μαθηματικός και αρχαιολόγος, που υποστήριξε ότι οι συγκεκριμένες Γραμμές των Νάζκα είναι το μεγαλύτερο βιβλίο αστρονομίας στον κόσμο. Σημαντικά βιβλία της: «Contributions to Geometry and Astronomy in Ancient Peru» και «Geheimnis der Wüste / Mystery on the Desert / Secreto de la Pampa»

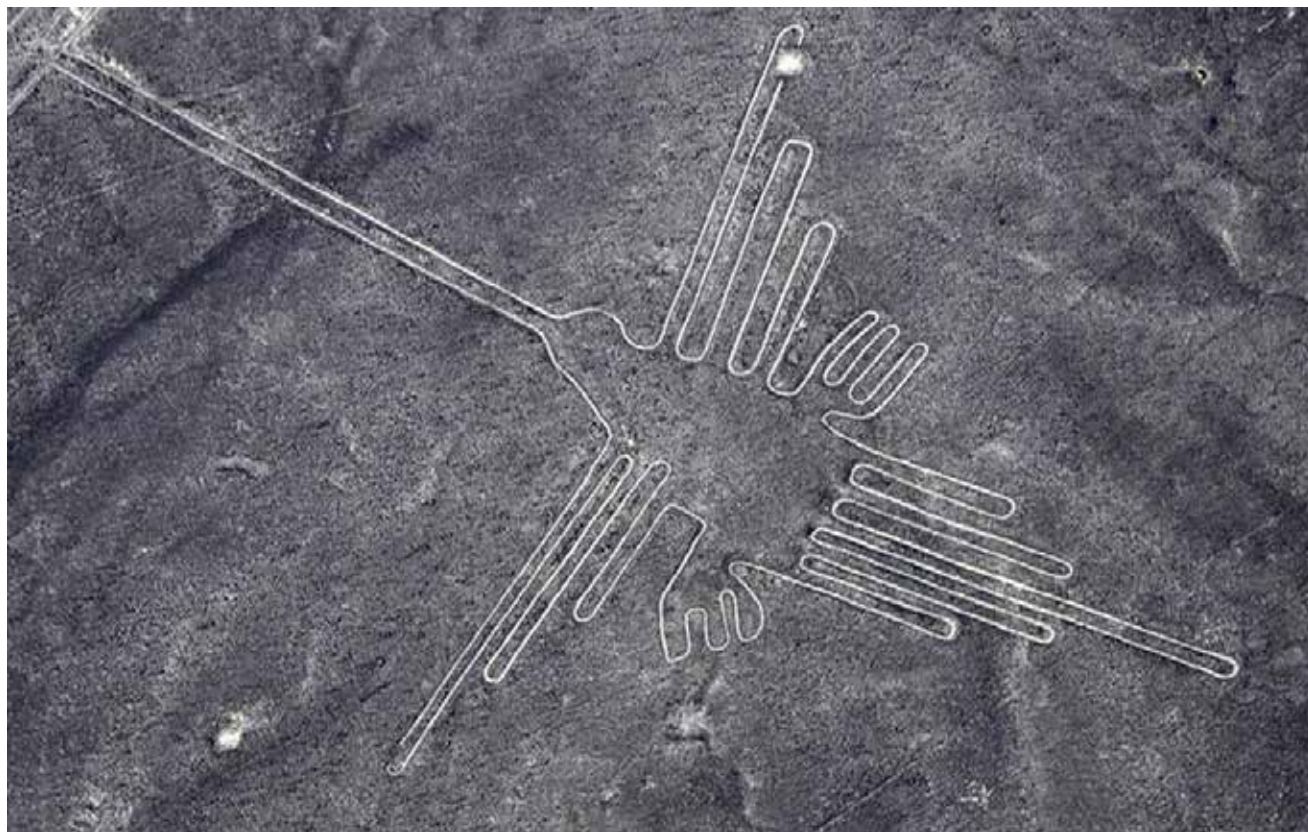
(3) Η θεωρία ότι οι Νάζκα ίσως χρησιμοποιούσαν πρωτόγονες μορφές ανύψωσης, όπως αερόστατα θερμού αέρα κατασκευασμένα από υφάσματα, συνδέεται κυρίως με την εργασία του Τζιμ Γούντμαν (Jim Woodman) τη δεκαετία του 1970. Οι ιδέες του αναλύονται λεπτομερώς στο βιβλίο του "Nazca: Journey to the Sun".

Βιβλιογραφία:

- Αρχαίοι Πολιτισμοί του Περού, Σειρά «ΕΡΜΗΣ» Εκδόσεις Ν.Α
- Μύθοι και Παραδόσεις της Αρχ. Αμερικής Σειρά «ΕΡΜΗΣ» Εκδόσεις Ν.Α
- Πολιτισμοί του Κόσμου – Αδαμάντιος Σάμψων – Εκδόσεις Ιωλκός

Διαδίκτυο:

- https://www.huffingtonpost.gr/entry/bathainei-to-mesterio-ton-grammon-tis-nazka-sto-peroe-ti-edeixe-nea-ereena_gr_5d11cd83e4b07ae90da2db27
- <https://www.cnn.gr/kosmos/story/182017/grammes-tis-naska-ti-apokalyptei-nea-ereyna-gia-to-arxaio-mystirio-toy-peroy>
- https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%93%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%AD%CF%82_%CE%9D%CE%AC%CF%83%CE%BA%CE%B1
- <https://www.mixanitouxronou.gr/maria-raiche-i-aktivistria-archaiologos-poy-afierose-ti-zoi-tis-stis-quot-grammes-tis-naska-quot-i-theoria-tis-gia-iliako-imerologio/>
- <https://www.amazon.com/Geheimnis-W%C3%BCste-Mystery-Desert-Secreto/dp/B000UUD6E2>

Ποιοί είμαστε:

Η Νέα Ακρόπολη είναι ένας Διεθνής Πολιτιστικός και Φιλοσοφικός Οργανισμός που δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 55 χώρες στον κόσμο και έχει ως σκοπό να ενεργοποιήσει την εσωτερική δύναμη του ατόμου, προωθώντας τον ανθρώπινο πολιτισμό, τον αυθεντικό εθελοντισμό και την πρακτική φιλοσοφία.

Οι 3 αρχές μας

1 - Συναδελφосύνη

Η προώθηση ενός Ιδεώδους παγκόσμιας συναδελφосύνης βασισμένο στο σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, πέρα από τις διαφορές μας, φυλετικές, μορφωτικές, θρησκευτικές, κοινωνικές κ.ά.

2 - Γνώση

Η αγάπη για τη σοφία, η οποία μέσα από τη συγκριτική μελέτη των φιλοσοφιών, θρησκειών, επιστημών και τεχνών, προωθεί τη γνώση για το σύμπαν, τη φύση και τον άνθρωπο.

3 - Ανάπτυξη

Η ανάπτυξη των καλύτερων στοιχείων του ανθρώπου, με την προώθηση και την ένταξή του στη φύση και την κοινωνία, όχι ως απλό παρατηρητή αλλά ως ενεργό συμμετέχοντα σ' έναν κόσμο που χρειάζεται βελτίωση.

Ο στόχος μας

Προτείνουμε ένα Νέο Ανθρωπισμό, μια νέα Φιλοσοφική προσέγγιση του κόσμου και του Εαυτού μας. Νέα και συγχρόνως αρχαία, βασισμένη στη Σοφία του παρελθόντος αλλά προσαρμοσμένη στο σήμερα, στις σύγχρονες ανάγκες μας και με οραματισμό για το μέλλον.

...η
αναζήτηση
της Σοφίας
που γίνεται
τρόπος ζωής
και δίνει
νόημα στην
ύπαρξή
μας

Τι είναι για μας η φιλοσοφία

Η φιλοσοφία είναι η **σοφία της καθημερινής ζωής**. Το να φιλοσοφείς είναι πολύ απλά να είσαι «παρών» στη ζωή, στους άλλους και στον εαυτό σου.

Δεν είναι μια διανοητική προσέγγιση αλλά πάνω απ' όλα ένας τρόπος ζωής προσιτός σε όλους και αποτελείται από την εφαρμογή των διδασκαλιών των σοφών όλων των εποχών.

Γιατί Φιλοσοφία σημαίνει να συνδιαλεγόμαστε με τον εαυτό μας, να ερχόμαστε σε επαφή με ιδέες κι όχι με απόψεις και να κάνουμε **σωστές επιλογές ελεύθερα**.

προσφέρει
το οξυγόνο
της ψυχής,
ένα Όραμα
για να
Είσαι

Τι είναι για μας ο πολιτισμός

Στη Νέα Ακρόπολη αναγνωρίζουμε την ανάγκη να διασώσουμε και να αναπτύξουμε, μέσα από μια ολιστική προσέγγιση, την τέχνη, την επιστήμη, το μυστικισμό και την πολιτική ως την τέχνη της αρμονικής συνύπαρξης. Δεν μαθαίνουμε απλά για κάθε πολιτισμό αλλά **χτίζουμε τον πολιτισμό και την κουλτούρα μέσα στον καθένα**.

Γιατί ο Πολιτισμός διευρύνει την κατανόησή μας για τη ζωή και τον κόσμο και μας φέρνει πιο κοντά στον άνθρωπο μέσα από ένα πνεύμα σεβασμού, αλληλεγγύης και αλληλοκατανόησης.

είναι μια
αυθεντική
στάση
καρδιάς,
ένα κανάλι
Δύναμης
και Ζωής

Τι είναι για μας ο εθελοντισμός

Ο Εθελοντισμός είναι μια **αυθεντική στάση καρδιάς** πέρα από τις μόδες.

Η Νέα Ακρόπολη προσφέρει στην κοινωνία ένα πεδίο μέσα από το οποίο μπορεί ο άνθρωπος αναπτύσσοντας τις αξίες της ένωσης, της αλληλεγγύης, της ανεκτικότητας, της υπευθυνότητας, να οδηγηθεί στη βελτίωση τόσο του εαυτού του όσο και της κοινωνίας στην οποία ζει.

Γιατί το σκοτάδι δεν νικείται με χτυπήματα αλλά με Φως!

Σε κάθε γωνιά της γης, υψώνονται παράξενα πέτρινα μνημεία, αινιγματικοί σιωπηλοί φρουροί άλλων εποχών. Από το Στόουνχεντς της Αγγλίας ως το Ναμπτά Πλάγια (Nabta Playa) της Σαχάρας και από τα ντολμέν (Dolmen) της Ιβηρικής ως τα γιγαντιαία γλυπτά του Νάν Μαντάολ (Nan Mandol) στη Μικρονησία, τα μεγαλιθικά οικοδομήματα αποτελούν έναν άλυτο γρίφο – όχι μόνο για την επίσημη αρχαιολογία, αλλά και για τη συνείδηση του σύγχρονου ανθρώπου.

Ποιοι τα έκτισαν; Πώς μετέφεραν τεράστιους όγκους υλικών; Και κυρίως: Γιατί; Οι επιστημονικές απαντήσεις που δίνονται σήμερα μοιάζουν περισσότερο με εικασίες παρά με αποδείξεις. Κι όμως, το μεγαλύτερο ερώτημα παραμένει υπαρξιακό: είμαστε εμείς οι ίδιοι, ως ανθρωπότητα, πρόθυμοι να θυμηθούμε;

Η μνήμη της πέτρας

Τα μεγαλιθικά μνημεία δεν είναι απλά αρχιτεκτονικά θαύματα – είναι αποδείξεις μίας χαμένης ιστορίας. Δεν ακολουθούν την ιστορική γραμμικότητα των σχολικών εγχειριδίων, ανήκουν σε έναν κύκλο μνήμης που μας υπερβαίνει. Κάθε πέτρα, κάθε στοίχιση, κάθε κολοσσιαία πλάκα που κοιτάζει προς τον Ήλιο ή τους αστέρες, φανερώνει μια αντίληψη του κόσμου που δύσκολα συμβιβάζεται με τις υλιστικές ερμηνείες.

Ο πολιτισμός που δημιούργησε αυτά τα μνημεία φαίνεται πως είχε πρόσβαση σε έναν εναλλακτικό χάρτη συνείδησης προς το εσωτερικό ιερό. Η έννοια του ιερού, της αστρονομίας, της ενεργειακής ροής της Γης – όλα συνυπάρχουν σε ένα σχέδιο που δεν μοιάζει ανθρώπινο με τη σημερινή έννοια, αλλά ίσως βαθύτατα ανθρώπινο με μια λησμονημένη, πρωτογενή έννοια του όρου.

Η σιωπή των απαγορευμένων

Η λεγόμενη "απαγορευμένη αρχαιολογία" δεν είναι μια θεωρία συνωμοσίας. Είναι το όνομα που δόθηκε από την ίδια την επιστημονική κοινότητα σε κάθε φαινόμενο που δεν ταιριάζει με την κυρίαρχη αφήγηση. Ανακαλύψεις όπως οι υπόγειες πόλεις στην Καππαδοκία, οι μηχανισμοί όπως των «Αντικυθήρων» που βρίσκονται σε προϊστορικά στρώματα, ή οι πέτρινοι κύλινδροι του Μπάαλμπεκ (Baalbek) που ζυγίζουν εκατοντάδες τόνους, αναγκάζουν την Ιστορία να ξαναγράψει τον εαυτό της, όμως συχνά επιλέγεται η σιωπή.

Ο φιλόσοφος θα ρωτήσει: Τίνος η μνήμη διαγράφεται όταν αποσιωπώνται αυτά τα στοιχεία; Μήπως δεν είναι απλώς η μνήμη των πολιτισμών, αλλά η ίδια η μνήμη της Ψυχής; Αυτή η οποία, με τρόπο μυστηριακό, αναγνωρίζει κάτι οικείο μπροστά σε αυτά τα ερείπια, σαν να έχει ξανασταθεί μπροστά τους πριν από αιώνες ή χιλιετίες.

Ο Λίθος ως καθρέφτης

Ίσως τα μεγαλιθικά μνημεία να μην κτίστηκαν για να εξηγήσουν, αλλά για να καθρεφτίσουν. Ο λίθος δεν μιλά με λέξεις, αλλά με παρουσία. Αν τον πλησιάσεις ως τουρίστας, δεν λέει

τίποτα. Αν τον πλησιάσεις ως προσκυνητής, ανοίγει μια θύρα μέσα σου.

Η γιγαντιαία δομή γίνεται εσωτερικός ναός. Ευθυγράμμιση με τον ήλιο γίνεται ευθυγράμμιση με το εσωτερικό φως. Και ο κύκλος από πέτρες δεν είναι παρά το σύμβολο ενός κύκλου μνήσης, που περιμένει ξανά τον αναζητητή.

Σε αυτό το φως, η "απαγορευμένη αρχαιολογία" δεν είναι πια μόνο θέμα επιστημονικό, αλλά βαθύτατα υπαρξιακό και πνευματικό. Αν τα μεγαλιθικά μνημεία είναι μνήμες απολιθωμένες, τότε το έργο μας είναι διπλό: όχι να τα εξηγήσουμε, αλλά να θυμηθούμε. Να αφουγκραστούμε εκείνη τη σιωπή που δεν είναι άδεια, αλλά γεμάτη νόημα. Και τότε ίσως η πέτρα να ξαναμιλήσει.

Το σημείο μηδέν της μνήμης

Η πέτρα θυμάται. Όταν ο άνθρωπος εξαφανίζεται, εκείνη μένει – σιωπηλή, αμετακίνητη, μάρτυρας όσων χάθηκαν από τις γραφές και τις λέξεις. Στα βάθη του χρόνου, μέσα από το ίζημα της λήθης, αναδύονται αυτές οι δομές που αψηφούν την κοινή λογική: μονολιθικά οικοδομήματα χιλιάδων τόνων, που χτίστηκαν χωρίς σύγχρονα εργαλεία, με γεωμετρική ακρίβεια και, συχνά, με αστρονομική ευθυγράμμιση. Οι «επίσημες» αφηγήσεις δυσκολεύονται να τα εντάξουν στην εξελικτική μας γραμμή. Κάποια μνημεία φαντάζουν ως κατάλοιπα ενός πολιτισμού που δεν έχει όνομα – ενός ανθρώπου που έζησε και δημιούργησε πριν ο χρόνος καταγραφεί.

Επιλεγμένα μνημεία που δύσκολα εξηγούνται με τα σημερινά δεδομένα

Μπααλμπέκ (Baalbek) – Λίβανος: Στην Κοιλάδα Μπεκάα του Λιβάνου, το αρχαίο σύμπλεγμα του Μπααλμπέκ συνιστά ένα από τα πιο αινιγματικά κατασκευαστικά θαύματα του κόσμου. Το θεμέλιο του ναού του Διός περιλαμβάνει τον «Λίθο του Νότου» — έναν μονόλιθο βάρους άνω των 1000 τόνων. Παρά τις ελληνορωμαϊκές επιρροές της ανωδομής (το τμήμα άνω του ισογείου), η βάση κατασκευάστηκε από προγενέστερο πολιτισμό, ο οποίος παραμένει ανώνυμος. Ο αρχαιολόγος Graham Hancock σημειώνει ότι τέτοιοι λίθοι «δεν μετακινούνται ούτε με την τεχνολογία του σήμερα χωρίς υπερσύγχρονο εξοπλισμό» (Hancock, 1995). Ποιο χέρι λοιπόν τους τοποθέτησε εκεί, και με ποιο σκοπό;

Γκιομπεκλί Τεπέ (Gobekli Tepe) – Τουρκία: Ανασκαφές που ξεκίνησαν το 1994 από τον Klaus Schmidt έφεραν στο φως μια δομή 11.600 ετών – παλαιότερη από τον Στόουνχεντζ ή τις πυραμίδες. Στήλες σε σχήμα T, με εγχάρακτες μορφές ζώων,

σχηματίζουν κυκλικούς ναούς. Η τοποθεσία υποδηλώνει έναν πολιτισμό ιεραρχικά δομημένο, με κοσμολογική θεώρηση. Η ύπαρξη τέτοιου ναού προγενέστερα της γεωργίας υπονοεί ότι η πνευματική αναζήτηση υπήρξε γενεσιουργός δύναμη πολιτισμού – και όχι το αντίστροφο.

Ναμπτά Πλάγια (Nabta Playa) - Αίγυπτος/Σαχάρα. Πριν ακόμη τον πρώτο αιγυπτιακό φάρο του πολιτισμού, στις νότιες εσχατιές της Σαχάρας, εμφανίζεται ένα «ημερολόγιο από πέτρα» που χρονολογείται στο 7.000 π.Χ. Οι λίθοι της Ναμπτά Πλάγια στοιχίζονται με ακρίβεια προς το θερινό ηλιοστάσιο και με άστρα όπως ο Σείριος. Το εύρημα αυτό ανατρέπει την ιδέα ενός «σκοτεινού» προκατακλυσμαίου παρελθόντος και μαρτυρεί πρώιμη αστρονομική γνώση (Wendorf & Schild, 2001).

Νάν Μαντάολ (Nan Mandol) – Πονπεί (Pohnpei)/Μικρονησία. Ένα σύμπλεγμα τεχνητών νησιών κατασκευασμένων με βασάλτες 5-50 τόνων, που φαίνεται να επιπλέουν στη λιμνοθάλασσα. Η τεχνολογία μεταφοράς

και θεμελίωσης αυτών των λίθων παραμένει ανεξήγητη. Τοπικές παραδόσεις μιλούν για μυημένες μορφές ή «θεούς» που κατασκεύασαν την πόλη μέσω ήχου και δόνησης – μια αφήγηση που ξυπνά τους απόηχους αρχαιότερων, ίσως μη υλικών, τεχνολογιών.

Αστρονομία και μύηση – Ιερή γεωγραφία

Ο Alexander Thom και μετέπειτα η αρχαιοαστρονομία τεκμηρίωσαν πως πολλαπλά μεγαλιθικά σύνολα (Στόουνχεντζ, Καρνάκ, Μάλτα) φέρουν στοίχιση με ισημερίες, ηλιοστάσια και σεληνιακούς κύκλους. Η μαθηματική τους ακρίβεια δείχνει συστήματα παρατήρησης και καταγραφής που απαιτούν μακροχρόνια μελέτη και συλλογική σοφία. Ορισμένοι ερευνητές (De Santillana & Von Dechend, 1969) υποστήριξαν πως πρόκειται για «ουράνια αρχέτυπα» – ναοί όχι μόνο του χώρου αλλά και του χρόνου.

Φιλοσοφία της λήθης και της ανάμνησης

Ο Πλάτων, στον «Τίμαιο» και στον «Κριτία», παραπέμπει σε μια προηγούμενη ανθρωπότητα με υψηλή πνευματική και τεχνολογική ανάπτυξη: την Ατλαντίδα. Αντίστοιχα, ο Μιρτσέα

Ελιάντε (Mircea Eliade) μιλά για την «Επιστροφή στον Ιερό Χρόνο» μέσω της επανάληψης αρχαίων πράξεων – της μνήμης του κοσμικού προτύπου. Μπορεί τα μεγαλιθικά μνημεία να είναι τέτοιες σταθερές: σημεία μνήμης ενός είδους που ξέχασε τότε ξύπνησε πρώτη φορά.

Ο Άνθρωπος μεταξύ πέτρας και έναστρου ουρανού

Αν η ανθρώπινη ιστορία είναι ένα ρεύμα εξέλιξης που διασχίζει κύκλους λήθης και ανακάλυψης ξανά και ξανά, τότε τα μεγαλιθικά μνημεία είναι νησίδες όπου το παρελθόν αναδύεται και μας κοιτά. Ίσως να μην χρειάζεται να ανακαλύψουμε τίποτα νέο – ίσως απλώς να θυμηθούμε. Ποιοι είμαστε, από πού ερχόμαστε και που πηγαίνουμε.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Hancock, G. (1995). *Fingerprints of the Gods*. Crown Publishing.
- Wendorf, F., & Schild, R. (2001). *Holocene Settlement of the Egyptian Sahara*. Springer.
- Schmidt, K. (2006). *Sie bauten die ersten Tempel: Das rätselhafte Heiligtum der Steinzeitjäger*. C.H. Beck.
- De Santillana, G., & Von Dechend, H. (1969). *Hamlet's Mill*. Gambit.
- Eliade, M. (1959). *The Sacred and the Profane*. Harcourt.
- Plato. *Timaeus & Critias*.
- Thom, A. (1967). *Megalithic Sites in Britain*. Oxford University Press.

Aναμφισβήτητα, το Stonehenge αποτελεί ένα από τα πιο εμβληματικά και μυστηριώδη μνημεία της ανθρωπότητας. Οι επιβλητικοί λίθοι του, σιωπηλοί μάρτυρες μιας χαμένης εποχής, στέκουν αγέρωχοι στην πεδιάδα του Salisbury στην Αγγλία, προκαλώντας δέος και ατελείωτες ερωτήσεις για την κατασκευή, τον σκοπό και τους δημιουργούς του.

Έχουν διατυπωθεί πολλές απόψεις πάνω στα ερωτήματα αυτά. Η επικρατέστερη άποψη είναι ότι ήταν ένας τρόπος μέτρησης και παρατήρησης των κινήσεων του Ήλιου, της Σελήνης και των άλλων πλανητών-αστερισμών. Επίσης είναι ισχυρή η άποψη ότι επρόκειτο για ένα τελετουργικό κέντρο της προϊστορικής εποχής. Οι θεωρίες αυτές, όπως και άλλες, εξηγούν εν μέρει κι όχι ολοκληρωμένα το μυστήριο του Stonehenge.

Αν ήταν απλά ένα παρατηρητήριο των ουράνιων σωμάτων, για ποιο λόγο να χρησιμοποιηθούν τέτοιοι ογκόλιθοι οι οποίοι έφταναν μέχρι τους 50 τόνους βάρος; Και για ποιο λόγο θα έπρεπε να μεταφερθούν σε απόσταση 30 και πλέον χιλιομέτρων από το σημείο εκείνο, όπως έχει αποδειχθεί από την αρχαιολογική επιστήμη;

Κι αν ήταν απλά ένα τελετουργικό κέντρο, γιατί έπρεπε να χτιστεί σε εκείνο το σημείο; Γιατί έπρεπε να μεταφερθούν οι συγκεκριμένοι ογκόλιθοι; Γιατί σε μικρή απόσταση από εκεί χτίστηκε ένα δεύτερο παρόμοιο μνημείο; Σε απόσταση περίπου 29 χιλιομέτρων βόρεια του Stonehenge, υπάρχει ο μεγάλος λίθινος κύκλος του Avebury, που θεωρείται ο μεγαλύτερο λίθινος κύκλος σε παγκόσμιο επίπεδο, με συνολικά 99 λίθους βάρους έως 60 τόνους.

Είναι προφανές ότι πρέπει να αναζητήσουμε βαθύτερες ερμηνείες για να κατανοήσουμε το πραγματικό νόημα του Stonehenge. Το πιο συνηθισμένο λάθος που γίνεται σε τέτοιες περιπτώσεις είναι ερμηνεύσουμε τα κίνητρα εκείνων των ανθρώπων που το κατασκεύασαν, με βάση τη δική μας σημερινή νοοτροπία. Αυτό όμως θα μας οδηγήσει σε τελείως λανθασμένα αποτελέσματα και ερμηνείες. Η σημερινή εποχή κυριαρχείται από τη νοοτροπία του υλισμού, του ωφελιμισμού και του οικονομικού κέρδους. Η αντίληψη αυτή, αναπτύχθηκε στη Δύση μετά τον 16ο αιώνα, μαζί με την αναγέννηση και τη βιομηχανική επανάσταση. Οι αρχαίοι λαοί είχαν μια τελείως διαφορετική νοοτροπία της ζωής, του σύμπαντος και του εαυτού τους. Δεν αντιλαμβάνονταν τον κόσμο ως ένα αντικείμενο έρευνας και εκμετάλλευσης, αλλά ως ένα έμβιο ον του οποίου αποτελούσαν αναπόσπαστο κομμάτι. Η προσπάθειές τους δεν στόχευαν στο να εκμεταλλευτούν οικονομικά το περιβάλλον, ή απλά να το μελετήσουν. Ο αγώνας τους ήταν να συμμετέχουν στο συμπαντικό γίγνεσθαι. Δεν μπορούσαν να εννοήσουν τη δική τους ύπαρξη έξω από την πορεία του κόσμου. Η ζωή τους δεν είχε νόημα χωρίς τη συμμετοχή αυτή, και αυτός ήταν ο καθημερινός τους αγώνας.

Αυτό σημαίνει ότι οι βραχυπρόθεσμοι αλλά και οι μακροπρόθεσμοι στόχοι τους ήταν εστιασμένοι σε αυτό το θέμα και οι επιλογές τους εξυπηρετούσαν αυτό τον σκοπό. Πριν προσπαθήσει λοιπόν κάποιος να ερμηνεύσει το Stonehenge

ή οποιοδήποτε άλλο μνημείο, θα πρέπει να εμβαθύνει στη νοοτροπία και την κουλτούρα του πολιτισμού. Το ίδιο ισχύει για όλα τα μνημεία των αρχαίων πολιτισμών. Σκεφθείτε για παράδειγμα το μαντείο των Δελφών. Για ποιο λόγο το κατασκεύασαν στο συγκεκριμένο μέρος; Σύμφωνα με τη δική μας σύγχρονη λογική, το μέρος που επιλέχθηκε είναι τελείως παράλογο: ανάμεσα σε απόκρημνους, αφιλόξενους και μη προσβάσιμους βράχους, ενώ σχετικά κοντά βρισκόταν η παραλία της Ιτέας ή ο κάμπος της Άμφισσας, μέρη πολύ πιο φιλόξενα για επίσκεψη ή κατασκευές.

Επιστρέφοντας στο Stonehenge και αντλώντας γνώσεις από τις μελέτες σημαντικών ανθρωπολόγων και θρησκευολόγων του 20ου αιώνα, που φώτισαν την κουλτούρα των αρχαίων πολιτισμών, όπως ο M. Eliade, ο R. Otto, ο J. Cambell, ο E. Swartz, κ.α. συμπεραίνουμε τα εξής:

Το σημείο που επιλέχθηκε για να κατασκευαστεί το περίφημο μνημείο αποτελούσε ένα ιδιαίτερο ενεργειακό κέντρο, ευνοϊκό για το «γεφύρωμα» ουρανού και γης. Υπάρχουν πολλά τέτοια σημεία σε όλη την επιφάνεια της Γης, όπως οι αιγυπτιακές πυραμίδες, αλλά και οι δικοί μας Δελφοί, η Δήλος και η Ακρόπολη των Αθηνών αποτελούν σημαντικά τέτοια σημεία. Τα σημεία αυτά έχουν τη γνωστή κοινή ονομασία «ομφαλός του κόσμου» και αποτέλεσαν ενεργειακά κέντρα μεγάλων πολιτισμών και σημαντικά ιερά στην αρχαία εποχή.

Ο σκοπός ήταν να κατασκευαστεί ένα τελετουργικό κέντρο μιας αμφίδρομης επικοινωνίας ανάμεσα στον ουρανό και στη γη: Αφενός για την «υποδοχή» και διανομή των ευεργετικών συμπαντικών ενεργειών στη γη, και αφετέρου ως πρόσφορο σημείο όπου οι άνθρωποι μπορούσαν να υψώσουν τη συνειδήσή τους σε υπερβατικά επίπεδα.

Αν λοιπόν δούμε την κατασκευή του Stonehenge από αυτήν οπτική, τότε όλα αποκτούν νόημα και σκοπό. Το εγχείρημα κατασκευής με τα μέσα που υποθέτουμε ότι είχαν τότε δικαιολογεί τον μέγιστο κόπο, χρόνο και έξοδα. Όπως προείπαμε για τον αρχαϊκό άνθρωπο, ήταν πιο σημαντικό να νιώσει και να επιβεβαιώσει ότι εντάσσεται στο σύμπαν ως λειτουργικό και αναπόσπαστο κομμάτι, παρά να «περάσει καλά» στη ζωή του, όπως είναι η επικρατούσα ιδέα σήμερα. Αυτήν την αντίληψη βρίσκουμε έντονα και σε μεταγενέστερες εποχές από το Stonehenge, όταν παρατηρούμε ότι τα προσωπικά σπίτια των ανθρώπων κατασκευάζονταν με τη μέγιστη λιτότητα και απλότητα, ενώ τα μεγάλα λατρευτικά κέντρα και ιερά κατασκευάζονταν με απίστευτη μεγαλοπρέπεια, συλλογικό κόπο και έξοδα.

Σύμφωνα με τους αρχαιολόγους, το Stonehenge ξεκίνησε να κατασκευάζεται περίπου το 3.150 π.Χ και ολοκληρώθηκε το 1.500 π.Χ., δηλαδή η κατασκευή διήρκεσε πάνω από 1.650 χρόνια! Αυτό ενισχύει την άποψη που διατυπώσαμε πιο πάνω: επρόκειτο για ένα έργο, για ένα όραμα, που ενέπνευσε

περισσότερες από 50 γενιές συνεχόμενα! Για τη δική μας εποχή είναι μάλλον ασύλληπτο. 50 γενιές που υπηρέτησαν ένα αιώνιο όραμα και δεν λογάριασαν τις δυσκολίες και το κόστος. Κι ακόμη περισσότερο: Στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση υπάρχουν ελάχιστες προσαρμογές. Το βασικό σχέδιο και η αρχιτεκτονική παραμένουν αναλλοίωτα. Οι προσθήκες που παρατηρούνται είναι εποχιστικές. Αυτό δείχνει μια σταθερή αρχιτεκτονική αντίληψη, χωρίς παρεμβάσεις προσωπικής αισθητικής. Επομένως αυτό μας αποκαλύπτει ότι η αρχιτεκτονική αντίληψη της εποχής δεν βασίζεται ούτε σε μόδες, ούτε σε καλλιτεχνικά ρεύματα, αλλά σε μια γνώση και έρευνα των σταθερών νόμων του σύμπαντος και των αναλογιών που υπάρχουν στη Φύση. Οι αναλογίες και τα μέτρα που συναντάμε στο μνημείο αυτό σχετίζονται ολοφάνερα με το ηλιακό και το σεληνιακό ημερολόγιο, γεγονός που δείχνει 2 πράγματα: αφενός την προσπάθεια των κατασκευαστών να συντονιστούν με την περιοδική κίνηση των 2 αυτών βασικών ουρανίων σωμάτων και αφετέρου την ακριβή γνώση των ηλιακών και σεληνιακών ρυθμών. Η γνώση αυτή μπορεί να συγκριθεί με τη σημερινή

γνώση που προέρχεται από ιδιαίτερα εξελιγμένα τεχνολογικά μηχανήματα. Μα αν αυτοί οι λαοί δεν είχαν τέτοια τεχνολογικά μέσα όπως τα σημερινά, πως κατάφερναν να έχουν τόσο ακριβείς επιστημονικές γνώσεις; Αυτό παραμένει ένα μυστήριο.

Μερικά τεχνικά στοιχεία

Ο βασικός άξονας στο εσωτερικό του κύκλου των ογκόλιθων ακολουθεί τον άξονα ανατολής-δύσης με μια εκπληκτική ακρίβεια.

Ο ήλιος ευθυγραμμιζόταν με τον άξονα των λίθων την ημέρα του θερινού ηλιοστασίου.

Οι μεγάλοι ογκόλιθοι (ονομάζονται Σάρσεν) που δομούν το μνημείο σχηματίζοντας κύκλο, έχουν βάρος 50 τόνων έκαστος και μεταφέρθηκαν από απόσταση περίπου 30 χιλιομέτρων. Οι μικρότεροι ογκόλιθοι από γαλαζόπετρα μεταφέρθηκαν από την Ουαλία σε απόσταση μεγαλύτερη των 200 χιλιομέτρων.

Η μέση εξωτερική διάμετρος του κυκλικού μνημείου είναι 33,3 μέτρα

Το μνημείο του Stonehenge φαίνεται να έχει κατασκευαστεί με βάση τους αριθμούς 7 & 8. Τους αριθμούς αυτούς (και τα παράγωγά τους) τους βρίσκουμε στα γεωμετρικά σχήματα που δημιουργούνται αν ενώσουμε τους λίθους, τις γραμμές κλπ. Πιο συγκεκριμένα, φαίνεται ότι οι αρχιτέκτονες δημιούργησαν ένα επτάκτινο αστέρι και το ενέγραψαν σε ένα εξωτερικό οκτάκτινο αστέρι. Έχει διατυπωθεί η άποψη ότι το Stonehenge είναι μια μικρογραφία της Γης με συγκεκριμένο προσανατολισμό και πολικότητες.

Οι αριθμοί και οι αναλογίες που έχουν αποκρυπτογραφηθεί στο μνημείο έχουν μια εκπληκτική αντιστοιχία με αστρονομικές αναλογίες, πράγμα που επιβεβαιώνει ότι το Stonehenge απεικονίζει τον μικρόκοσμο μέσα στο μακρόκοσμο του σύμπαντος.

Ποιος και Γιατί;

Αν και το μνημείο έχει ερευνηθεί λεπτομερώς, γεωμετρικά, αρχιτεκτονικά κλπ, ωστόσο το παζλ δεν έχει ακόμη συμπληρωθεί και μας λείπουν ακόμη σημαντικά κομμάτια. Ένα ερώτημα που δεν έχει ακόμη απαντηθεί είναι ποιος ήταν ο λαός που το κατασκεύαζε για 1.500 και πλέον χρόνια, ποια

ήταν η καταγωγή και τα χαρακτηριστικά του λαού αυτού. Δεν γνωρίζουμε τίποτε για αυτόν, και το ακόμη εντυπωσιακότερο είναι ότι αυτός ο άγνωστος λαός κατείχε πρωτοποριακές αστρονομικές, τεχνικές, χαρτογραφικές και άλλες γνώσεις. Κάποιοι συνδέουν την κατασκευή του μνημείου αυτού με τις υψηλές γνώσεις των αρχαίων Δρυίδων, πράγμα που φαίνεται αρκετά λογικό αν και ακόμη αναπόδεικτο.

Τέλος, όπως προαναφέραμε, ακόμη μας διαφεύγει η βαθύτατη αιτία και λειτουργία του μνημείου. Πιστεύουμε ότι χρειάζεται η συμβολή και άλλων επιστημών που θα βοηθήσουν στην αποκάλυψη του αινίγματος, όπως η μελέτη των ιδιοτήτων των πετρωμάτων, ο συνδυολογισμός της αρχαϊκής μυθικής αντίληψης των λαών, η αστρολογία και η αστρονομία, η αριθμολογία κλπ.

Το Stonehenge έχει ανακηρυχθεί μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς και προστατεύεται από την UNESCO. Κάθε χρόνο το επισκέπτονται εκατοντάδες χιλιάδες επισκέπτες, προσπαθώντας να το αποκρυπτογραφήσουν ή απλά να το θαυμάσουν. Είναι ένα μνημείο που κρύβει ακόμη πολλούς ανεξερεύνητους θησαυρούς της γνώσης. Η αποκάλυψη της κρυμμένης γνώσης που εμπεριέχει, θα βοηθήσει πολύ τόσο στην κατανόηση του κόσμου μας, αλλά και στην κατανόηση της ανθρώπινης ιστορίας και προϊστορίας.

Βιβλιογραφία

- Stonehenge, Robin Health, εκδόσεις Αλεξάνδρεια, έτος έκδοσης 2009
- Chippindale, C. (2004). Stonehenge Complete (3rd ed.). Thames & Hudson.
- Hawkins, G. S., & White, J. B. (1965). Stonehenge Decoded. Dell Publishing.
- Johnson, M. (2008). Stonehenge: A Very Short Introduction. Oxford University Press.
- Parker Pearson, M. (2012). Stonehenge: New Light on the World's Greatest Stone Circle. Thames & Hudson.
- Richards, J. (1991). Stonehenge. English Heritage.

Μπορεί να συνδυαστεί η Πολιτική και η Φιλοσοφία;

Η φιλοσοφία μπορεί να συνδυαστεί με οποιαδήποτε πτυχή του ανθρώπου: με την Τέχνη στη σύλληψη του όμορφου, με την Επιστήμη στην προθυμία της να προσεγγίσει το αληθινό, με τη Θρησκεία στην έκφραση του καλού και με την Πολιτική στην ανάγκη για δικαιοσύνη.

Ακριβώς, για να ρυθμιστεί η συνύπαρξη στην κοινωνία, είναι απαραίτητο να καθοριστούν με σαφήνεια τα δικαιώματα και τα καθήκοντα των πολιτών, και εκεί έρχεται η έννοια της Δικαιοσύνης. Ήδη από την αρχαιότητα, τόσο ο Κομφούκιος όσο και ο Πλάτωνας (μεταξύ άλλων), απηχούσαν αυτή την αναζήτηση του δίκαιου, και ο διάλογος του Πλάτωνα «Πολιτεία» είναι ίσως το πιο σημαντικό κείμενο.

Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός της συχνής κριτικής που δέχεται και τους μεγάλους επαίνους και τις αμέτρητες αναφορές που μπορούμε να βρούμε σε έργα μεταγενέστερων συγγραφέων, από τους συγχρόνους του Πλάτωνα μέχρι σήμερα.

Προσωπικά, δεν πιστεύω ότι η πρόθεση του Αθηναίου φιλοσόφου ήταν να οικοδομήσει μια ιδανική κοινωνία φτιαγμένη από τέλεια ανθρώπινα όντα, αλλά να προσφέρει σκέψεις και πιθανές λύσεις στα πολλά δεινά των διαφορετικών καθεστώτων των ελληνικών πόλεων της εποχής του. Έτσι, στους Νόμους του αργότερα, τροποποιεί ορισμένα από τα επιχειρήματα της Πολιτείας.

Ο Πλάτωνας θεωρείται ολοκληρωτικός σε ορισμένους πνευματικούς κύκλους.

Νομίζω ότι είναι επίσης αλήθεια, ότι για τους περισσότερους ερευνητές και ακαδημαϊκούς που δεν έχουν προκαταλήψεις, ο Πλάτων θεωρείται σοφός. Στην αρχαία Ελλάδα η έννοια του σοφού ήταν πολύ ευρεία: αφορούσε στον φιλόσοφο, τον μαθηματικό, τον επιστήμονα, τον γιατρό ψυχών, τον ποιητή, τον πολιτικό σύμβουλο... Μια «ολιστική» έννοια, μια ολότητα. Αυτό λαμβάνει υπόψη ο Πλάτωνας όταν προτείνει μια διαμόρφωση του πολίτη βασισμένη σε μια ολιστική εκπαίδευση που θα καλύπτει τις ποικίλες πτυχές της ανθρώπινης φύσης.

Όσοι επικρίνουν τον Πλάτωνα ξεχνούν να αναφέρουν τις υποχρεώσεις που ορίζει ο μεγάλος φιλόσοφος για την άρχουσα τάξη.

Αυτή τη στιγμή οι συμβουλές του Πλάτωνα εξακολουθούν να είναι επίκαιρες για τους ΚΥΒΕΡΝΗΤΕΣ:

Πρέπει να έχουν αποδείξει την αγάπη τους για το κοινό καλό, μέσω εθελοντικών και ανιδιοτελών υπηρεσιών, και την αγάπη τους για την αρετή, μέσα από μια υποδειγματική προσωπική ζωή.

Δεν θα έχουν περιουσία, παρά μόνο για την επιβίωσή τους. Δηλαδή δεν μπορούν να πλουτίσουν από την άσκηση του αξιώματός τους.

Δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιήσουν δημαγωγία για να χειραγωγήσουν τον λαό.

Πριν διοριστούν, θα δοκιμαστούν για να διαπιστωθεί η επαρκής ηθική και πνευματική τους ικανότητα.

Η άσκηση της εξουσίας πρέπει να εκληφθεί ως θυσία.

Και υπάρχουν ακόμα περισσότερες απαιτήσεις.

Τι απαιτούμε σήμερα από τους κυβερνώντες πολιτικούς μας; Ποια κριτήρια ακολουθούν τα κόμματα για την επιλογή των υποψηφίων τους; Αυτή είναι μια καλή ερώτηση.

Μπορεί να βελτιωθεί η δημοκρατία;

Χωρίς αμφιβολία, όπως μπορούν να βελτιωθούν όλα όσα υπάρχουν στο πρόσωπο της γης. Κατά τη γνώμη μου, θα πρέπει να καταβληθεί πραγματική προσπάθεια για την προώθηση της επίτευξης του κοινού καλού, πέρα από τα κομματικά συμφέροντα του ενός ή του άλλου τομέα.

Οι αντιπαραθέσεις, μερικές φορές σχεδόν παράλογες μεταξύ των διαφόρων φατριών, προκαλούν μια σειρά από πωγυρίσματα που καθυστερούν τη γενική πρόοδο. Η προσπάθεια αποκλεισμού του αντιπάλου, η έλλειψη ηθικής όσον αφορά στην εκπλήρωση των προεκλογικών υποσχέσεων, η υπεξαίρεση και η αμφίβολη χρηματοδότηση πολλών από τα κόμματα και η ελλιπής προετοιμασία ορισμένων υποψηφίων είναι κάτι που, αναμφίβολα, μπορεί να βελτιωθεί.

Πρέπει επίσης να δώσουμε ιδιαίτερη προσοχή στη βελτίωση της εκπαίδευσης, διότι αυτή είναι πιο απαραίτητη για το σύστημα, δεδομένου ότι ο πολίτης μπορεί να ψηφίζει.

Για να σκεφτόμαστε και να αποφασίζουμε, όλοι χρειαζόμαστε συνεχή εκπαίδευση. Και, πάνω από όλα, είναι απαραίτητη για να οδηγείς τους άλλους.

Ο καθηγητής Jorge Ángel Livraga, ιδρυτής της Νέας Ακρόπολης, έλεγε ότι τα συστήματα είναι καλά αν οι άνθρωποι που τα αποτελούν είναι καλοί. Και παύουν να είναι καλά όταν οι άνθρωποι που τα αποτελούν γίνονται διεφθαρμένοι και αναποτελεσματικοί.

Ποια είναι η θέση της ΝΑ για τη Θρησκεία;

Είναι ίδια με αυτή που είχαν οι Φιλοσοφικές Σχολές όλων των εποχών, δηλαδή απόλυτος σεβασμός για τις διάφορες θρησκευτικές μορφές, αλλά αυτές οι μορφές δεν μπορούν να επιβάλλονται δογματικά.

Για τους περισσότερους ανθρώπους, το να ανήκουν σε μια θρησκεία δίνεται από τον γεωγραφικό τόπο στον οποίο γεννήθηκαν και από το οικογενειακό περιβάλλον. Αλλά είναι αναμφισβήτητο ότι καθώς αναπτύσσεται η ικανότητα ενδοσκόπησης και προβληματισμού, αργά ή γρήγορα, κάθε άτομο καταλήγει να εξετάσει τη θέση του απέναντι σ' αυτό που μπορούμε να ονομάσουμε Ιερό.

Θεωρώ αυτή τη θέση πολύ προσωπική και πολύ ελεύθερη,

επειδή παρεμβαίνουν ο νους, η καρδιά και η συνείδηση. Και νομίζω ότι ακόμα και εκείνοι που δηλώνουν άθεο διατηρούν αυτή τη σχέση μέσα τους.

Σε κάποιους χρησιμεύουν οι καθιερωμένες θρησκευτικές μορφές, άλλοι υιοθετούν τις δικές τους. Για κάποιους είναι μια σύνδεση βασισμένη σε αντικειμενικά στοιχεία και για άλλους μια άκρως υποκειμενική συνάντηση. Είναι μια καλή άσκηση ανεκτικότητας για όλους. Το θέμα είναι ότι κανείς δεν μπορεί να είναι κύριος της πνευματικότητας των άλλων.

Γιατί είναι τόσο σημαντικό το συμβολικό στοιχείο;

Πιθανόν να αποτελεί μέρος της σύνδεσης με αυτόν τον Νοητό και Ανώτερο Κόσμο για τον οποίο μιλούσε ο Πλάτωνας. Πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι η λογική και οι μηχανισμοί της έχουν τα όριά τους, χαρακτηριστικά ενός γραμμικού κόσμου. Όμως σε μια μη γραμμική πραγματικότητα, τα χαρακτηριστικά του Χρόνου και του Χώρου μεταβάλλονται και, επομένως, η Συνείδηση επηρεάζεται διαφορετικά: υπάρχει μια αύξηση και επέκταση της Συνείδησης που έχει αντίκτυπο σε μια βαθύτερη και πιο λεπτή αντίληψη της Πραγματικότητας.

Δεν εννοώ το υποσυνείδητο ή το ασυνείδητο, αλλά (αν μπορώ να χρησιμοποιήσω την έκφραση) το υπερσυνείδητο. Μια ανώτερη διάσταση της Συνείδησης, όπου η γνώση ζωντανεύει χωρίς παρέμβαση των αισθήσεων και όπου οι τωρινές εμπειρίες βρίσκονται κάτω από τον πλήρη έλεγχο του ατόμου. Τα σύμβολα μας βοηθούν να χρησιμοποιήσουμε τις αναλογίες που τα συσχετίζουν με υψηλότερες ιδέες.

Γιατί πιστεύετε ότι οι άνθρωποι χρησιμοποιούν σύμβολα; Χρησιμοποιούνται στο εμπόριο, στην κοινωνία, σε υπερβατικό επίπεδο αλλά και στην καθημερινότητα.

Για αρχή, μπορώ να πω ότι φαίνεται να υπάρχει ανάγκη να ανήκουμε κάπου, και αυτό συνεπάγεται τη χρήση γραμμάτων, συμβόλων και εμβλημάτων ως μέσο αναγνώρισης. Χρησιμοποιούνται από επιχειρήσεις, μάρκες ένδυσης και υπόδησης, αθλητικά και πολιτικά σωματεία, χρηματοοικονομικές εταιρείες κλπ. Η χρήση συμβόλων είναι κάτι που υπάρχει σε κάθε εποχή και τόπο.

Αλλά είναι επίσης πιθανό να γνωρίζουμε όλοι με τρόπο έμφυτο, ότι πρέπει να φτάσουμε σε όλο και υψηλότερες, πιο

δαισθητικές καταστάσεις συνείδησης που να μας επιτρέπουν να ξεπεράσουμε τα όρια του εννοιολογικού επιπέδου.

Ίσως επειδή ο συμβολικός κόσμος αποτελεί τη μεγάλη εξελικτική διαφορά που διακρίνει τα ανθρώπινα όντα από άλλα βασίλεια: η χρήση της συμβολικής φαντασίας είναι εμφανής στους γάμους, στις ορκωμοσίες φοιτητών, όταν γεννιόμαστε και ερχόμαστε στον κόσμο, όταν παίρνουμε ένα όνομα κι όταν αποχαιρετάμε τη ζωή, όλα γίνονται με συμβολικό τρόπο. Οι άνθρωποι φορούν δαχτυλίδια, περιδέραια, ρούχα και χρώματα... ακόμη και τα τατουάζ, που είναι της μόδας σήμερα, είναι μια προσέγγιση στον κόσμο των συμβόλων. Όπως φαίνεται, κάτι τόσο ανθρώπινο όσο το γέλιο και το κλάμα δεν μπορεί να γίνει κατανοητό αν εξαλείψουμε το συμβολικό του υπόβαθρο.

Πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι υπάρχουν σύμβολα με παρόμοια σημασία σε όλους τους πολιτισμούς κατά μήκος της ιστορίας: το ανοιχτό ή κλειστό χέρι, ο τροχός ως δημιουργία και κυκλικότητα, η φωτιά σε σχέση με τη σοφία, ο αετός ως αγγελιοφόρος, ο Ήλιος ο Κύριος του Ουρανού...

Είναι άξια περιέργειας και εντυπωσιακή η μεγάλη ανταπόκριση που έχουν στο κοινό οι σειρές και οι ταινίες στις οποίες οι σεναριογράφοι χρησιμοποιούν αυτή τη συμβολική γλώσσα.

Και στη Ν.Α. χρησιμοποιούμε σύμβολα ανάλογα με τη δραστηριότητα που κάνουμε: αθλητισμό, εθελοντισμό, καλλιτεχνικά εργαστήρια, πολεμικές τέχνες και φιλοσοφία με την αυθεντική έννοια του όρου. Στη σχολή Φιλοσοφίας μας ασχολούμαστε πολύ με την ανάλυση των συμβόλων που σχετίζονται με το ιερό σε διάφορους πολιτισμούς.

Και στις φιλοσοφικές γιορτές μας για τις εποχές του χρόνου υπάρχουν επίσης τα σύμβολα που σχετίζονται με την άνοιξη, το καλοκαίρι, το φθινόπωρο και τον χειμώνα.

Τι συμβουλή θα δίνετε σε κάποιον που νιώθει ότι η ζωή δεν έχει νόημα;

Η πρώτη συμβουλή είναι να μάθει να κάνει ερωτήσεις στον εαυτό του. Αν αυτό το άτομο είναι σε θέση να κάνει ερωτήσεις

Και αυτό είναι δυνατό επειδή κάθε άνθρωπος γεννιέται με ορισμένες δυνατότητες και λανθάνουσες ιδιότητες που μπορεί να αναπτύξει αν εκπαιδευτεί με τον σωστό τρόπο. Ο καθηγητής Livraga έλεγε ότι η αληθινή παιδαγωγική συνίσταται στη μάθηση χωρίς εξαπάτηση, στην εκπαίδευση χωρίς κομματικοποίηση και χωρίς παραμόρφωση, με σκοπό τη διαμόρφωση ενός συνειδητού πολίτη, ευτυχισμένου και χρήσιμου που να ξέρει να χρησιμοποιεί τα χέρια, την καρδιά και το νου.

Και ίσως να μπορεί να ενεργοποιηθεί ένα στοιχείο ανώτερο από το αυστηρά νοητικό, όπως είναι η φαντασία και η

και δεν βρίσκει απάντηση, μάλλον δεν ψάχνει καλά, ή στο σωστό μέρος.

Θα του έλεγα να κοιτάξει μέσα του και όχι έξω, επειδή υπάρχουν απαντήσεις που δεν μπορούν να προέλθουν από τον εξωτερικό κόσμο. Να προσπαθήσει να αντιληφθεί τις αξίες που υπάρχουν μέσα του και, καθώς θα τις αναπτύσσει, θα βρει, με φυσικό τρόπο, τα σημεία σύνδεσης με τη ζωή.

Επειδή εδώ υπάρχει μια άλλη ερώτηση, όχι λιγότερο σημαντική: αν η ζωή έχει νόημα (και ας υποθέσουμε ότι έχει), πώς να συλλάβουμε αυτό το νόημα της ζωής; Με τι είδους αισθήσεις; Είναι προφανές ότι πρέπει να αναπτύξουμε κάποιες λανθάνουσες δυνάμεις, για παράδειγμα, τη δύναμη να συλλαμβάνουμε το νόημα της Ζωής.

Και πού εδρεύει η πραγματική δύναμη;

Χωρίς αμφιβολία στην ανάπτυξη της Συνειδήσης (ως σκοπό) και στην Εκπαίδευση (ως μέσο για την επίτευξή της). Ο καθηγητής Jorge Ángel Livraga εξ αρχής διδασκε ότι η Εκπαίδευση είναι η χρήση της κουλτούρας για την επιτάχυνση της ανθρώπινης εξέλιξης, για να επιτευχθεί η μετάλλαξη. Επέμενε ότι το να εκπαιδεύεις δεν είναι να διαστρεβλώνεις ή να εξαναγκάζεις τη φύση των ανθρώπων, αλλά να την απελευθερώνεις από τον ενστικτώδη ζυγό και την ψυχική και πνευματική στενότητα που την φυλακίζει και είναι η αιτία του πόνου.

διαίσθηση, για να γνωρίσουμε τον κόσμο όπου ζουν τα μεγάλα ιδανικά, οι αρχετυπικές ιδέες, τα πιο αγνά όνειρα.

Πρέπει να είναι δύσκολο να γίνεις καθηγητής στη ΝΑ

Πρόκειται για αποδεδειγμένες ικανότητες, μελέτες που διεξάγονται και πλεονεκτήματα που επιτυγχάνονται. Εδώ πρέπει να εξηγήσω εν συντομία ότι η ΝΑ είναι ένα οργανισμός εκπαιδευτικού χαρακτήρα, επίσημα αναγνωρισμένος ως Διεθνής Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός. Όντας ιδιωτικό ίδρυμα, μπορεί, επειδή αναγνωρίζεται νομικά, να δημιουργήσει τα δικά του μοντέλα ακαδημαϊκής κατάρτισης, ακολουθώντας πάντα μια λογική που δεν διαφέρει από εκείνη των επίσημων ιδρυμάτων.

Έτσι, τα Ακαδημαϊκά μας Πτυχία είναι εμπνευσμένα από τα μοντέλα που χρησιμοποιούνται στα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια. Είναι αυτό που είναι γνωστό ως σύστημα της Μπολόνια που εφαρμόζεται σε γενικό επίπεδο. Με αυτή την έννοια, τα Πανεπιστήμια χρησιμοποιούν δύο τύπους πτυχίων: τα λεγόμενα επίσημα πτυχία και τα λεγόμενα πτυχία των δικών τους διδασκαλιών. Ακολουθώντας το μοντέλο των Δικών μας Διδασκαλιών, και δεδομένου ότι το Πρόγραμμα Σπουδών μας είναι πολύ ευρύ, έχουμε διαμορφώσει τα Ακαδημαϊκά μας Πτυχία ως εξής: βαθμός Εμπειρογνώμονα, βαθμός Ειδικού και δυο βαθμοί Master. Οι δάσκαλοί μας ανήκουν σε έναν από αυτούς τους βαθμούς.

Και επιπλέον, και όχι λιγότερο σημαντικό, πρέπει να είναι ένα σαφές παράδειγμα τήρησης του Κώδικα Δεοντολογίας, τον οποίο αποδεχόμαστε όλοι. Εάν υπάρχει αποδεδειγμένη έλλειψη του Κώδικα Δεοντολογίας, δεν μπορούν να είναι μέρος του Διδακτικού Σώματος.

Τι πιστεύετε ότι έχει καταφέρει η ΝΑ μέχρι στιγμής και τι έχει ακόμη να καταφέρει;

Από όλες τις επιτυχίες και τα κατορθώματα σ' αυτά τα 65 χρόνια ζωής, θα τονίσω την επίτευξη της Συμβίωσης και της Αδελφосύνης που είναι μια πραγματικότητα για χιλιάδες νέους στις 5 ηπείρους, επειδή η Ν.Α. αποτελείται από γυναίκες και άντρες από όλες τις φυλές, τους πολιτισμούς και τις θρησκευτικές ή μη πεποιθήσεις, από όλα τα κοινωνικά στρώματα. Για μας, η κατηγορία άνθρωπος είναι πάνω από κάθε άλλη διαχωριστική θεώρηση. Το έργο μας παρέχει γνώση, εκλεκτικιστική και μη δογματική προσέγγιση και έχει αναγνωριστεί σε αρκετές χώρες ως έργο «κοινού συμφέροντος».

Τι πρέπει να πετύχουμε; Πρέπει να βρούμε τον κατάλληλο τρόπο να γίνουμε σωστά κατανοητοί. Πρέπει να κάνουμε τη φωνή μας να δονείται σε πολύ περισσότερες καρδιές, έτσι ώστε όλοι όσοι μας ψάχνουν να μπορούν να μας βρουν.

Επιλέξτε τα τελευταία λόγια αυτής της συνέντευξης εσείς

Τότε θα τελειώσω μιλώντας για τη Φιλοσοφία επειδή γνωρίζουμε ότι σε ένα καμπύλο σύμπαν η Αρχή και το Τέλος συγκλίνουν. Και επαναβεβαιώνω την αναγκαιότητα και τη χρησιμότητά της. Φιλοσοφία είναι να δημιουργήσουμε μια πραγματική σχέση μεταξύ της αντικειμενικής γνώσης που έχουμε για τον κόσμο και της υποκειμενικότητας του εσωτερικού μας μέρους (το οποίο δεν είναι λιγότερο πραγματικό, μάλλον είναι «μια άλλη πραγματικότητα»).

ΑΛΗΘΙΝΗ ΣΧΕΣΗ είναι όταν οι πράξεις ανταποκρίνονται στα συναισθήματα και στις σκέψεις. Κι αυτά τα συναισθήματα και οι σκέψεις πρέπει να συμφωνούν με τη σύνθεση των αντικειμενικών και υποκειμενικών μας εμπειριών, δηλαδή με τη δική μας εμπειρία ζωής. Αυτό σημαίνει ότι, με σωστή στάση, η ιδιαίτερη Φιλοσοφία του κάθε ανθρώπου θα βελτιώνεται με την πάροδο του χρόνου, καθώς οι εμπειρίες της ζωής μας μπορούν επίσης να είναι βαθύτερες και πιο λεπτές.

Η ΝΑ είναι ένα πεδίο πειραματισμού, εσωτερικά και εξωτερικά, που προσφέρει τη δυνατότητα προσωπικής και συλλογικής βελτίωσης. Η Ν.Α. είναι ένα κόσμος γεμάτος δυνατότητες. Όπως είναι και η Ζωή. Είναι η Φιλοσοφία σε δράση.

Ο αρχαιολογικός χώρος του Göbekli Tepe, που βρίσκεται στη νοτιοανατολική Τουρκία, κοντά στην πόλη Şanlıurfa, έχει χαρακτηριστεί ως ένας από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς τόπους του 21ου αιώνα. Η ανακάλυψη και η ερμηνεία του έχουν ανατρέψει πολλά από όσα γνωρίζαμε για την απαρχή του πολιτισμού, της θρησκείας και της κοινωνικής οργάνωσης.

Το Göbekli Tepe χρονολογείται γύρω στο 9600 π.Χ. έως 8200 π.Χ., καθιστώντας το τον παλαιότερο γνωστό λατρευτικό χώρο στον κόσμο σύμφωνα με τις χρονολογήσεις της επίσημης αρχαιολογίας. Δηλαδή φαίνεται να είναι επισήμως πολύ παλαιότερο από τις αιγυπτιακές πυραμίδες ή το Στόουνχεντζ. Η χρονολόγηση βασίστηκε σε ραδιοχρονολόγηση (C14) οργανικών υλικών που βρέθηκαν στον χώρο.

Αν και ο λόφος του Göbekli Tepe ήταν γνωστός στους ντόπιους, η σημασία του έγινε αντιληπτή μόλις τη δεκαετία του 1990, όταν ο Γερμανός αρχαιολόγος Klaus Schmidt πραγματοποίησε συστηματικές ανασκαφές σε συνεργασία με το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο. Οι ανακαλύψεις του Schmidt άλλαξαν ριζικά την κατανόηση της Προϊστορίας.

Το Göbekli Tepe αποτελείται από τεράστιους λίθινους κύκλους και μονολιθικούς στύλους σε σχήμα T, που φτάνουν σε ύψος τα 5,5 μέτρα και βάρος έως 20 τόνους. Αυτοί οι στύλοι είναι διακοσμημένοι με περίτεχνα ανάγλυφα ζώων, όπως λιοντάρια, αλεπούδες, φίδια, σκορπιοί και πτηνά, τα οποία έχουν ερμηνευτεί ως συμβολισμοί θρησκευτικών ή μυθολογικών αφηγήσεων.

Ένα από τα πλέον αινιγματικά ευρήματα του χώρου είναι ένα σμιλεμένο λίθινο κεφάλι, με εντονότατα χαρακτηριστικά και αφηρημένη, σχεδόν εξωγήινη μορφή. Μερικοί υποστηρίζουν ότι ενδέχεται να απεικονίζει μια θεότητα ή πνεύμα, άλλοι το συνδέουν με αποτροπαϊκούς σκοπούς.

Το στυλ του κεφαλιού δεν είναι ρεαλιστικό· έχει μεγάλα μάτια, υπερβολικά χαρακτηριστικά και μη φυσικές αναλογίες, στοιχεία που το κάνουν να φαίνεται «εκτός τόπου και χρόνου». Αυτή η ιδιαιτερότητα ενισχύει την άποψη ότι δεν πρόκειται για απλή λαϊκή τέχνη αλλά για συμβολική απεικόνιση κάποιας ανώτερης ύπαρξης.

Επίσης αρκετοί επισκέπτες και ερευνητές έχουν εντοπίσει υποτυπώδη κανάλια ή τάφρους στην περιοχή, που μπορεί να είχαν σχέση με:

Διαχείριση νερού, αν και δεν υπάρχουν σαφείς αποδείξεις για δεξαμενές ή υδραυλική τεχνολογία.

Συμβολικές πορείες, όπου το νερό συνδέεται με τελετές καθαρισμού ή μεταθανάτιες διαβάσεις.

Εναλλακτικά, τα κανάλια ίσως συνδέονται με ακουστική λειτουργία των κυκλικών δομών ή υποδηλώνουν τελετουργική «διαδρομή».

Η έλλειψη γεωργικών καταλοίπων ενισχύει την άποψη ότι οι κατασκευές δεν εξυπηρετούσαν πρακτικούς σκοπούς, αλλά είχαν τελετουργική, μυστηριακή ή ακόμα και “μυστηριακο-τεχνολογική” χρήση.

Η τοποθεσία του ναού και η αρχιτεκτονική του δηλώνουν πως ο χώρος είχε θρησκευτικό χαρακτήρα, ενώ δεν έχουν εντοπιστεί ενδείξεις κατοίκησης (όπως εστίες ή αποθηκευτικοί χώροι), κάτι που ενισχύει την ιδέα ότι επρόκειτο για χώρο τελετουργιών και συγκεντρώσεων.

Η UNESCO ενέταξε το Göbekli Tepe στη λίστα Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς το 2018, ενώ οι ανασκαφές και οι επιστημονικές μελέτες συνεχίζονται. Παράλληλα, έχουν αναπτυχθεί νέες τεχνολογίες χαρτογράφησης και απεικόνισης για την προστασία και μελέτη του χώρου.

Ερευνητές όπως ο Ian Hodder και ο David Lewis-Williams έχουν εντάξει το Göbekli Tepe σε ευρύτερα θεωρητικά πλαίσια για τη γένεση της θρησκείας, των μύθων και των πολιτισμικών συμβόλων.

Σημασία και Θεωρητικές Ερμηνείες

Η σημασία του Göbekli Tepe υπερβαίνει τα αρχιτεκτονικά του επιτεύγματα. Το ερώτημα είναι πως αν όλα αυτά κατασκευάστηκαν κατά τη Νεολιθική εποχή, πριν την εφεύρεση

της γεωργίας ή της κεραμικής, τότε ποιοί το κατασκεύασαν, κυνηγοί-τροφοσυλλέκτες; Το μνημείο αποτελεί ένα σύμβολο της συλλογικής δράσης και πρώιμης κοινωνικής οργάνωσης. Πώς κατόρθωσαν ομάδες κυνηγών-τροφοσυλλεκτών να συνεργαστούν για να κατασκευάσουν τόσο περίπλοκα μνημεία;

Αυτό το ερώτημα οδηγεί πολλούς αρχαιολόγους στην υπόθεση ότι η ανάγκη για θρησκευτική έκφραση μπορεί να ήταν ο καταλύτης για τη δημιουργία πολύπλοκων κοινωνιών. Και επομένως ότι η οργάνωση της θρησκείας προηγήθηκε της μόνιμης εγκατάστασης και της γεωργικής παραγωγής, κάτι που αντιστρέφει την κυρίαρχη θεωρία περί εξέλιξης του πολιτισμού.

Επιπλέον, ο ίδιος ο χώρος φαίνεται να έχει ενταφιαστεί σκόπιμα από τους δημιουργούς του, γύρω στο 8000 π.Χ. Αυτό δημιουργεί νέα ερωτήματα για το πώς αντιλαμβάνονταν οι άνθρωποι του Νεολιθικού την έννοια του ιερού, της μνήμης και της ιστορίας.

Το Göbekli Tepe δεν είναι απλώς μια ανασκαφή· είναι μια πρόκληση για την αρχαιολογική σκέψη, ένα παράθυρο στην αυγή του ανθρώπινου πολιτισμού. Η ύπαρξή του

δείχνει πως είτε οι πρώτες κοινωνίες ήταν πολύ πιο σύνθετες από όσο φανταζόμασταν και πως οι βαθύτερες ανάγκες για νόημα, τελετουργία και συλλογική ταυτότητα ενδέχεται να ήταν οι κινητήριες δυνάμεις για την άνοδο του πολιτισμού. Είτε συνέβαινε κάτι διαφορετικό, πέραν της κυρίαρχης αρχαιολογικής άποψης, καθώς τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του χώρου ενισχύουν αυτή την αίσθηση μυστηρίου.

Στα πλαίσια αυτά το Göbekli Tepe έχει προκαλέσει μεγάλο ενδιαφέρον όχι μόνο στην παραδοσιακή αρχαιολογική κοινότητα αλλά και σε ανεξάρτητους ερευνητές, οι οποίοι προτείνουν εναλλακτικές θεωρίες για την προέλευση και τον σκοπό του. Ας δούμε κάποιες από αυτές:

Η Θεωρία του Graham Hancock: Μνήμη από έναν Χαμένο Πολιτισμό

Ο Graham Hancock, δημοσιογράφος και συγγραφέας, υποστηρίζει πως το Göbekli Tepe δεν μπορεί να κατασκευάστηκε από πρωτόγονες φυλές κυνηγών-τροφοσυλλεκτών. Κατά την άποψή του, η ύπαρξη τόσο προηγμένης αρχιτεκτονικής και συμβολικής τέχνης συνεπάγεται μια «μεταφορά γνώσης» από έναν προγενέστερο, εξελιγμένο πολιτισμό που καταστράφηκε — πιθανόν κατά την περίοδο της Νεολιθικής Εποχής ή στο τέλος της τελευταίας Εποχής των Παγετώνων (~12.800 π.Χ.).

Ο Hancock συνδέει την κατασκευή με τον μυθικό πολιτισμό της Ατλαντίδας ή με μια προκατακλυσμαία παγκόσμια ελίτ γνώσης, η οποία ίσως επέζησε ενός κατακλυσμού και βοήθησε στην αναδόμηση της ανθρώπινης κοινωνίας μέσω «ιερατείων» που κατέθεταν τη γνώση σε ιερά κέντρα όπως το Göbekli Tepe. [Πηγή: Graham Hancock, “Magicians of the Gods”, 2015]

Η Θεωρία του Αστρονομικού Παρατηρητηρίου

Ορισμένοι ερευνητές, όπως οι Paul Burley και Giulio Magli, προτείνουν ότι ο χώρος είχε αστρονομική λειτουργία. Οι προσανατολισμοί των Τ-πυλώνων και η διάταξη των κύκλων μπορεί να αντανakλούν ουράνια φαινόμενα όπως το “Summer Triangle” ή τον αστερισμό του Σκορπιού, που πιθανώς συνδέεται με τις μορφές σκορπιών στους λίθους.

Αυτό υποστηρίζει την ιδέα πως ο χώρος ήταν μια κοσμολογική «μηχανή», κάτι σαν ημερολόγιο ή ναός που εναρμονιζόταν με τις κινήσεις των άστρων — κάτι που προϋποθέτει προηγμένη παρατήρηση και συμβολική σκέψη.

Ομοιότητες με άλλους μυστηριώδεις χώρους

Το Göbekli Tepe παρουσιάζει παράδοξες ομοιότητες με αρχαιότερους ή μεταγενέστερους τόπους (όπως το Puma Punku στη Βολιβία ή το Nabta Playa στην Αίγυπτο), κάτι που οδηγεί μερικούς ερευνητές να μιλούν για παγκόσμια δικτύωση ή «ιερά τοποθεσία-μητέρα» από όπου διαδόθηκαν γνώσεις και αρχιτεκτονικές τεχνικές.

Γειτονικοί αρχαιολογικοί χώροι που συνδέονται με το Göbekli Tepe

Αυτό είναι ένα εξαιρετικά σημαντικό και συχνά παραγνωρισμένο κομμάτι της ευρύτερης εικόνας που περιβάλλει το Göbekli Tepe. Τα τελευταία χρόνια, ανασκαφές και έρευνες σε γειτονικές τοποθεσίες έχουν αποκαλύψει ότι το Göbekli Tepe δεν ήταν ένα μοναδικό φαινόμενο, αλλά μέρος ενός ευρύτερου προ-νεολιθικού πολιτισμικού δικτύου στη νοτιοανατολική Ανατολία.

Ας δούμε μερικές από τις σημαντικότερες γειτονικές τοποθεσίες, των οποίων οι ανασκαφές βρίσκονται σε εξέλιξη:

1. Karahantepe

Βρίσκεται περίπου 35 χλμ. νοτιοανατολικά του Göbekli Tepe, κοντά στη σημερινή πόλη Tek Tek Dağları. Ανασκάπτεται συστηματικά από το 2019 και έχει φέρει στο φως σχεδόν 250 λίθινες στήλες, πολλές με παρόμοιο Τ-σχήμα και ανάγλυφα με ζώα ή αφηρημένα σύμβολα, όπως στο Göbekli Tepe. Εντυπωσιακή είναι η υπόγεια αίθουσα με καθίσματα, όπου βρέθηκε ένα ανάγλυφο ανθρώπινο κεφάλι με ανοιχτό στόμα — ίσως συμβολική σκηνή κραυγής ή τελετής. Πολλοί θεωρούν

ότι υπήρχε εδώ ένα είδος πρώιμου «μυστηριακού θεάτρου» ή χώρου τελετών.

Θεωρείται πλέον ισάξιο του Göbekli Tepe, αν όχι παλαιότερο.

2. Nevalı Çori

Περίπου 100 χλμ. μακριά, κοντά στον ποταμό Ευφράτη.

Αν και ο χώρος σήμερα είναι κάτω από τα νερά φράγματος, πριν κατακλυστεί παρείχε τις πρώτες αποδείξεις για Τ-πυλώνες και πέτρινες στήλες με ανάγλυφα, ήδη από τη δεκαετία του 1980. Χρονολογείται περίπου στο 8500 π.Χ., λίγο νεότερος από το Göbekli Tepe, και δείχνει συνέχεια ή επιρροή μεταξύ των δύο θέσεων.

3. Sefer Tepe, Harbetsuvan Tepe και Sayburç

Αυτές οι θέσεις (όλες εντός της ευρύτερης περιοχής Şanlıurfa) εμφανίζουν παρόμοιες κατασκευές, με κυκλικούς ναούς, Τ-σχήματα και σμιλεμένα ζώα. Στο Sayburç, μια πρόσφατη ανακάλυψη το 2021 έφερε στο φως μια τοιχογραφία με δύο ανθρώπινες φιγούρες σε δυναμική σκηνή — ερμηνεύεται ως σκηνή τελετής, χορού ή κυνηγιού, και αποτελεί την παλαιότερη τέτοια αναπαράσταση στον κόσμο. Όλα αυτά τα μνημεία υποδηλώνουν ότι ο πολιτισμός που ανακαλύφθηκε στο Göbekli Tepe δεν ήταν ένα απομονωμένο φαινόμενο, αλλά μέρος μιας ευρύτερης πολιτισμικής παράδοσης με κοινή αρχιτεκτονική, συμβολική γλώσσα και ίσως θρησκευτικό σύστημα. Αυτό ενισχύει τις θεωρίες που μιλούν για:

Μια ενιαία μνητική παράδοση που δρούσε σε διαφορετικά σημεία.

Ένα δίκτυο τελετουργικών κέντρων, πιθανώς υπό τη διαχείριση συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων που είχαν γνώση αρχιτεκτονικής, συμβολισμού και αστρονομίας.

Την ιδέα ότι η θρησκεία και το τελετουργικό ήταν ο πραγματικός ενοποιητικός παράγοντας πριν από τη γεωργία.

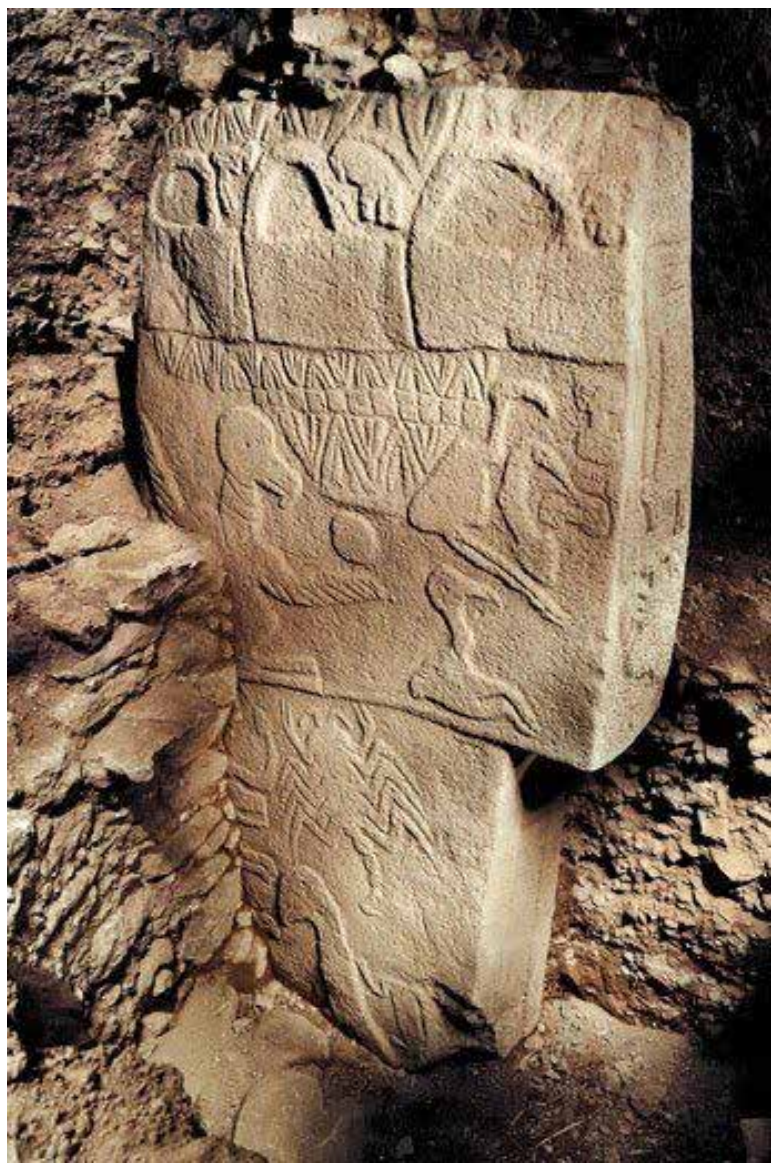
Το Göbekli Tepe είναι ένας χώρος με τεράστιο βάθος και συμβολισμό. Η θεωρία των κυνηγών-τροφοσυλλεκτών είναι η επικρατέστερη στην επιστημονική κοινότητα, όμως τα ερωτήματα που θέτει το μέγεθος, η πολυπλοκότητα και το νόημα της κατασκευής δεν έχουν ακόμα απαντηθεί πλήρως. Οι εναλλακτικές θεωρίες — είτε μιλούν για χαμένο πολιτισμό, είτε για μυστική γνώση ή μυστηριώδεις ελίτ — έχουν ενδιαφέρον

όχι τόσο ως απόδειξη, αλλά ως πρόσκληση για περαιτέρω έρευνα και ανοιχτό μυαλό.

Από το 2021, το Υπουργείο Πολιτισμού της Τουρκίας έχει ξεκινήσει το πρόγραμμα “Taş Tepeler” (Λόφοι από Πέτρα), που περιλαμβάνει τουλάχιστον 12 νεολιθικούς χώρους στην περιοχή Şanlıurfa. Σκοπός είναι να χαρτογραφηθεί πλήρως ο πολιτισμικός ορίζοντας της εποχής του Göbekli Tepe.

Βιβλιογραφία

1. Schmidt, K. (2010). Göbekli Tepe – A Stone Age Sanctuary in South-Eastern Anatolia. *Cambridge Archaeological Journal*.
2. Hodder, I. (2018). *Where Are We Heading? The Evolution of Humans and Things*. Yale University Press.
3. Lewis-Williams, D. (2002). *The Mind in the Cave: Consciousness and the Origins of Art*. Thames & Hudson.
4. Dietrich, O., Heun, M., Notroff, J., Schmidt, K., & Zarnkow, M. (2012). The role of cult and feasting in the emergence of Neolithic communities. *Antiquity*.
5. UNESCO World Heritage Centre. (2018). Göbekli Tepe. <https://whc.unesco.org/en/list/1572>

Από που άραγε πήρε το όνομά του ο Ατλαντικός Ωκεανός και πώς συνδέεται με την Ατλαντίδα; Με τη χαμένη αυτή ήπειρο καταπιάστηκαν αρκετοί συγγραφείς, είτε σχολιάζοντας τον γνωστό μύθο του Πλάτωνα είτε καταθέτοντας τη δική τους εκδοχή, με αποτέλεσμα πάνω από 60.000 βιβλία και άρθρα να έχουν γραφτεί για το θέμα αυτό.

Συχνά ένας μύθος, μέσα από την αλληγορία, περιγράφει συμβολικές και ψυχολογικές πραγματικότητες. Δεν είναι λίγες όμως οι περιπτώσεις που ένας «μύθος» δεν έχει μόνο διδακτικό ή φιλοσοφικό περιεχόμενο, αλλά παραπέμπει σε αληθινά γεγονότα. Η αφήγηση του Πλάτωνα είναι τόσο ζωντανή που ο μύθος της χαμένης Ατλαντίδας έχει εμπνεύσει πολλούς συγγραφείς, καλλιτέχνες και ερευνητές να αναζητήσουν τα ίχνη της χαμένης πολιτείας. Πολλοί θεωρούν ότι η Ατλαντίδα ήταν μια πραγματική πολιτεία που υπήρχε στην αρχαιότητα και που καταποντίστηκε από φυσικές καταστροφές.

Ο μύθος

Στους διαλόγους Τίμαιος και Κριτίας, παρουσιάζεται ίσως ο πιο διάσημος πλατωνικός μύθος, η οποίος αφηγείται την ύπαρξη ενός μυθικού νησιού, της Ατλαντίδας, τη σύγκρουση των κατοίκων της με την αρχαία Αθήνα και τον καταποντισμό του νησιού στον Ατλαντικό Ωκεανό. Ο μύθος αρχίζει με μία μικρή ιστορία στον διάλογο Τίμαιος (23d- 25d) και συνεχίζεται στον «Κριτία» (113c – 121c). Αφηγητής του μύθου είναι ο Κριτίας, συγγενής του Πλάτωνα, με βασικούς συνομιλητές τους φιλοσόφους Σωκράτη και Τίμαιο και τον πολιτικό Ερμοκράτη. Τον μύθο φέρεται να άκουσε ο Κριτίας από τον παππού του, κι αυτός με τη σειρά του από τον Σόλωνα, όταν ένας Αιγύπτιος ιερέας του εξιστόρησε τα κατορθώματα των Αθηναίων προγόνων του πριν από χιλιάδες χρόνια.

Περιγραφή της Ατλαντίδας

Η Ατλαντίδα περιγράφεται από τον Πλάτωνα ως μια μεγάλη νησιωτική χώρα στα πέρατα του Ατλαντικού Ωκεανού, πέρα από τις Ηράκλειες Στήλες, μεγαλύτερη από τη Λιβύη και τη Μικρά Ασία μαζί: *«Πρέπει δε να προσπαθήσω να διηγηθώ πώς ήταν τα φυσικά χαρίσματα της υπόλοιπης χώρας και τι λογής ήταν ο τεχνικός στολισμός της. Πρώτα μεν, λέει ή παράδοση πώς όλος ο τόπος ήταν και πολύ υψηλός και από το μέρος της θάλασσας απότομος. Όλος πάλι γύρω στην πολιτεία κάμπος, την μεν πολιτεία την περικύκλωνε, ήταν όμως κι' αυτή περιτριγυρισμένη από βουνά που οι πλαγιές τους έφταναν ως τη Θάλασσα. Ο κάμπος αυτός ήταν ένα (μεγάλο) ίσιωμα, χωρίς να έχει καθόλου κατεβάσματα και ανηφορίες. Ήταν δε όλη μακρουλή και από το ένα και από το άλλο μέρος ήταν το μάκρος της τρεις χιλιάδες στάδια και από τη θάλασσα ως τη μέση του κάμπου επάνω από δύο χιλιάδες στάδια. Αυτό το μέρος του νησιού, ολόκληρο, έβλεπε προς τα νότια και ο βοριάς δεν το έπιανε καθόλου».* Πλάτωνας, Κριτίας, 118a.

Αναφέρει ότι οι Άτλαντες έχτισαν επιβλητικά παλάτια, ναούς και λιμάνια. Περαιτέρω, περιγράφεται η ακρόπολη, στο κέντρο της οποίας δέσποζε ο ναός του Ποσειδώνα και ο οποίος στέγαζε το

χρυσό άγαλμα του Θεού, πάνω σε ένα άρμα που το οδηγούσαν έξι χρυσά φτερωτά άλογα. Στον ναό αυτό συγκεντρώνονταν κάθε έξι χρόνια οι ηγεμόνες της Ατλαντίδας για να προσφέρουν θυσίες στον Ποσειδώνα, ενώ εκεί έπαιρναν και σημαντικές αποφάσεις, οι οποίες καταγράφονταν σε χρυσές πλάκες και έμεναν στον ναό (Πλάτωνος Κριτίας 116 5d). Η κεντρική πόλη περιβαλλόταν από τρεις κυκλικές τάφρους αυξανόμενου πλάτους (1-3 στάδια) που είχαν δακτυλίους γης ανάλογους σε μέγεθος. Οι κάτοικοι του νησιού έκτισαν γέφυρες προς τα βόρεια του βουνού για να το ενώσουν με το υπόλοιπο νησί. Τότε άνοιξαν ένα μεγάλο κανάλι προς τη θάλασσα, έσκαψαν τούνελ παράλληλα με τις γέφυρες για να περνούν τα πλοία και χάραξαν αποβάθρες πάνω στους πέτρινους τοίχους των τάφρων. Κάθε πέρασμα προς την πόλη φρουρούνταν με πύλες και πύργους, και τείχη περιτριγύριζαν κάθε δακτύλιο γης. Τα τείχη ήταν κατασκευασμένα από κόκκινη, λευκή και μαύρη πέτρα που έβγαλαν από τις τάφρους, και ήταν επικαλυμμένα με μπρούντζο, κασίτερο και ορείχαλκο, αντίστοιχα.

Ένα άλλο απόσπασμα από το σχόλιο του Πρόκλου για τον «Τίμαιο» δίνει μια περιγραφή της γεωγραφίας της Ατλαντίδας: Το ότι κάποτε υπήρχε ένα νησί τέτοιας φύσης και μεγέθους είναι προφανές από όσα λέγονται από ορισμένους συγγραφείς

που ερεύνησαν τα πράγματα γύρω από την εξωτερική θάλασσα. Διότι σύμφωνα με αυτούς, υπήρχαν επτά νησιά σε εκείνη τη θάλασσα στην εποχή τους, ιερά για την Περσεφόνη, και άλλα τρία τεράστιας έκτασης, ένα από τα οποία ήταν ιερό στον Άδη, ένα άλλο στον Άμμωνα και ένα άλλο ανάμεσά τους στον Ποσειδώνα, το οποίο ήταν χίλια στάδια [200 χιλιόμετρα] και οι κάτοικοί του διατήρησαν την ανάμνηση από τους προγόνους τους για το μεγάλο νησί της Ατλαντίδας που υπήρχε πραγματικά εκεί και που για πολλούς αιώνες βασίλευε σε όλα τα νησιά του Ατλαντικού. Αυτά τα έχει γράψει ο Μάρκελλος στα Αιθιοπικά του.

Σε αυτό λοιπόν το νησί, την Ατλαντίδα, υπήρχε ένα βασίλειο με τεράστια δύναμη, σπουδαίο πολιτισμό, ανεπτυγμένη τεχνολογία και μεγάλο πλούτο που εξουσίασε όλη εκείνη την περιοχή, πολλά άλλα νησιά και τμήματα της ηπείρου. Κατά τον Κριτία, 9.000 χρόνια πριν τον Πλάτωνα (Κριτίας 108e και Τίμαιος 23e), ένας πόλεμος ξέσπασε μεταξύ αυτών εντός και εκτός των Ηράκλειων Στηλών. Η Ατλαντίδα είχε κατακτήσει μέρη της Λιβύης μέχρι και την Αίγυπτο, καθώς και ένα μεγάλο μέρος της Ευρώπης μέχρι την Τυρρηνία και επιχείρησε να υποδουλώσει όλη τη Μεσόγειο. Η μόνη πόλη που αντιστάθηκε και τη νίκησε ήταν η αρχαία Αθήνα, η οποία και ελευθέρωσε

τις κατακτημένες περιοχές. «Όμως αργότερα έγιναν δυνατοί σεισμοί και πλημμύρες, και σε μια μόνο δεινή ημέρα και νύχτα όλοι οι πολεμιστές βυθίστηκαν μέσα στη γη, και ομοίως η νήσος της Ατλαντίδας χάθηκε στα βάθη της θάλασσας». Οι δε Αθηναίοι ξέχασαν αυτή τη μεγάλη νίκη, κυρίως γιατί οι Έλληνες δεν κρατούσαν γραπτά αρχεία, με αποτέλεσμα να έχαναν το παρελθόν τους.

Υποστηρικτές του Μύθου

Υποστηρικτές της θεωρίας του Πλάτωνα ήταν ο Πλούταρχος, ο Πρόκλος (410-485 μ.Χ.), ο Στράβων (67 π.Χ.-23 μ.Χ.), ο Ποσειδώνιος (135-51 π.Χ.) και ο Αμμιανός Μαρκελλίνος (330-400 μ.Χ.). Μάλιστα, ο Πλούταρχος στο έργο του Βίοι Παράλληλοι – Σόλων, αναφέρει ότι γνώριζε σχετικά με την Ατλαντίδα και μας δίνει τα ονόματα των ιερέων που συνομίλησαν με τον Σόλωνα: *«Στην αρχή λοιπόν (ο Σόλωνας) επισκέφτηκε την Αίγυπτο και έμεινε, όπως ο ίδιος λέει, στις εκβολές του Νείλου κοντά στην ακτή του Κάνωβου. Εκεί για κάποιο χρονικό διάστημα αντάλλαξε φιλοσοφικές απόψεις με τον Ψένωπη από την Ηλιούπολη και τον Σώγχη τον Σαΐτη, τους πιο σοφούς από τους ιερείς. Από αυτούς άκουσε και τον μύθο για την Ατλαντίδα, όπως λέει ο Πλάτων, και δοκίμασε με ποίημά του να τον κάνει γνωστό στους Έλληνες»*. Η αναφορά αυτή του Πλουτάρχου ουσιαστικά εξαλείφει τις υπόνοιες ότι τα περί Ατλαντίδας ήταν ένα κατασκευάσμα του Πλάτωνα.

Ο ιερέας Athanasius Kircher (1602-1680) εξέδωσε έναν χάρτη με την Ατλαντίδα στην μέση του Ατλαντικού Ωκεανού. Από τότε μέχρι σήμερα η πλειοψηφία των ερευνητών εξερευνά τον Ατλαντικό Ωκεανό με τον πόθο ο πυθμένας του να κρύβει το μυστικό της χαμένης ηπείρου.

Η ύπαρξη ενός μεγάλου νησιού ή ηπείρου στα νερά του Ατλαντικού που θα σχημάτιζε μία χερσαία γέφυρα ανάμεσα στην Ευρώπη και την Αμερική, θα παρείχε μία εύκολη εξήγηση για μία πληθώρα ομοιοτήτων, γεωλογικών, βιολογικών, ανθρωπολογικών και γλωσσικών, των οποίων η ύπαρξη είχε διαπιστωθεί ανάμεσα στις ηπείρους εκατέρωθεν του Ατλαντικού. Γ' αυτούς η Ατλαντίδα συνδέεται με την Ωγυγία, τον παράδεισο και τον Κήπο της Εδέμ σαν ένα σύμβολο της κοινής προέλευσης της ανθρωπότητας και των πολιτισμών της.

Ο Ignatius Donnelly, στο έργο του *The Antediluvian World* (1882), υποστήριξε πως η Ατλαντίδα ήταν ο κήπος της Εδέμ, ο

κήπος των Εσπερίδων, τα Ηλύσια Πεδία κλπ. Το βιβλίο αυτό εκδόθηκε λίγο μετά από την πρώτη ωκεανογραφική έρευνα του βόρειου Ατλαντικού, η οποία αποκάλυψε την ύπαρξη της Μεσοατλαντικής κορυφογραμμής, μιας οροσειράς κάτω από το νερό που είναι ίση σε μέγεθος με τις Άνδεις.

Σύμφωνα με τον Γάλλο ατλαντολόγο Roger Devigne, τα δύο ημισφαίρια κατοικούνταν από ανθρώπους της ίδιας φυλής, της «φυλής του χαλκού». Ως πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα, τα οποία φανερώνουν έναν παραλληλισμό θεωρούνται οι ομοιότητες των πυραμίδων της Κεντρικής Αμερικής με αυτές της Αιγύπτου.

Αυτή η φαινομενική ομοιότητα του ευρωπαϊκού και του αμερικανικού πολιτισμού και η ύπαρξη στην Αμερική μύθων σχετικών με μία χαμένη γη στην Ανατολή κάτω από παρόμοιες περιστάσεις με αυτές που αναφέρονται από τον Πλάτωνα στην αφήγησή του σχετικά με την Ατλαντίδα, θεωρούνται από κάποιους ως οι πιο ισχυρές αποδείξεις υπέρ της ύπαρξης μίας «χαμένης ηπείρου».

Σύγχρονες έρευνες

Οι σύγχρονοι γεωλογικοί χάρτες έχουν τη δυνατότητα να αποτυπώνουν την ακτογραμμή παλαιότερων εποχών, δεδομένης της γνώσης μας για τη στάθμη της θάλασσας. Έτσι λοιπόν η ακτογραμμή της τελευταίας παγετώδους περιόδου (18.000 χρόνια πριν από σήμερα), η οποία ήταν χαμηλότερα από ό,τι η σημερινή, αποκαλύπτει μια έκταση γης στη μέση του Ατλαντικού, η οποία φυσικά πυροδοτεί τις σκέψεις για την Ατλαντίδα.

Το 2022 πέντε διαφορετικές επανδρωμένες αποστολές αναζήτησαν παράλληλα τον περίφημο, θαμμένο κάτω από τη θάλασσα πολιτισμό, σε πέντε διαφορετικές περιοχές της Γης. Επικεφαλής της αποστολής ήταν ο αρχαιολόγος Dr. Richard Freund από το Πανεπιστήμιο του Hartford. Την ομάδα πλαισίωναν και άλλοι επιστήμονες, καθώς και ο βραβευμένος με Emmy σκηνοθέτης Simcha Jacobovici.

Το ντοκιμαντέρ ξεκινούσε από την Ελλάδα με κατεύθυνση τον Ατλαντικό Ωκεανό. Μεταξύ άλλων η ομάδα ταξίδεψε σε Σαντορίνη, Μάλτα, Σαρδηνία και Αζόρες, αναλύοντας για κάθε μια εξ αυτών των περιοχών τα σχετικά ευρήματα και τα δεδομένα της «υποψηφιότητάς» τους ως έδρα της χαμένης Ατλαντίδος. *«Πρόκειται για την πιο εξελιγμένη, εκτεταμένη*

και καινοτόμο έρευνα που έχει γίνει ποτέ για τον σκοπό αυτό», υποστήριξε ο Richard Freund και πράγματι τα ευρήματα ήταν εντυπωσιακά.

Χρησιμοποιώντας προηγμένα τεχνολογικά μέσα, όπως δορυφορικές εικόνες, πολλαπλές φασματικές απεικονίσεις, αλλά και τα ειδικά ραντάρ που «βλέπουν» καθαρά σε μεγάλα βάθη κάτω από το έδαφος, οι ερευνητές έφτασαν σε μια απροσδόκητη ανακάλυψη. Και μάλιστα, όχι στις προαναφερόμενες τοποθεσίες, αλλά δυτικά των στενών του Γιβραλτάρ, περιοχή που βάσει των αναφορών του Πλάτωνα μοιάζει η επικρατέστερη για να κρύβει στον βυθό της τη μυθική Ατλαντίδα. Αυτό που εντοπίστηκε στα έγκατα του Ατλαντικού Ωκεανού ήταν έξι μεγάλες πέτρινες άγκυρες, από την εποχή του Χαλκού. Ποτέ ξανά δεν έχουν βρεθεί τόσες πολλές συγκεντρωμένες σε ένα σημείο άγκυρες στον Ατλαντικό Ωκεανό. Εκτιμάται ότι είναι περίπου 4.000 ετών και υποδηλώνουν ένα αγκυροβόλιο ή λιμάνι σε ένα σημείο του Ωκεανού, όπου κανείς δεν θα μπορούσε να φανταστεί ότι θα τις έβρισκε.

Μαζί, ήρθαν στην επιφάνεια και άλλα ευρήματα που οδήγησαν τους ερευνητές στο συμπέρασμα ότι εκεί βρισκόταν κάποιο μεγάλο λιμάνι, από το οποίο απέπλεαν οι τολμηροί θαλασσοπόροι της εποχής για να βγουν στον ανοικτό ωκεανό. «Δεν έχω καμία αμφιβολία ότι υπάρχουν τεράστιες περιοχές που κάποτε κατοικούσαν άνθρωποι και τώρα βρίσκονται

εκατοντάδες πόδια κάτω από το νερό», δήλωσε ο ωκεανολόγος William Lange, που πήρε μέρος στην αποστολή.

«Είναι πιο εύκολο να βρει κάποιος ψύλλο στα άχυρα, παρά άγκυρες της εποχής του Χαλκού στον Ατλαντικό», είπε χαρακτηριστικά ο Jacobonici και πρόσθεσε: «Πρόκειται για άγκυρες ηλικίας 3.000 ή 4.000 ετών, οι οποίες λόγω του μεγέθους τους υποδηλώνουν ένα πολύ μεγάλο σκάφος. Αυτό μας δείχνει ότι αρχαία μεγάλα καράβια έπλεαν σε αυτή την περιοχή πριν από τόσα χρόνια. Αν σε μερικές καταδύσεις βρίσκουμε έξι τέτοιες, πρέπει να υπάρχουν χιλιάδες εκεί έξω, επιβεβαιώνοντας τις γραφές του Πλάτωνα για ένα μεγάλο λιμάνι λίγο πιο πέρα από τις Ηράκλειες Στήλες».

Παρόλο που δεν υπάρχουν (ακόμα) συγκεκριμένα αρχαιολογικά ευρήματα που να επιβεβαιώνουν την ύπαρξη της Ατλαντίδας, ο μύθος της συνεχίζει να εξασκεί μεγάλη έλξη στο κοινό. Η απορία για το πού βρισκόταν η Ατλαντίδα και τι συνέβη με αυτήν παραμένει ένα μυστήριο που συνεχίζει να ενδιαφέρει και να εμπνέει τους ανθρώπους μέχρι και σήμερα.

Βιβλιογραφία:

1. Plato, Timaeus and Critias, translated by Benjamin Jowett
2. Donnelly, Ignatius, Atlantis: The Antediluvian World
3. Hancock, Graham, Fingerprints of the Gods: The Evidence of Earth's Lost Civilization.
4. Άρθρο με τίτλο: Αρχαιολογία - Αρχιτεκτονική του Φιλολόγου και Συγγραφέα Μιχαήλ Κουτσού
5. <https://www.alithia.gr/magazine/epistimi/anakalypseis/hameni-atlantida-ta-eyrimata-poy-xekleidonoy-n-mystirio-tis-mythikis>

Πρόκειται για έναν εντυπωσιακό βραχώδη σχηματισμό που βρίσκεται κάτω από τη θάλασσα, κοντά στις ακτές του νησιού Yonaguni. Το νησί αυτό βρίσκεται στο νοτιότερο άκρο της Ιαπωνίας και είναι το δυτικότερο κατοικημένο νησί της χώρας σε απόσταση μόλις 100 χιλιομέτρων από την Ταϊβάν. Είναι περίπου 100 μέτρα σε μήκος, 25 μέτρα σε ύψος και 25 μέτρα σε βάθος. Το υποθαλάσσιο αυτό μνημείο συχνά αποκαλείται ως η «Ατλαντίδα της Ιαπωνίας» και ανακαλύφθηκε τυχαία το 1986 από τον δύτη Κιχάτσιρο Αρατάκε, ο οποίος εξερευνούσε τα νερά γύρω από το νησί και παρατήρησε κάποιους ασυνήθιστους βραχώδεις σχηματισμούς που έμοιαζαν να έχουν αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά. Παρατήρησε τη δομή τους που αποτελούνταν από επίπεδες επιφάνειες, κάθετους τοίχους και αιχμηρές γωνίες που δεν έμοιαζαν καθόλου να έχουν σχηματιστεί με φυσικό τρόπο.

Αυτοί οι σχηματισμοί έγιναν γρήγορα αντικείμενο μελέτης από τον Ιάπωνα γεωλόγο Μασάακι Κιμούρα, ο οποίος θεώρησε ότι δεν επρόκειτο για φυσικό σχηματισμό, αλλά για τα ερείπια μιας αρχαίας πολιτείας. Ο Κιμούρα ξεκίνησε μια σειρά καταδύσεων και μελετών, δημιουργώντας χάρτες και μοντέλα της υποθαλάσσιας δομής και συγκρίνοντάς την με άλλους πολιτισμούς της Ασίας, όπως οι πολιτισμοί της Ινδίας και της Μεσοποταμίας. Μέσα από τις έρευνες φαίνεται να αυξάνονται οι εικασίες ότι μπορεί να είναι τα ερείπια ενός χαμένου πολιτισμού, παρόμοιου με τον θρυλικό νησιωτικό πολιτισμό της Ατλαντίδας που περιγράφεται από τον Πλάτωνα. Η θεωρία του υποθέτει ότι το μνημείο κατασκευάστηκε πριν από τουλάχιστον 10.000 χρόνια, ενδεχομένως και πριν από 12.000 χρόνια, όταν η στάθμη της θάλασσας ήταν σημαντικά χαμηλότερη λόγω της τελευταίας εποχής των παγετώνων. Αυτό το χρονοδιάγραμμα, αν αληθεύει, θα το καθιστούσε ένα από τα παλαιότερα και πιο εντυπωσιακά τεχνητά μνημεία στον κόσμο.

Χαρακτηριστικά του μνημείου

Τα κύρια στοιχεία:

Η μεγάλη σκηνή: Είναι μία ορθογώνια επιφάνεια μήκος 50 μέτρων ή οποία μοιάζει με πλατεία. Θεωρείται ότι ήταν χώρος συγκέντρωσης ή τελετών.

Η Λεωφόρος: Είναι ένας μακρόστενος διάδρομος μήκους 25 μέτρων, με τις πλευρές του να είναι σχεδόν κάθετες. Φαίνεται να είναι ένας διάδρομος που ενώνει διαφορετικές περιοχές του μνημείου.

Η Πυραμίδα: Είναι από τα πιο εντυπωσιακά σημεία του μνημείου. Αποτελείται από μία σειρά αναβαθμίδων που μοιάζουν με σκαλοπάτια σχηματίζοντας μία πυραμιδοειδή μορφή. Οι βαθμίδες έχουν ύψος 50 εκατοστά μέχρι ένα μέτρο και το συνολικό ύψος ξεπερνάει τα 20 μέτρα. Η πυραμίδα θυμίζει τις κλιμακωτές πυραμίδες της κεντρικής και νότιας Αμερικής. Είναι ένα κεντρικό στοιχείο, που με βάση αυτό ενισχύεται η υπόθεση της ανθρώπινης παρέμβασης.

Άλλα στοιχεία:

Τεράστιες επίπεδες πλατφόρμες: Ένα από τα πιο εντυπωσιακά χαρακτηριστικά είναι η παρουσία μεγάλων, επίπεδων επιφανειών που εκτείνονται για αρκετά μέτρα. Αυτές οι πλατφόρμες συχνά έχουν σχετικά λείες επιφάνειες και ευθείες άκρες, δημιουργώντας την εντύπωση δαπέδων ή πλατειών.

Κάθετοι τοίχοι: Υπάρχουν εντυπωσιακοί βραχώδεις τοίχοι που υψώνονται σχεδόν κάθετα από τον βυθό. Αυτοί οι τοίχοι συχνά παρουσιάζουν σχετικά λείες επιφάνειες και ευθείες γραμμές, ενισχύοντας την αίσθηση μιας τεχνητής κατασκευής.

Αιχμηρές γωνίες και ευθείες γραμμές: Ένα από τα πιο αμφισβητούμενα χαρακτηριστικά είναι η παρουσία ευθειών γραμμών που εκτείνονται για σημαντικές αποστάσεις και οι καθαρές, αιχμηρές γωνίες που σχηματίζονται από τις συνάντηση των επιπέδων και των τοίχων. Οι υποστηρικτές της ανθρωπογενούς προέλευσης θεωρούν ότι αυτές οι γεωμετρικές ακρίβειες είναι δύσκολο να εξηγηθούν από τυχαίες φυσικές διαδικασίες διάβρωσης.

Δομές που θυμίζουν πυλώνες και πύλες: Ορισμένοι δύτες και ερευνητές έχουν αναφέρει την ύπαρξη βραχωδών δομών που μοιάζουν με πυλώνες ή πύλες, που πλαισιώνουν ανοίγματα ή περάσματα. Αυτές οι δομές ενισχύουν την εντύπωση μιας οργανωμένης κατασκευής.

Λαξεύσεις που μοιάζουν με γλυπτά: Ο Μασαάκι Κιμούρα και άλλοι έχουν παρουσιάσει φωτογραφίες και σχέδια σχηματισμών που ερμηνεύουν ως λαξεύσεις που μοιάζουν με ζώα ή ανθρώπινα πρόσωπα.

Σύμβολα και Τοιχογραφίες: Ο Kimura έχει ισχυριστεί ότι έχει εντοπίσει αυτό που θεωρεί "τοιχογραφίες" και "σκαλίσματα" πάνω στις βραχώδεις επιφάνειες. Συγκεκριμένα, έχει μιλήσει για ένα "κεφάλι ζώου" (που πιστεύεται ότι είναι ένα είδος ταύρου ή ίσως χελώνας), ένα "πρόσωπο", καθώς και άλλα σύμβολα που μοιάζουν με αρχαίες γραφές ή διακοσμητικά μοτίβα. Ωστόσο, αυτές οι αναγνωρίσεις είναι εξαιρετικά ασαφείς καθώς στις περισσότερες φωτογραφίες και βίντεο, αυτά τα "σκαλίσματα" είναι δυσδιάκριτα και ερμηνεύονται από τους σκεπτικιστές ως τυχαία σημάδια διάβρωσης.

Δρόμοι: Η διάταξη ορισμένων πλατφορμών και τοίχων δημιουργεί την εντύπωση διαδρόμων ή «λεωφόρων» που διατρέχουν την περιοχή του μνημείου.

Η ιδέα ενός βυθισμένου, προηγμένου πολιτισμού, όπως η θρυλική Ατλαντίδα, ασκεί μια διαχρονική γοητεία στην ανθρώπινη φαντασία. Το Μνημείο του Yonaguni, με την εντυπωσιακή του εμφάνιση, ταιριάζει απόλυτα σε αυτή την αφήγηση. Η πιθανότητα ότι βρέθηκαν τα απομεινάρια μιας χαμένης, προηγμένης κοινωνίας, μιας "Ατλαντίδας της Ιαπωνίας", είναι αναμφίβολα συναρπαστική και εξηγεί γιατί η διαμάχη γύρω από την προέλευσή του παραμένει τόσο έντονη.

Ωστόσο, η επιστημονική μέθοδος απαιτεί αποδείξεις. Μέχρι να βρεθούν αδιάσειστα αρχαιολογικά στοιχεία που να υποστηρίζουν την ανθρώπινη παρέμβαση, το Μνημείο του

Yonaguni θα παραμείνει, για την επικρατούσα επιστημονική άποψη, ένα εκπληκτικό παράδειγμα των απίστευτων δυνάμεων της φύσης. Πρόκειται για έναν ζωντανό "γεωλογικό γρίφο", όπου η διάβρωση, η τεκτονική δράση και οι ιδιότητες των πετρωμάτων έχουν συνεργαστεί για να δημιουργήσουν ένα θέαμα που μιμείται την ανθρώπινη αρχιτεκτονική με έναν εκπληκτικά ρεαλιστικό τρόπο.

Το Yonaguni συνεχίζει να προσελκύει δύτες και ερευνητές, προσφέροντας μια μοναδική ευκαιρία να βιώσουν ένα από τα μεγαλύτερα υποθαλάσσια μυστήρια του κόσμου. Είτε το δούμε ως ένα φυσικό θαύμα είτε ως ένα βυθισμένο μυστήριο, το Μνημείο του Yonaguni μας υπενθυμίζει την απέραντη πολυπλοκότητα του πλανήτη μας και πόσα ακόμα έχουμε να μάθουμε τόσο για τη γεωλογική του ιστορία όσο και για την ανθρώπινη εξέλιξη.

Η Νέα Ακρόπολη πραγματοποιεί δράσεις για τη Φιλοσοφία, τον Πολιτισμό και τον Εθελοντισμό, προσφέροντας ουσιαστικές επιλογές και καλύπτοντας όλους όσοι επιθυμούν να φέρουν στη ζωή τους μια εσωτερική αναγέννηση.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Εισαγωγικό σεμινάριο Εσωτερικής Φιλοσοφίας και Εσωτερικής Ψυχολογίας • Ανοιχτές συζητήσεις για τη Φιλοσοφία • Διαλέξεις, σε συνεργασία με χώρους πολιτισμού, για την Παγκόσμια Ημέρα Φιλοσοφίας υπό την αιγίδα της UNESCO

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Επισκέψεις σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους • Θεατρικά δρώμενα • Μουσικές θεματικές βραδιές • Δημιουργικά εργαστήρια: αρχαιολογικών αντιγράφων, πυρογραφίας, ζωγραφικής • Εκδοτική δραστηριότητα βιβλίων εσωτερισμού και φιλοσοφίας • Αθλητική δραστηριότητα: αθλητικοί αγώνες, τουρνουά, φιλοσοφικές πολεμικές τέχνες • Ομάδες ανάγνωσης και ανταλλαγής βιβλίων (Booksharing – Booklab)

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

Οικολογικές πρωτοβουλίες για τη φροντίδα πάρκων, δασών, παραλιών • Κοινωνικές πρωτοβουλίες στήριξης ευπαθών ομάδων και προσφοράς • Αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και φυσικών καταστροφών • Σεμινάρια για την ανάπτυξη της εθελοντικής συνείδησης • Δίκτυο ανταλλακτικής και εναλλακτικής οικονομίας • Ετήσια Πανελλήνια Πορτή Εθελοντισμού, με συμμετοχή τοπικών και διεθνών εθελοντικών οργανισμών (Κίνηση Φορέων Εθελοντισμού)

Αθήνα, 210 88 10 830

Ιλίσια, 210 7794368, 6987124197

Περιστέρι, 2130282657

Αιγάλεω, 698 185 8033

Καλλιθέα, 216 7007072

Πειραιάς, 211 4025482

Θεσσαλονίκη (κέντρο), 2310-285020

Θεσσαλονίκη (Άγιος Δημήτριος), 6979496723

Θεσσαλονίκη (Ανάληψη), 2313094863

Ηράκλειο, 6981888493

Ρέθυμνο, 28310 52884

Χανιά, 2821023189

Βόλος, 6974482907

Πάτρα 2610006923 & What's up 6980500044

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

Προσωκρατική Φιλοσοφία

- Η Σχολή της Μιλήτου
- Το παιδαγωγικό σύστημα των Πυθαγορείων
- Η Ελεατική Σχολή
- Η κοσμογονία κατά τον Εμπεδοκλή

Socialize

philosophically

βρείτε τις εκδόσεις
μας ηλεκτρονικά
στο scribd.com

Ενημέρωση
Διαγωνισμοί
Short films and
spots for thinking
Φωτογραφίες
Ρητά for sharing

www.nea-acropoli.gr

www.nea-acropoli-athens.gr

www.nea-acropoli-thes.gr

ζήσε με την

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

Ποιος είμαι;

Από πού έρχομαι;

Πού πηγαίνω;

Οι απαντήσεις
θα αναζητηθούν
στους:

Πλάτωνα

Αριστοτέλης

Μπαγκαβάτ Γκίτα

Βούδας

Κομφούκιος

Θιβέτ

Αίγυπτος

Πλωτίνος

Στωικοί

Καντ

Διάρκεια:

12 συναντήσεις

Ενάρξεις: κάθε μήνα στα κέντρα της Νέας Ακρόπολης στην Ελλάδα

